

310874

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 26-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, చైత్రమాస బహుళ అష్టమి ౮.

No. 22
సంచిక ౨౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. ఎవరభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల దూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాల్గోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా వీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవగలిగింది
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టివీధి మదరాసు.

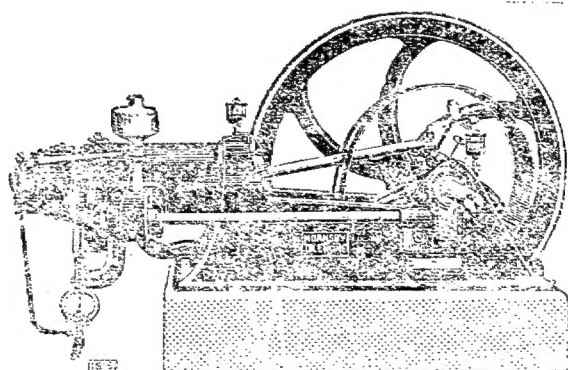
7-4-1924 తేదినుండి

మరలధరలు తగ్గించబడినది

రెస్టన్ - హారన్ను బై

స్టాండర్డు టైపు

సుప్రసిద్ధమైన ఈ ఇంజనులు
విస్తారముగా ఖర్చుగుటచేతనే
ధర తగ్గించుటకు వీలైనది.

మాక్రొత్త ధరలు పట్టికిని
నెం ఎ 4423 రు
చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగునకును
ఇవ్వడే వ్రాయును.

ఆయిల్ ఎంజినులు

6.45 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్నికొలతలలో గలవు.

SOLE AGENTS IN MADRAS

MASSEY & Co., Ltd.

POST BOX No. 60
MADRAS.

A UNANIMIOUS VOTE OF CONFIDENCE

THE great minds of the country, the most gifted, the most intellectual and the most shrewd men, of position, power, prestige in public life, trusted and honoured alike by the people, have passed a singularly unanimous vote of appreciation on the work of THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, Ltd. Gentlemen who have been trained to observe things and deduce correct conclusions therefrom, have observed the work of this Pharmacy and have arrived at only one conclusion.

WHETHER it is an Official or a Non-official, a Brahmin or a Non-Brahmin, a Moderate or an Extremist, an Independent or a Conventionalist, a Swarajist or a Congressman, a Co-operator or a Non-co-operator, their opinion is unanimous on one subject.

THEY may have a hundred differences, a hundred opinions, a hundred programmes; they may speak from a hundred platforms; they may be inside the Council or out—it makes no difference on this matter. Their voice is unanimous in their appreciation of this Pharmacy.

THIS IS WHAT THEY SAY

NO PARTY
NO SPLIT
NO DIVISION

A group of experienced and eminent men considering the work of The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., unanimously pass a vote of Confidence. That is your Guarantee.

*The great Desabandhu and
Staunch Swarajist
Sriji Chitta Ranjan Das.
President of the National
Congress, 1922.*

"It has given me great pleasure to accept the invitation of Ayurveda Ratna Pandit Dr. N. V. Sri Ramacharlu, Ph. D. Sc., to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., of which he is the Managing Director. I have had the pleasure of noting from the very large number of Testimonials and communications received by him of the excellent results achieved by the use of the Medicines of this Pharmacy, particularly the 'Siddha Kalpa Makaradhwaja,' on the part of many people in several provinces of India, European and Indian, Parsi and Christian, Professional Medical men and Laymen alike. It is unnecessary for me to reiterate my Faith in the value and efficacy of the ancient and valuable Ayurvedic System of Medicine of this land whose resuscitation through the efforts of gentlemen like Dr. Sri Ramacharlu is but one sign of the great National regeneration and revival that we are now passing through. I trust that this Institution will flourish and be a means of great help to suffering humanity in the land."

31st May 1923. (Sd) C. R. DAS.

*The Hon'ble Dewan Bahadur
Sir P. Rajagopalachari,
K. C. S. I., C. I. E.
(Member, India Council)*

"It has given me great pleasure to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., of which Dr. Sri Ramacharlu is the Managing Director. After the eloquent testimony to the efficacy of Ayurvedic medicines borne by my esteemed countrymen, Messrs. C. R. Das and C. Y. Chintamani, anything that I may say may appear superfluous. The correct knowledge and use of

Indigenous medicines should be of great help to the practitioners of the English system; and I wish this Pharmacy a long career of usefulness."

27th Dec, 1923.

(Sd) RAJAGOPALACHARI.

*The Veteran Politician and
Staunch Congressman
Sriji C. Vijayaragavachariar.
President of Indian National
Congress, 1920*

I was intending for over a year to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and have had the pleasure of doing so to-day. Everything is neat and inviting. But what struck me most is the testimony of the high value of the Medicines especially 'Siddha Kalpa Makaradhwaja' from persons who used them and that in language and spirit perfectly genuine.

18th April 1923.

(Sd) VIJAYARAGAVACHARIAR.

*The Hon'ble Sir A. P. Patro.
(Minister, Government of
Madras.)*

It gave me great pleasure to go round the various shelves packed with Ayurvedic Medicines prepared at The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., of which the learned and talented Pandit Sri Ramacharlu is the Managing Director. It is needless for me to add to the eloquent testimony borne by those who actually used and have been treated by the medicines especially 'Siddha Kalpa Makaradhwaja' famous medicine in Indian System—with the knowledge and learning of Pandit Sri Ramacharlu a Scientific system could be established and when it is clearly explained, the Oriental system of medicine will appeal to the West. The concern has to be worked on a Scientific and business principle. Every care is taken to prepare the medicine according to the Shastras and the various pre-

scriptives are fully examined before application. In a spirit of service and devoted to relieve the suffering humanity the work is being carried on; it is bound to find proper encouragement. The system followed in this institution is very laudable and deserves success.

4th February 1924.

(Sd) A. P. PATRO.

*The Hon'ble C. F. Ramaswami
Aiyar, C. I. E.
(Law member, Government of
Madras)*

"At the invitation of Mr. Sri Ramacharlu I had pleasure of visiting The Madras Ayurvedic Pharmacy Ltd. After perusal of the numerous Testimonials to the Efficacy of the Medicines prepared and sold at the Pharmacy, I can certify to the very useful work turned out by those responsible for the Institution. It is run on up-to-date and careful lines and if the Indigenous Science of Medicine is cultivated in a Scientific Spirit and with Assiduity, as it is apparently done here, it has a great future.

I wish him all success in his laudable enterprise."

1st Feb, 1924.

(Sd) C. P. RAMASWAMY AYYAR.

*The Hon'ble Dewan Bahadur
T. N. Sivagnanam Pillai.
(Minister, Government of
Madras)*

"It gives me much pleasure to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and I am greatly impressed by what I have seen. The medicine for the efficacy of which Dr. Sri Ramacharlu has secured numerous testimonials from grateful patients and distinguished visitors are arranged in a tasteful manner and the institution is a practical demonstration of the superiority of the Ayurvedic System of Medicine."

31st January 1924.

(Sd) T. N. SIVAGNAMAM.

The following Gentlemen have also spoken highly of our Pharmacy.

The Hon'ble The Rajah of Kollengode, Member, Executive Council, Madras.
" " The Rajah of Panagal, Chief Minister, Madras.
" " Dewan Bahadur L. D. Swaminannu Pillai, President, M. L. C.
" " Justice V. Ramesam, Judge, High Court, Madras. [Travancore,]
Rao Bahadur R. Veeraraghava Iyengar, Chief Justice, High Court,

THIS VOTE OF CONFIDENCE on the Pharmacy by the leading gentlemen is the Safest Guarantee to you that the products of this Establishment are perfectly genuine, harmless, reliable and efficacious.

"SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA"

(REGISTERED)

THE GREATEST NERVE TONIC OF THE DAY IS OUR PREMIER PREPARATION.

It is the result of correct preparation, from correct ingredients according to correct Ayurvedic formulae and under the most advantageous conditions. It contains some of the most valuable ingredients in the Hindu Pharmacopoeia, such as gold, Provals, Mukta, Loha etc. It is a most potent cure for all acute and chronic diseases, such as.

ACIDITY	BRONCHITIS	DYSMENORRHOEA	FEVER	IMPOTENCY	MELANCHOLIA	PARALYSIS
AMENORRHOEA	CONSUMPTION	DYSPEPSIA	GLEET	JAUNDICE	MENORRHOEA	RHEUMATISM
ANÆMIA	DIABETES	ECZEMA	GONORRHOEA	LEPROSY	NEURALGIA	SPERMATORRHOEA
ASTHMA	DIARRHOEA	EPILEPSY	HYSERIA	LEUCORRHOEA	OBESITY	SYPHILIS, VENEREALS ETC.

60 PILLS FOR A COMPLETE CURE, Price, Rs. 10. (TEN), Postage Extra.

The Premier Indian Chemists and Druggists—under the Managing Directorship of

Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. SRI RAMACHARLU, Ph. D. Sc.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, Ltd.

[Authorised Capital :—Rs. 2,00,000

Paid up Capital :—Rs. 1,50,000]

Head Office : 44, Govindappa Naicken St., G. T.

Telephone : No. 1034.

P. O. Box, No. 151.

Tele. Address : 'KALPAM' Madras.

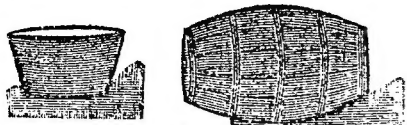
MADRAS.

City Branch : 2/4, Mount Road.

Telephone : 837.

Royapettah Branch : 39, Bazaar Road.

Laboratory : 'KAMALALAYA' Mylapore.

తొట్టిస్నానముచేయు తొట్టు, పీపాలు

లూ, యస్, కుయిసీగారి కాస్త్రప్రకారం 80 గాలనుల నీళ్లు పట్టునట్లు చేయబడిన తొట్టి 1-కి ఖరీదు రు 5.0-0 తొట్టి 1-కి అడ్డాస్సునుగా రు 2.0-0 లు పంపించవలెను. రయిలుప్లేవను పోస్టు విలాసము వివరముగా వ్రాయవలెను. మావద్ద యింకా నీళ్లు కలుసు సారాయికి వుపయోగించు 20 గాలనులు మొదలుకొని 60 గాలనులవరకు పట్టునట్టి అన్ని పైజలపీపాలు స్టాక్ లో సిద్ధముగావున్నవి. పైజలకు ధరకు యాక్రందవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

రాంజీదాసు, 82 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అత్యద్భుతకుమ్మరోగనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన లేకుండా బౌద్ధమును సేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!!

రూ 116-0-0 లు బహుమానము గుణము లేదని రుజువుచేయువారి కియ్యబడును

ఈ దివ్యవృక్షం చిరకాల స్నేహముచే ఒక గొప్ప ఘోషా మహాత్మునివలె ఉంది. ఇది సేవించిన ఎడవు, కలలు, రాగిబిళ్లలు, ముచ్చట, రెండు మొదలకు అద్భుత వస్తువులను, వస్తువులను లేకుండుట ఎట్లు వారిన నాఖము, అరకాళ్లు, అరచేతులు, దిశసరిగానుండు చిర్రులు మొదలైనవాటిని ఖండించి శరీరకాంతిని కలుగ జేయును. మిగిలిన వాటిని యథాప్రకారము తయ్యము. 1 నెలకు సరిపోవు బౌద్ధము రూ 6-0-0, 2 నెలకు రూ 10-0-0, 3 నెలకు రూ 15-0-0. మామొదటి రోగినివారి బయట చేయవచ్చు. కాగిత్ర! మోసపోకు!!

సహాయమాణి:-- ఈ మృత్యు మాచే స్వయముగా కనిపెట్టబడినది. యిది 40 రోజులు సేవించిన పాత్రు, రొమ్మ చిట్ట రిసి, అర. కొండ, లంటి, కురుపు, కాటు గొచ్చుటాకి చిదవ, బిగ్గి-మొదలగు ఎటువంటి సహాయరోగ మొన నివారింపి, జీర్ణించిన సహామహిమలను. మచ్చలు, కీళ్లనొప్పులు దురదపోటు చీమకారుకు, మేహరకాలములను ఖండించును. ఏకాగ్నియైతే సరే కరకనియేరేల పామ్యవాపను చేయబడును. 40 రోజులకు రూ 4-0-0.

ఎమ్. సుబ్బారెడ్డి ప్రాప్తేటరు, రెడ్డి అందుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

"Apexior" BOILER COMPOUND

ఎపెక్సియర్ బాయిలరు కాంపౌండు

స్టీముబాయిలరుల లోకలిభాగమునకు యీ కాంపౌండు బాగుగ పూసినయడల బాయలరులకు యేవిధమైన అపాయమును లేకుండా కాపాడును యిదివరకు అయేఖర్పులో చాలా అదాయము కూడా వుండును. Apply to:-- డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో, 12. తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

వేసవికి వెళువవలదు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

అమృతామలక

తైలము

జీవామృతము

భృగువటి

కండ్లకును మెదడునకును చలవనిచ్చి వేసవి భయమును వెడలగొట్టును. సామాన్య రోగిరోగములకును నేత్రరోగములకును అంతుకము వుంటిది. సీసా రూ 1-0-0.

ఎండవేడిమిని తోపనియ్యదు. నిస్సత్తునను నిర్మూలించును. నరములకును మెదడునకును పలుత్వమును బలమును ఇచ్చును. సీసా రూ 3-4-0.

విపరీతముగు వేడిమిచే గలుగు సెగరోగము మున్నగు వ్యాధులకు త్రిశూలము. 24 మాత్రలు రూ 1-12-0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజి ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము. ఇంకను ఆసక్తులగు ఆయాశ్రేణు దివ్యవృక్షములు గలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

తంబివిలాసము: 'పండిట్' మదరాసు.

ఆయుర్వేదాశ్రమము

41, ఆచారప్పకా వీధి, జి. టి. మదరాసు.

చెన్నపురిలో ఏజంట్లు: { దాదా కంపెనీ, చైనాబజారురోడ్డు, జి. టి. మదరాసు. స్వస్తి ఫార్మసీ, పెద్దవీధి, తిరువల్లికై, మదరాసు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

సత్యవత్సవాఖ్యానము-పద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మొదలు ఈ గ్రంథమును. జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్య మేని వదల మది జనింపదు. 1 0 0

శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది. 0 4 0

తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణవన్యాసములు. (మా|| సత్యనారాయణశాస్త్రి విరచితము) ... 2 4 0

హిందీబాలిశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలముగనట్లు వ్రాయబడినది) ... 0 6 0

హిందీ మొదటివాచకము డిటో ... 0 6 0

హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వల 1-0-0 | సంగీత శమంతకముణి ... వల 0-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

మాకిలన్ అందుకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంకార్పొరేటెడ్ ఇన్ ఇంగ్లండ్)

నార్త్ బీచ్ రోడ్డు మదరాస్

కథల పుస్తకములు

(పుస్తకభాండాగారములకు ఉపయోగమైనవి)

ప్రాగ్దేశపు కథలు

శ్రీరావిలికొలను సుబ్బారావుపంతులగారిచే

నీపుస్తకము లాంగ్లీకరింపబడినవి

మొదటి గ్రేడు. రెండు, మూడవ తరగతులకు 6 2

1. హితోపదేశ కథలు. ప్రథమభాగము 2 6

2. " ద్వితీయభాగము 2 6

3. గుల్బర్-ఇ-డలిస్తాకానుండిగహింపబడినచిన్నకథలు 2-6

రెండవ గ్రేడు. మూడు, నాలుగవ తరగతులకు

అన్వార్-ఇ-సుహైలీనుండి వ్రాసిన పాఠశాల కథలు

1. " మొదటిభాగము 8

2. " రెండవభాగము 8 0

3. కథాసరిత్సాగరపు కథలు 8 0

మూడవ గ్రేడు. నాలుగు, ఐదవ తరగతులకు

1. సీతారాముల జననప్రవాస సంచారములు 4 0

2. సీతయొక్క కడపటి ప్రవాసము 4 0

3. సాది వివేకము 4 0

నాల్గవ గ్రేడు. ఐదు, ఐదు, ఏడవతరగతులకు 1, 2 ఫారములకు

1. మహాభారతకథలు. ప్రథమమాలిక 4 6

2. " ద్వితీయమాలిక 4 6

3. సురావ్ రూప్రము 4 6

ఐదవ గ్రేడు. ఏడు, ఎనిమిదవ తరగతులకు 2, 3 ఫారములకు

1. రాజా పద్మరాగములు 5 0

2. బేతాశపంచదశి 5 0

3. హాతింఠాయి చేసిన కొన్ని సాహసకృత్యములు 5 0

హిందూ మహామృతీయ గ్రంథములనుండి యీ కథలు

వ్రాయబడినవి. ఇవి బాలురకు తమ జీవిత కథలలో ఎక్కువ

అభిరుచి కలుగజేయును. తెలి తరగతికి తగినట్లుండును.

నూతన ప్రచురములు

నామలింగానుశాసనము అను నామాంతరముగల

అమరకోశము

త్రికాండము-సటీకము

ఆంగ్లేషభాషాసంతర పదముతో: నూడినది.

20 రకుల డిమ్మి గ్రేడు 12-0-0

క్యాలికోలైడు ... 16 రకుల సాదా క్యాలికోలైడు

క్యాలికోలైడు ... 1-8-0

అట్టలైడు ... 1-0-0

శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము

పద్య కావ్యము

18 పర్వములు 7 సంపుటము గలది సెట్టుగా కొను వారికి రూ 15-0-0 కు ఇయ్యబడును.

క్యాలికోలైడు ఉచితముగాపంపబడును.

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ,

286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

విహభుగుసంహిత

ఇది గొప్పనాడీ గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము పూర్తిగా సంస్కృత శ్లోకపూర్వముగా వ్రాయబడి యున్నది. జాతకచక్రమున నకలుగాని, పుట్టిన తేదీ గడియలు గంటలుగాని మాకు పంపిన యెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుము.

జాతకము వెదకుటకు రు 1-0-0

శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0

అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0

పోస్టేజి .... రు 0-4-0

మొత్తం ..... రు 4-0-0 అగును. 1

అర్థం అవసరము లేనివారికి రు 2-4-0 లు మాత్రం

అగును. కావలసిన వారికి వి. పి. గా పంపుము.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి,

గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

భారత స్వపరిపాలనము: ఖరీదీయముల పాతికూల్యము

భారతమునకి వ్రాసిన లేఖ

ఈ లేఖ ఖరీదీయముల పాతికూల్యము యొక్క లేఖను భారతమునకి పంపెను:-

కర్మలో మీరు చేరాలను నక్షేమతో 19 వ తేదీన పంపిన తంతి వార్తను పుక పరు కల యు నని ఖరీదీయముల పాతికూల్యము కోరుతున్నాను:-

“పాతికూల్య తంతిములు”

భారత ప్రభుత్వ శాసనము ప్రభుత్వమువారిచే మార్పు చేయింపబడెను తలంపుతో స్వరాజ్యపక్షమువారు భారత శాసన సభయందును, రాష్ట్రీయ శాసనసభయందును పాతికూల్య తంతి పన్నునుండి తొలగించుట భారతజేతములను వికాసములు పెట్టుముడి. ఇప్పుడు స్వరాజ్య పక్షమువారు తలంపించిన విధానమును శాస్త్రాధిపతియను సాధ్యముగాంచునదే అత్యుత్తము అట్టియు గావలదు. భారత జేతముల సట్టి అల్లగలము గావలంద నోరులేని జన సామాన్యభివృద్ధికి ప్రభుత్వము క్రమముగ నడుచుకున్న రాజ్యపరిపాలనను అట్లెట్లు కచ్చుచున్నది. అట్టి పరిపాలనమును స్వరాజ్య పక్షములను భారతీయులను క్షురక్షింప వలసిన పాతికూల్య ప్రభుత్వమువారికి గలదు. ఇంతిగాక సంస్కరణములు అచరణయొక్కముగ నందుకలగు నిబంధనలను కరిగించి మేము చేయవచ్చునగాని, పదియేడవ తేయమువారు కావలసిన క్రియలు మార్చువారివలెను.

భారత జేత రాజకీయపరిపాలన వాదగ్రహించినటుల మీరును విడిచిపెట్టవలెను దేవులు నివేదనము తయారు చేయుటకు కర్మశాసనములనుండి తలంపించు కలితవార్తను కర్మపరుచుచుంటే అసమర్థముగ వాదించినట్లెప్పుడు.

మీరు పంపిన తంతివార్తలో స్వరాజ్యపక్షమువారు భారత శాసనసభయందును రాష్ట్రీయ శాసనసభయందును పాతికూల్య తంతి పన్నునుండి తొలగించుట విషయములను పెట్టియుండిరి. ఇకను భారత శాసనసభయందును రాష్ట్రీయ శాసనసభయందును కట్టెను, వ్యాధిపీడిత, పట్టె సర్వములు మున్నగువానికి సత్కారములను రాజకీయ ప్రభుత్వమువారు శాసనసభలలో ప్రకారమే పనిచేయునదే అట్లు అల్లగలము అట్లు ఆలోచింపబడలేదు. భారతీయులను మీరు పెట్టినవార్తను సూర్యులుం కను యొక్కన యేమియు వ్రాసుకొరలేదని వారు తలంచుచున్నారు.

స్వరాజ్యముగాని లేకను అధిపతీ రాజ్యస్వాతంత్ర్యముగాని ఖరీదులకు ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడున్నటుల భారత ప్రభుత్వ శాసనము నిరసయోగ మగుటలు తేయములు వాదముల యభివృద్ధిని స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానము వివరింపబడెను.

అధిపతీ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము

ఈ సందర్భమున భారత రాజకీయపరిపాలన ముఖ్యముగ మూడుమానములనుండి యెట్లు మారుచుందో గతకాల తీర్మానములకు సంబంధములతో స్వరాజ్యనిర్వహణనుండి వెత పెట్ట మార్పులతో జైతికి దెచ్చుకొనడు. 1922 లో భారత జేతములపై అధిపతీ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము కావలెనని ప్రకటించెను. 1928 కాంగ్రెసులో ‘సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య’ తీర్మానము కొద్దిగా పెరిగియును. కాని అప్పటినుండియు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో సంబంధములేకుండనే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కావలెనని బ్రిటిషు సంబంధము నుండి వేరుగావలెనయ్యెనాంధ యెట్లు కలెయ్యెను.

నిర్బంధ శాసనములు

భారత సామ్రాజ్యముయొక్క ఆద్యము బ్రిటిషు కలిసిందిగిరి. భారత జేతములను వాతీకేయముల తేకుడ అన్నియును సమకూడుటలు బ్రిటిషు సహాయములేననే అధిపతీయముగా లును. అట్లుయిప్పుటికి నిర్బంధ రాజ్య పక్షము వలెను కలె పరిపాలన వాదీ భారత స్వరాజ్యము గావలె యిప్పుడునున్నాడు. ఈ సందర్భమున సి. ఆర్. వాసుగారు 1922 దిశెంబరులో గల జేతములపై పాతికూల్యము గానింపిన యొక వ్యాసమును ప్రచురించి మనోబైభిగిని పెట్టెదను. అసమర్థమున అయిన మున్ను కా పై 61-వ నిబంధనను సూర్య సోకి చెప్పెను అంతకుముందుకు

కర్మస్వాతంత్ర్యము గలదనియు, వ్యాపారస్వాతంత్ర్యము (జల సమృద్ధిని వాతీకేయములతో వాతీకేయములను పోగొట్టు నేల నిర్బంధములే వాని నుపసంహరించుటలు చేయుటకు పాతికూల్య పాతికూల్య గలదనియు అయిన జే పెట్టెను. ఇకను నిర్బంధ శాసన విచారణ సంఘ నివేదికను గూర్చి వాసుగా రిట్లు జెప్పెను. ఈ శాసనముల కార్యనిర్వాహకులకు స్వతంత్రత కలదును నిర్బంధముగాక అట్టి అవ్యాసములతో వాసుగా రును తి. స్కరించుట ప్రతి క్షేమముగ భర్మ వనుటలు చేయవలయునందు గలదనియు, యా మహాశయ లే మార్తమును దలంపరు. వాసు గా రు తేకు పక్షము యొక్క ఉద్దేశ్యములు విస్తృత కరణముల విషయముల యెట్లు బ్రిటిషు ప్రతినిధిలకుండ నుండుటను వాసుగా రిట్లు బ్రిటిషు మనోభావముల మార్పుకొనలేదని తెలియజెప్పెను. ఇంతిగాక కలెక్ట్రాలో వాసు ఫ్యాక్టరీ కనిపెట్టుటయు, అన్నియుడేగాక పాతికూల్యము జరుగుట వాతీయములతో యూరోపియను ప్రభుత్వోద్యోగులను కుట్రచేసి చంప నుడేమిచిరి 1818 కలెక్ట్రేషను కి క్రింద పర్యవేక్షణగ పనిచేయుట అచరణయేమిటి.

వాసుగా రి పలుకుబడి

వాసుగా రి వారి యువకులను చాలకలబడి గలదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు జేతములను జేసిననువలన వారి ఉద్దేశ్యము లెట్లొ విడిచివేయెను. మున్ను జరిగిన యెన్ని కలెలో వారు కలె విడిచిన పద్ధతులు అట్టి మార్పులను కొనవారు స్వరాజ్యము పెట్టెటో పాతికూల్యము కనిపెట్టవలెను. ఇకపై స్వరాజ్యపక్షమువారు భారత జేతములతో పెట్టెటో పాతికూల్యము గాంచుచున్నది. పతికలె (మేను అట్లు నిర్బంధము లే పాతికూల్యము, పాతికూల్యము లందుకు కలికలకు వాతీకేత లేక పాతికూల్యము, భారత జేతములను చదువురాని జన సామాన్యములను విస్తృత ప్రచారమును అసమర్థమును వ్యాపిత జేయుచున్నది.

సంస్కరణములయొడ నయిష్టము

1917 లో భారత ప్రభుత్వ శాసనము ప్రవేశపెట్టుటకు యూరోపియను భారతీయులను ప్రతినిధులను నున్నటుల చేసెను గూడ స్వరాజ్య పక్షము వారు సంస్కరణ ప్రభుత్వమును అయిష్టముతో నున్నారని అంగీకరింపబడెను. కాని 1917 లోనున్న భావములను, 1924 లోనున్న భావములను ఒక్కటిగావు. 1917 లో యూరప్ యులతో లే పాతికూల్య (పాతికూల్యము గల శాసనసభ లేపుడు టుడు సూర్య పక్షము మేను కను గొంటిమి. ఈ జేతము కొంత పెరిగినవారికి, సంస్కరణములు విషయము గాంచునదే బ్రిటిషు పరిపాలనను స్థానే ఇండియను బుక్ సీకచ్చుని పెట్టెటో. ఇట్టి సందర్భముని వాసుగా రెరియుటచేతనే ప్రభుత్వము వారు కొంత వాతీ సంస్కరణములంగీకృతములుగాక పోయెను. భారత జేతములను విస్తృతములను మార్తము క్షేమమునకు అయిన పెట్టెటో.

ఇట్లుంటే భారతీయులకు స్వపరిపాలనాంధతేకు మేము పెట్టెటో. ఈ కాంక్ష బ్రిటిషువారు ఇండియలో కలెక్ట్రేషను పాతికూల్యము కలెక్ట్రేషను పెట్టెటో. కాని అచరణయొక్కము గావలెదనుండు సట్టియేమియో అభిప్రాయములను గలియుండుటను మార్తము మేముగిరింపబడును.

భారత సామ్రాజ్యము నే దిట్టికలె కచ్చుట బ్రిటిషు వారు భారతీయులను గలసి జేసినవారి యిది యిదియును లు పెట్టెటో. ఇందు బ్రిటిషు వారు సామ్రాజ్యముం క అభివృద్ధి గాంచుటకు తగిన ప్రోత్సాహము నొసంగి అభివృద్ధి సహాయము సమర్థతతో జేసెను. అందుచేతనే భారత జేతములను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును పుట్టు బ్రిటిషు ఇండియను పాతికూల్య కాంతి జేయములతో మారుటలు జేయుటలు. ఇంతిగాక గూర్చిమగు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముండుటలను భారత జేతముతో పదిసంఖ్యాములను చదువురాని జన సామాన్యముల క్రియములను తగియించును. వైకరగ తలపాడు వారికి ప్రాతికూల్యము నొసంగు. క్రియములను మార్తము.

సంస్కరణముల పద్ధతులు మంచి నున్నందున ప్రభుత్వము నొసంగలేదనియు మార్తము. కాని భారత ప్రభుత్వ శాసనము అట్లుగా గాంచుటలను, అన్నియు భర్మపక్షములకు యెంత కట్టి పెట్టి నున్నా యూరోపియనుల వారియే సామ్రాజ్య కలియించుట భర్మము కలంపిరి. ఈ వాతీ వారు కర్మము గల మున్ను వారులను జేసిన సహజము అట్టి వాదిన యొక భి. పాతికూల్యము గలవి కర్మములను.

సంస్కరణముల పద్ధతులు వాసుగా రు జేయములకు అన్ని పక్షములవారును కొంతవరకు కలసి పనిచేయ వలయుననియు యూరోపియను సంఖ్యాభిప్రాయము. ఇకలెక్ట్రేషను వాతీకేతము చేయలేదు. అందుకని యే భారత ప్రభుత్వ శాసనము మార్పు జేయు వాలమును క్రియముల సంఖ్యములను జేయలేదు. కాంగ్రెసులోను అత్యుత్తములతోను భారత శాసనము గూడ గానిందిన యొక వ్యాసము అందు విరోధిగా వారిచే విత్తేయ భావము సహజములను మార్తము ప్రవరణను. ఇంతిగాక బొంబాయి మ్యునిసిపాలిటీలకు ముఖ్యమంత్రి సామ్రాజ్యము నేతల భావము స్థాపించు కొను ను సూర్య వ్రాసిన యొకరిని ముక్కలు దొనకలెపు.

“ప్రవచనములలో నిరకభాగములం దెక్కడనుగాని దొర కలెక్ట్రేషను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము పెట్టెటో గాని కలెక్ట్రేషను పద్ధతులను మ్యునిసిపాలిటీలలో నేకాభిప్రాయము కలెక్ట్రేషనుగాని యొకయొగిరింపరాదని కలెక్ట్రేషను వారు భి. ప్రాతికూల్యము వారు గాన యిదియు జేయను కలెక్ట్రేషను గుండ నోరవారు గమనింపవలయును.”

స్వపరిపాలనము

భారత ప్రభుత్వ స్వపరిపాలనము కావలెనని యేమార్తమును కొరుటలేదు. అజేతాగ యిప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారు వాతీకేయములను పెట్టి. ఈ విధిలో భారత స్వపరిపాలనము కలిగి పెట్టి జేయరాదు. అట్లు జేయుట కలెక్ట్రేషను బ్రిటిషు సామ్రాజ్య జేయములకు భంగము గలిగి భారతీయుల కట్టి పాతికూల్యమునందున యూరోపియను సంఖ్యము వారు పాతికూల్యములను. అట్లును ప్రభుత్వ పక్షిలో భారత ప్రభుత్వ శాసన నిర్బంధములను మార్పు సంస్కరించుట అచరణము. ఈ కొద్ది పని కి అన్ని పక్షముల వారినిన్ని ఒక సభయందు జేయటలను లాభకరమునందును. ఇట్టి సభయందు సహకారము ముగించుకొనవచ్చును. దీనివిధి పెట్టెటో భారత రాజ్యపరిపాలన యూరోపియను ప్రకారము జేపాలనమును సాగించుటకు తగినంత సహాయము జేయలేదని మార్తము సంఘము కొరుటున్నది. ఈ సహాయము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము నేడ సద్భారము గుండ నంతవరకు పడవకలెను.

జేతములతో వాతీకేయములకు ముఖ్యముగ పడవకలెను నీ ముఖ్యమంత్రియే మార్పులకు ప్రభుత్వముల సిద్ధాంతములు క్షేమముగ నందుట యత్యుత్తము యొ సలె యొక వారు జేయవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు అచరణయొక్కము వాతీకేయములను చర్యచేసి గట్టి పనిచేయుటలను పరిశ్రమము ప్రభుత్వ రాజకీయ పరిపాలన అభివృద్ధి గాంచుటలతో గానింపింపవచ్చు. క్రియములను వాసుగా రు జేయటలతో కచ్చులను పడవకలె యందు కర్మగా జేసిన, భారత జేతములను మార్తములను జన సామాన్యములకు పాతికూల్యము వారులను. రాజకీయల పాతికూల్యము విడవాలె. ఎకలెక్ట్రేషను భారత కర్మపరిపాలనను నడి పెంచు క్లితేతమును సంఖ్యాబలము లేకను వదులుకొనవలెను.

మనకు మేము పెట్టెటో మార్తము, బ్రిటిషు వారికలె పలుకుట భారత జేతములకు చాల లాభకరముగ నుండెను. ప్రభుత్వములతో దేవుడెను. ఈ సమయమున యొక మార్తములను పెట్టెటో భారత భవిష్య కల్పింపి చాల ముగించును బ్రిటిషు పరిపాలన పూర్వవార్తములను జేయవచ్చు.

సుగుణము

వల, కళావిధానములకు, పాత్రోపాసనములకు. అనేక పాత్రములను నుపయోగించుచున్నాడు.

రెండవ మార్పు

తల 0.8-0.

పాండరిక మాహాత్మ్యము

పాండరిక మాహాత్మ్యములకు నొకవచనగ్రంథము మార్తములను పెట్టి. ఇదియొక పాత్రములను నుపయోగించుచున్నాడు.

రెండవ మార్పు

తల 0.8-0.

అంధ నైషధ సారము

శ్రీ వాల్మీకి కృంగార నైషధము ననుసరించి వచనము పాత్రములను పెట్టి. ఈ గ్రంథమును వాది మునందింప కొరెదను బ్రిటిషులకు తాత్రేయ. పాత్రములలో నుపయోగించుట కలెము దగియున్నది.

కర్మపక్షము

తల 0.12-0.

మూటి గ్రంథముల తల 1-8-0

పాత్రములను నుపయోగించుట

యొగిరింపబడే యెట్లు మార్తములను నుపయోగించుట. అంతయును సూర్య నామము, తమని, గుంటూరు జిల్లా

ఈగిల్లు టాలన్న మిక్కిలి భయంకర, భైర్య, కృత్యములు, ప్రాణమతీయులు, పాణముపోవుట మొదలగునవిగల అధ్యాయము. డ్రెడ్ థామ్స్ & లెనోటిర్ ప్రధానపాత్రలను ధరించిరి. ఉపకథలు 1, 2, 3, రెండవవారము 6 భాగములు. యూనివర్సల్స్ గేట్ బాక్సింగు సిరియను ది లెదర్ ఫుడర్స్ ఇంటర్ నేషనల్

సప్తమ గుంటూరు మండల సహకార సభ

1924 సం॥ ఏప్రిల్ 21 వ తేది వరసరావుపేటలో జరుగుట

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు చింతలచెరువు కోటిశ్వరరావుగారి స్వాగతోపహాసము

ప్రతిసంవత్సరమునందు పదుగురును చేరి సహకారోద్యమాభివృద్ధిదాయకముగ సంకల్పము ముచ్చటించుచున్నారము. అట్లే యీ సంవత్సరమున యిచ్చట చేరితిమి. మనజిల్లాకు గుంటూరుముఖ్యపట్టణమయినను యీ ఉద్యమమునకు యిప్పటి వరకు తెనాలి ముఖ్యపట్టణముగా బరిగెరిపడుచు జిల్లా బ్యాంకు ఆచ్చట నెలకొల్పబడియున్నది. సదరు బ్యాంకువలన పోషింపబడుచు జిల్లాలో వివిధభాగములలో యుండి క్రమశః సంఖ్యలనున్న ప్రజోపయోగములలో నున్న వృద్ధిమగ్గుచు యున్నది. 7 విచారణ యూనియనులు యుండియున్నవి. వానిలో న ర్నారావు పేట లో ఒకటియున్నది. దానికి ప్రస్తుతము నేను అధ్యక్షుత్వం వహించియున్నాను. ఈ పట్టణమును 1916 సంవత్సరము ఆక్టోబరు నెలలో ప్రథమమున సహకారసంఘము నెలకొల్పబడెను. ఈ మొదటిపరిమితికాలమునకు నేను కార్యదర్శిగాయండి పనిచేసియుంటిని. ఇప్పటికిని దైర్ఘ్యముగా వుండివున్నాను. ప్రస్తుతము యిచ్చటనే అయిదుసంఘము లుండియున్నవి. ఇంకను సంఘములు కావలయు నని యాంక్షో శనకలను. మన గుంటూరుమండలములో 1921-22 సంవత్సరములో 246 సంఘములుండెను. 1922-23 సంవత్సరములో 204 సంఘములాయెను. 1923-24 సంవత్సరములో ఇప్పటివరకు 404 సంఘము లయ్యెను. జిల్లాలో సహకారోద్యమాభివృద్ధి యగుచున్న దనుటకు సందియములేదు.

సహకారోద్యమము దేశాభివృద్ధికి పెక్కువిధముల తోడ్పడుతుంది. ఒక్కరు నెరవేర్చుకొనికార్యము పదుగురు చేరిన సులభముగా చేయ నరకాశముకలదును. మనలో బాతిమత భేదము లేనియున్నను యాయుద్యమ మెల్లరు నొకటిగా చేర్చు గలదు. మితవ్యయముచేయ నేర్చుకొనుటకును తోడ్పడును. బాగ రూకత, భద్రము మిగల ఆవశ్యకములని మనము గుర్తింపవలయు ను. సహకారోద్యమాభివృద్ధి కర్మయమొక్క క్రయశక్తియం దును విశ్వాసపాత్రతయందును ఆధారపడియున్నది. ఇదిమనము ముఖ్యముగా గమనింపదగినది. స్వపరిపాలనార్హతకు యీ యుద్యమము మిగల సహాయకారియగును.

మనదేశ ప్రజలకు వ్యవసాయమే ముఖ్యకీర్తిపాతి. వ్యవసాయదార్లు బుణ్ణజాతలకు దాసులయియుండుటవలన వ్యవ సాయాభివృద్ధికి ఆటంకములు కలుగుచున్నది. ప్రాచీనకర్షకులను మార్చి నవీనపద్ధతులను అవలంబించుట కింతవరకును లేకమైనను మనరైతులు ప్రయత్నించుటలేదు. ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయ కాభివృద్ధిని నెలకొల్పి పనిచేయుచున్నారు. దాని ఫలిత మును పొందుటకు మనము క్రద్ధసహింపవలయును. మన సహకారసంఘములు యీ విషయములో చేయదగినది చాలగలదు. ఇదివరలో యేర్పడిన సంఘములలో పెక్కులు వ్యవసాయదర్ల కొరకు ఏర్పడినవియే యయినను వారలకు తగినంత సహాయము కలుగుచుండుటలేదని చెప్పకతప్పదు. భూమిమరమ్మతులకును నవీనపద్ధతులప్రకారము వ్యవసాయముచేయుటకు నలయునంత బుణ్ణము దొరుకుట కవశ్యములు ఏర్పడవలయును. వ్యవసాయ దార్లు సక్రమముగా వాయిదాలప్రకారము అప్పుతిచ్చికోనుపద్ధతి నేర్చి తమకు తామే మిత్రులయి మెలంగవలయును. అప్పుడు గాని దేశోద్ధారణకు మార్గ మేర్పడుదు.

ప్రభుత్వమువారు మనదేశమునకు చేసిన ఉపకారము లలో యాయుద్యమము శ్రేష్ఠతమయ్యుంది. కొలదికాలము క్రిందటివరకు మద్రాసుచట్టనిర్మాణాభివృద్ధి అధ్యక్షులయియుండిన సర్ దివాన్ బహద్దూర్ పి. రాజగోపాలాచార్యవర్. సుల్. కె. సి. యస్. వి. సి. వి. ఇ. గారు 1905 వ సంవత్సరములో యీ యుద్యమవిజయము తెనాలి పట్టణమును నాటియుండిరి. అది క్రమేణవృద్ధియయ్యెను. అచ్చటనే 1910 సంవత్సరములో గుంటూరుజిల్లా బ్యాంకింగు యూనియన్ అనునది స్థాపింపబడి అచ్చటనే యిప్పటికినియుండి జిల్లాలోని అన్నిసంఘములకు సహాయకారి గా పనిచేయుచున్నది. ప్రస్తుతము అన్నిరకముల సహకార సంఘములు చట్టప్రకారము రిజిస్టరుకాబడి క్రమేణ వృద్ధిలో యుండినట్లు యిదివరకే నూచింపయ్యెనని. కొందరు యీ

యుద్యమమునకు గాను రెండుకాఖలుగా చేసి గుంటూరుపట్టణము లో మరియొక పెద్దబ్యాంకు పెట్టుటమంచిదని అభిప్రాయముకల గు. అది నాకంతసమంజసముగా లేదు. మొత్తముజిల్లా ప్రజలు ఏకీభవించి ఒకేజిల్లాబ్యాంకుతో సంబంధముకలిగి పనిచేయుట యాచితము. పనిఅభివృద్ధినిబట్టి యిద్దరుకార్యదర్శియులను ఏర్ప రచివారలకు పనివిభజించి కార్యక్రమము జరపించుట ఉచితము. ఇదివరలో జిల్లాబ్యాంకు తెనాలిలో నెలకొల్పబడియుండి అచ్చటవారలచాలా శ్రద్ధాశులయి యాయుద్యమమునకు తోడ్పడుచు యుండినందుకు మనమెల్లరము కృతజ్ఞతాపూర్వకమందనము లర్పిం తము. జిల్లాబ్యాంకు యీజిల్లాకు ముఖ్యపట్టణమగు గుంటూరు నకుమార్చుట నాకుసమంజసముగా తోచుచున్నది. అట్లు జరిగిన యెడల ప్రస్తుతమున్న పని రెండుసంవత్సరములలో ద్వితీయకృతము కాగలదని నానమ్మకము. జిల్లాబ్యాంకు విశేషముగా వృద్ధియగుట చాలఅవకాశములు గుంటూరుపట్టణములోకలవని నానమ్మకము. ఈకొలదికాలములో యాయుద్యమమునకు కలిగిన జయముమాడ నేను చెప్పినమాటకు కలిగినయెడల యాయుద్యమముసంగతి బొత్తు గా యెరుగని గ్రామవాసులును నేర్చుకొని యాయుద్యమములో చేరుటకు అవకాశము లేర్పడును. అనేక సంవత్సరములలో జిల్లా ప్రజలు తరచుగా గుంటూరుపట్టణమునకు రాకలెరుదు. ఈవిష యమై మనమందరము దీర్ఘాలోచనజరపుట మన ప్రధమకర్తవ్య మై యున్నది.

మనజిల్లాలో యిదివరలో ఏర్పడిన సంఘములలో విశేషము అప్పుయిచ్చుటకు ఏర్పడినవిగా నూచించియుంటిని. ఇతరపనులనిమిత్తము అనేకసంఘములేర్పాటుచేయదగినను. వ్యవ సాయమునకావశ్యకమైన వివిధపరికరములనుసప్లయచేయుటకును శతాభివృద్ధికిని నూతనయోగచేయుటకును సంఘములు కావల యును. కార్మికల సంఘములు జరుగుగా కావలెవున్నవి. మ్యూనిసిపాలిటీలక్రిందను జరుగు పనులను కంట్రాక్టరుల కీయక పనిపాటలవారికి యిచ్చుటకనకాశము కలుగజేయదగినట్లును యీ సహకారోద్యమమువలన కలుగజేయుట కవకాశముకలదు. కొన్ని జిల్లాలో అట్టివి నెలకొల్పియుండినట్లు తెలియుచున్నది. మన జిల్లాలో నట్టి ఏర్పాట్లుచేయుటచుంభిది.

ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేకరాష్ట్ర బ్యాంకు కావలయు ననియు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రమునకుభాగించి యొకఆంధ్రరిజిస్ట్రే యుననియుచుమని కొంతకాలమునుండి తెలుగుమట్లాడు ల్లాల వారు కోరుచుండినను ప్రభుత్వమువారు తద్విషయములో ఎట్టి సహాయమున్ను యింతవరకు చేసియుండకపోవుట కదుచివా రకరము. అట్లు ప్రత్యేకరాష్ట్ర బ్యాంకు నేర్పాటుచేసినయెడల యీ యుద్యమము విశేషముగా వృద్ధికాగలదని పెక్కుమంది అభిప్రాయము. నాయుద్దేశ్యము అట్లే యున్నది. ప్రభుత్వము వారు తగుసహాయము చేయునట్లు మనమెల్లరము కోరవలయును.

సహకారసంఘముల కార్యక్రమము నెలవేరగలం దులకు ప్రభుత్వమువారు బొక్కనమునుండి విశేషద్రవ్యము వెచ్చించి అనేకమంది ఉద్యోగిగ్గుల నేర్పరచి సంఘములకు సలహా నిచ్చియు లెక్కలు ఆడిట్టుచేసియు సహాయకారులు గాయుండి వృద్ధిపరుచుచున్నారు. ప్రతి జిల్లాలోని సంఘమువారలు తమజిల్లాకు రిజిస్ట్రేరును ఎన్నుకొనుటయు, వారికి లాభకరబోధలలో సభ్యునికొప్పు మారిగ భృతాలిచ్చుచుండ వలయుననియు అట్టివారలే యావత్తుకార్యక్రమము జరుపుచుండ వలయుననియు, కొందరి యభిప్రాయమయియున్నది. ప్రజా విశ్వాసము కలవారలే అకెట్లాంటు రిజిస్ట్రేరుగా నమ్ముటయు యీఉద్యమ మంతయు గౌరవోద్ధోగియుల కరమగుటయు సంభవించును. ఎప్పటికైన యిట్టియేర్పాట్లు జరుగుట చాల శ్రేయోదాయకమేగాని వెంటనే అట్టిది జరుగుట మంచిదికాదని తోచుచున్నది. ప్రాథమిక విద్య పాఠశాలలలో యాయుద్య మమునుగురించి బోధజరపబడి ప్రజలలో ప్రబోధ మెక్కువగా జరుగవలయును. వేతనములేకనే గౌరవార్థము ఎక్కువ శ్రమపడి దేశోద్ధరణకొరకు పనిచేయువారలు చాలమంది కావలయును.

నిమ్మజాతుల విషయము కొంచెము చెప్పవలసి యున్నది. ఆదిమౌల్యులసేతి మిగుల విచారకరముగా యున్నది. అంటరానితనమును తొలగింపవలయునని అనేకులు ముచ్చటించు చున్నారు. ఈ సహకారోద్యమము అందుకువిశేషముగా తోడ్పడవచ్చును. వారలు నివసించుటకు శుభ్రయి ఆరోగ్యకర మైకొట్టి గృహనిర్మాణములు కావలయును. వాగల ఆర్థికసేతి మిగుల దీనముగా యున్నది. వారలకు తగినవృత్తులు కల్పింపవల యును. నేత మొదలగు పరిశ్రమలకు వారల కవకాశము విశేష ముగా కల్పింపవలయును. వ్యవసాయమునకు తగినభూము లన్ని యు యిదివరలోనే రయితులఅధీనముయియున్నవి. భగవత్పూజ వలన ఏకాద్ధి భూమియైన ఒక నిమ్మజాతివానికి లభించినయెడల

పార్లమెంటు నిర్ణయము

గాంధీగారి అభిప్రాయములు

గాంధీగారు కారాగృహమునం దున్నప్పుడే కాననసభా ప్రవేశవిషయమై వారి అభిప్రాయ మెట్లుండెనో యని శంకయును పూహించుచుండిరి ఆడుకృత్య కృత్యాలు కత్తిరింపబడినయె ఠెందులకైత్యకవ్యాపకములు ప్రతిఃపబడెను. (వీటిని ఆచరికా సంపాదకులే వ్రాసిరి?) అవ్యాపకములందు గాంధీగారు వ్రాసిన వ్రేలేలు జాబులయందు గొన్ని భాగము లుపహరింపబడెను. గాంధీగారి రిజాలులను కృత్యాలు కత్తిరింపబడెను. వేరొకరు వ్రాసిరి. పూర్వోక్తసంఘములకు ఒట్టిమాన తాబులుం దేశభక్త మెకకృత్యాలుగాఁగి వ్రాయబడినవి ఊహింప వలసియున్నది. కాని ఈజాబులకు దేశభక్తుడు చూచినందుండ లేదు. కృత్యాలుకత్తిరింపబడె ప్రభుత్వమునూ ది. 1922 సంవత్సరము మార్చి నెల మొదటివారమున అనామకాబాదునుండి ఈలేఖలు పంపబడెను. మేము ఊహించిన విధమున దేశభక్తు నికే ఈజాబులు శంకరించిన వారు నిష్పందింపబడిన వీయ్యట ఈ జాబులు గుంటూరు చేరియుండును. అవతల రెండుదినములలో గాంధీగారు కూడ నిష్పందింపబడిరి. కావున ఈలేఖలు కేశభక్తు డు చూచియుండదు. ఈలేఖ 1922 సంవత్సరము డిసెంబరునె లలో కృత్యాలు కత్తిరింపబడెను ప్రకటింపబడెను. ఆలేఖయందలి ఒకచాక్కియను కా న న స భా ప్ర వేశ జా దు లు ఆధారముగ వ్రాసెనున్నాడు. "అరసమైపో అచార్యోద్యమ కార్యక్రమమునం దొక గొప్పమార్పు చేయవలసి యుండు ను" అని ఆలేఖయందున్నది. దీనిని ఆధారముగ వ్రాసి గాంధీ గారు కాననసభా ప్రవేశమును ఆమోదించి యుండిడివారని కోరెదరు వాచించి.

1922 సంవత్సరము మార్చి నెల 7వ తేదిన గాంధీగారు శ్రీమదయ్య గురించి అనామకాబాదునందెదరో కొంత పరిశీలించె దును. వార్తలొల్లప్పుడే దేశిక్యమును ప్రశ్నించుచు దేశిక్య రాహిత్య మెంతవరకు అవలంబింపదనో తెలిపవలయునని కోరుచు ప్రకారముండెన లేఖకు గాంధీగారి లేఖ బహుళ (వాని, కానోల్లంపున ఉన్నట్లును ఆలేఖ యుచితముగ లేదని లేఖ వ్రాసిన వారు తెలుపుచు హిమాలయపర్వత భూతలవలందు జరిగిన దౌర్జన్యము కార్యక్రమావహించు జరుగటకు కర్మయంపడిక కార్యక్రమ విజయమునకు భంగము కలుగజేయునా యని వాద ప్రశ్నించె. (దేశభక్తుడు గాంధీగారికి వా)కిని లేఖయందు ఉట నపయోగించెట) ఇందలకు గాంధీగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు హిమాలయపర్వత ప్రాంతములందు జరుగు దౌర్జన్యము కార్యక్రమారోపాంతములందలి కార్యక్రమ విజయమునకు తప్పక భంగము కలుగజేయు నని. గౌరవప్రూరు విసానము మోక్షు కక తెలిపెననియు శివసేనీయును వివరించె ననియు తెలిపి సంజేతముల గొన్నిటిని ఆంకమొందించు కొనుటకు తనద్దర కచ్చి చుట్టాడిపోయెనని గాంధీగారు జాబువ్రాసినవాని కోరిక. ఆజాబు (వానినా కా రాకయయిన రోగిగ్గులై యుండుటకే వారి ఆరోగ్యమును గాంధీగారు కోరి. (అప్పుడు దేశభక్తుని అన్నభుక్ష గ ఉండెను) యందు వెనుక ఆశించితి బాలిష్ట గాంధీగారు అసహాయోద్యమ కార్యక్రమమునందు నూచించిన మాట ఏది యో గుచ్చెము కా గలదు. కాన ప్రతిభవహిమ్మగమును రద్దుచేయ ఆంగ్లేయరైడివారని తలచు నిజరికము. బోర్డోలి నిర్ణయమును మిత్రులు అక్షేపించునుండిరి. గాంధీగారు ఆలేఖజాబు నూచించిన పుస్తక కానోల్లంపుకు ఈసకు సంబంధించిగాని ప్రతిభవహిమ్మ రణిముకు సంబంధించినది కాదని నిష్పందితముగ చెప్పకచ్చును. ఏమైన నేని గాంధీగారి లేఖను కారాగారమున లేదు. నాయ మెన్ను వింపిన ప్రవేశము ఈ సందేహము అప్పటిని తొలగించి యుండునని. (జుభూమి)

సహాయములేనివాడగుటచేత వెంటనే రైతాధీనమై పోవు చున్నది. వారలకు ప్రత్యేకసంఘము లేర్పరచి చేయూత యిచ్చి వారినిబిభృ బాగుపడునట్లు చేయుట సహకారోద్యమాభివృద్ధి విధియై యున్నదని మనమెల్లరము తెలిసికొనదగినవియై యున్నది. కెట్లుబడిదారులగు ధనమతులబాంకుండి పేదరయి తలకు పనిపాటవాండ్రు తప్పించుటకు యీ సహకారోద్య మముతప్ప మేరుగానరాదు. దానిని చేయుమందుగుట వృద్ధిమగు టకు సమపాయములను వెదకి మనమెల్లరము బాగుకాకతతో పనిచేయవలసియున్నదని హెచ్చరిక దెలుపుచున్నాను. ఈయుద్యమము విషయమై చెప్పవలసినది చాలగలదు. అన్ని విషయము లున్నా యీ సహకారసభవారు చర్చించి నిర్ణయించుటకు యిచ్చటికి చేరియున్నందున మీకాలమును వృధజేయబూనలేదు

గాంధీ మహాత్ముని విడుదలచేసినవారెవరు?

(యూనియన్ ప్రెస్-చికాగో)

కారాగృహమునుండి ఛిబ్రవరి నాలుగవ తేదీన గాంధీ మహాత్ముడు విడుదల కాబడుట కెవరు కారకు లను విషయమై కొంతసందేహ మేర్పడుచున్నది. ముక్తవాల్డుగారు సోవియటు ప్రభుత్వమును అంగీకరించిన కథమున నే గాంధీగారిని కారాగృహమునుండి విడుదలచేసి కార్యక్రమభర్తృత్వమునకు గొప్పకీర్తిని సంపాదించిన ప్రథమమైన కొందరు తలచిరి. గాంధీమహాత్ముని విడుదలకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి బాధ్యుని వెనుకబెట్టిన తంత్రవార్తలు విశదపడెను. మహాత్ముని విడుదలకు ఎవరు బాధ్యులైనను కార్యక్రమమువారి కీర్తి చెందగలదని చెప్పవలసియున్నది. బాల్టిమోర్ కర్ణు కంపెనీ ప్రభుత్వమువారి రిజిస్ట్రేషన్ ఎన్నటికిని ఆమోదింపబడదు. ఆమోదింపక తప్పకుండాను ఇట్లుత్వరితముగ తమ గమ్యస్థితి తెలిపియుండరు. ఇంగ్లాండునందు కార్యకులు అధికారమునందున్నందున నేటికినీయు గాంధీగారు స్వతంత్రులైరి. కాలము మించిపోవుటకు పూర్వమే మహాత్ముడు విడుదలయెడలయు సంకల్పించుచున్నాడు. కొన్ని వారములనుండి భారతదేశమునుండి వచ్చుచున్న వార్తలు విషయము కలగజేయుచుండెను. కారాగృహజీవితమునల్ గాంధీమహాత్ముని ఆరోగ్యము క్రమముగ తీరించుచుండెను. వారు 98 పానులే త్రాగుచుండిరి. వైద్యకాలముందు ఆపరేషను జరిగెను. తన భర్తృత్వి ఆపాయకరముగ నున్నట్లు గాంధీగారిని తేలికపట్టు మరియొకవార్త ప్రకటింపబడెను. ప్రస్తుతము ఆమహానాయకుడు విడుదల చేయబడెను. ఆరోగ్యముకొరకు గమ్యస్థితిరమున వారు నివసించుచున్నారని, చింతపడ నవసరములేదు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్య వింకను నిలిచియుండదు.

ఇదియొక చిత్రము. ఈపనిచేయుట ఆపాధ్యమనియు అట్లుచేసిన ప్రపంచము తలక్రిందు అగుననియు, అధికారులు చెప్పుచుండురు. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునుండి విడుదల చేయబడిరి. రాజకీయభేదిలు విడుదల చేయబడుచున్నారు. రష్యా ప్రభుత్వమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించినారు. అయినను ప్రపంచము వెనుకటివలెనే యున్నదిగా!

మరియొక కుద్రవార్త భారతదేశమునుండి వచ్చినది. కాంగ్రెసు సమావేశము ముగిసినదనియు, స్వరాజ్యసంపాదనమునకు దౌర్జన్యరహితముగ పనిచేయువలయు ననియు కాంగ్రెసునందు తీర్మానింపబడెను. సామ్రాజ్యమునుండి విడుదలచేయుట కాంగ్రెసువారు అంగీకరింపలేదు. కొందరు సామ్రాజ్యమునుండి చీలిపోవలయునని కాంగ్రెసునందు వాదించిరి గాని అధిక సంఖ్యాకులు ఈ కలహము నిరాకరించిరి. కాంగ్రెసునందు మరల సంపూర్ణ వికాసత్యము ఏర్పడినది. కాననసభ ప్రవేశవాదులకును బహిష్కరణవాదులకును రాజీ కుదిరినది. ఛిల్లియందు ఆమోదింపబడిన రాజీ కాకినాడనుండు కూడ ఆమోదింపబడెను. కాంగ్రెసుసమావేశముగాని అభ్యంతరముగాని లేక మీరు కాననసభల స్వాధీనపరచుకొను విషయమై యత్నించెదరు. కడచిన నాలుగు కాంగ్రెసు మహాసభలయందు ఆమోదింపబడిన ఆహ్వానాద్యము విధానమునకు సంబంధించిన తీర్మానములు ఈ సంవత్సరముకూడ ఆమోదింపబడెను. ముఖ్యముగ గమనింపవలసినవిషయ మేమనగా అన్ని పక్షములవారు గాంధీ మహాత్ముడు స్థాపించిన దౌర్జన్యరహిత స్వాధీనత సిద్ధాంతమునందు విశ్వాసముచూపుచు, ఆహ్వానాద్యము విధానమునే ఆధారముగ గైకొని తమ ప్రత్యేక కార్యక్రమములను కొనసాగించుటకు సంకల్పించుకొనుచున్నారు. కాని ఈ విధేదము లన్నియు రాజీలన్నియు ప్రాతచరిత్ర యగును. గాంధీగారి నాయకత్వముక్రింద ఉద్యమము ఒకటే ప్రవాహముగ పారుచుండగలదు. కాననసభలకు సంపూర్ణముగ బహిష్కరించవలయు ననుట గాంధీగారివిషయము. భారతీయుల దుర్బలమే ఈ ప్రభుత్వవిధానమునకు కారణమని వారి అభిప్రాయము. ఆరోగ్యము చక్కగ కుదురుటకై మహాత్ముడు కొంతకాలము బ్రాంతి వైకొనెదరు. పిమ్మట అదృష్టమగువార్తలనువినిగలము.

అల్లూరు కృష్ణవిలాస సభవారు
 నల్లూరు పురమండరమున
 29-4-24 తేదీ మంగళవారం రాత్రి
రామదాసు నాటకమును
 ప్రదర్శింతురు.
 శ్రీయత బల్లారి టి. రాఘవాచారి టి. పి. టి. ఎల్.
 గారు రామదాసుపాత్రను ధరింతురు.
 కె. వి. రమణారెడ్డి టి. పి. టి. ఎల్.
 కార్నడర్లు.

అభివృద్ధిశాఖామంత్రికి విజ్ఞప్తి

మహారాజశ్రీ డి ఆనంద్ దివాన్ బహదూర్ టి. యశ్. శివజ్ఞానం పిల్లె టి. ఎ. యమ్. యల్. సి. అభివృద్ధిశాఖామంత్రి శిఖామణిగారికి, గుంటూరుజిల్లా నర్సరావుపేట తాలూకాబోర్డు వారు విషయపూర్వకముగ సమర్పించిన సన్మానపత్ర విజ్ఞాపనములు:—

తమకు స్వాగతము, సుస్వాగతము.
 సమస్త ప్రాణికోటిని కోపిల్లచేయు యామందువేసంగికి తాళబాలక మద్రాసు ప్రభుత్వోద్యోగియు తెల్లరు ఉదక మండలమున ఆప్యాయముగ విహారితులందఱు తాము వేకిమికి మిక్కిలి నెలనగు మాప్రాంతములకు యాసమయమున అత్యంత మగు ప్రయాసనకొల్పి విచ్చేయుట ప్రభావహుళ్యమువై తమకుగల అనురాగము వర్ణనాతీతమని తెలియుచున్నది. అట్టి ప్రజారంజకులగు తమకు స్వాగతము. ఇదియునుగాక పల్నాటి వీరులకు జన్మస్థానముగ మా పల్నాటిరాష్ట్రమునకు ముఖ్యమగు మా నర్సరావుపేట తాలూకాబోర్డు తమకిదే స్వాగత మిచ్చుచున్నది.

మా తాలూకాబోర్డు పూర్వము రివిన్యూ తాలూకాలగు నర్సరావుపేట, వినుకొండ పల్నాడుతాలూకా కలిసి యేర్పడియు ఆన 1920 సంవత్సరములో జరిగిన విభజనవలన ప్రస్తుతము నర్సరావుపేట వినుకొండ తాలూకాకాలము కలిసియున్నవి. పల్నాడు తాలూకాకు ప్రత్యేకము బోర్డు నిర్మాణము చేయబడినది. మాబోర్డుయొక్క ప్రస్తుతపునవత్సరపు ఆదాయము షుమారు 60 వేలరూపాయలు. ఖర్చుకూడా అంతయే. ది 31-3-24 తేదీవరకు మా బోర్డుకు షుమారు 9000 రూపాయలబుణము ఉండెను. గతసంవత్సరములలో యాబోర్డుకుగల పరిస్థితులనుబట్టి విశేషవ్యయము చేయవలసినవచ్చుటచే అట్టిబుణములేయినది. అందువలననే యీ సంవత్సరమునుండి రూపాయల అరకానుల పన్ను నున్న ప్రాథమిక విద్యావ్యాపకమునకై యెదుర్కోవలసి నెన్ను నున్న వేకిమిసంపాదించినది. అందువలననే మద్రాసు ప్రభుత్వము వారిని యిటీవల జిల్లాబోర్డువారిద్వారా యిదివరలోవున్న యైనవ బ్యాంకును యెత్తివేయుటకుగాను యికముందునుండి పరిపాలన విధానము నిరాటంకముగా నడపుటకున్నా కోశశీలి చక్కనిదశ యందుంచుటకున్నా కనీసము 10 వేల రూపాయలు కంట్రిబ్యూషను దయచేయుదని తెలుపుకొన్నాము. ఈవిషయమున తమరు కృషిచేసి సదరు కంట్రిబ్యూషను కూడా త్వరలో మంజూరు చేయింపజేయమ. మాబోర్డుకింద 98 పాతకాలు గలవు. ఇటీవలనే కొన్ని పాతకాలు నూతనముగా స్థాపింపబడినవి, యింకను కొన్ని గ్రామములలో నూతనముగా స్థాపింపబడుచున్నవి. కాని ఎన్ని బోర్డుపాతకాలు పనిచేయుచున్నను ప్రజలలో ప్రాథమిక విద్యావ్యాపకము/అనుకొనినంత తృప్తిరముగా జరుగుట లేదు. ప్రస్తుతములో విద్యావిధానము జనసామాన్యమునకు అంతగా రుచించుచున్నట్లు కనబడదు. అందువలన యీ ప్రాథమిక విద్యావిధానమును మిక్కిలిత్వరలో సంస్కరించు మార్గములు విద్యాశాఖా మంత్రిగారిలో కూడ సుప్రతింది సంస్కరణ ప్రణాళిక ఆచరణలోనికి తీసికొని రాగోరెదము.

పల్నాడు రాష్ట్రములోవేరైన మాతాలూకాలగు నర్సరావుపేట వినుకొండ తాలూకాలు కేవలము మెట్టతాలూకాలు. ఇక్కడ పంటలు కేలము, కర్షాధారములు పశువులకు, మనుష్యులకు త్రాగుటకు తగినన్ని జలాశయములు లేవు. ఉన్నవాటిని బాగుచేయుటకు తాలూకాబోర్డుయొక్క కోశశీలి చాలదు. ఇదివరకు యైనరూప్యానిటీగ్రాంటు లని నీటిపారు అభివృద్ధిచేయు నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు కొంతదబ్బు యిచ్చుచుండెదవారు. అట్టికోక్కము యిటీవల ప్రభుత్వమువారు నియమనీసారు. అందువలన మాతాలూకాలలోగల బావులను, చెరువులను, సరియైనస్థితిలో యుంచి ప్రజలకు నీటిపారు కలుగచేయుట మిక్కిలి దుష్టముగా యున్నది. కాబట్టి తమప్రత్యేకపరిపాలనాశాఖకు యీవిషయము చెందకపోయినను యీవిషయముకూడ తగినంత కృషిగల్గి నీటిపారు లేక కేవల కర్షాధారములగు యిట్టి ప్రదేశములకు సదరు గ్రాంటులను యిచ్చి ఏర్పాటు చేతు రని నమ్ముచున్నాము.

తమకు మద్రాసు గవర్నరు మెంటులోని నుర్తివర్గములో యున్న కాలములో తాము చెప్పరాజ్యమునకు చేయవలసిన మహోపకారములలో మామల్లుడురాష్ట్రమునకు చెందిన యీ క్రింద వుదహరించిన వ్యవసాయపు ప్రణాళికలను ఆచరణలోనికి తెచ్చి మాపల్నాడురాష్ట్రమునకు మహోపకారములు చేయవలెదనము. ఈప్రణాళికలనలన మాతాలూకాలలోని ప్రజలకు అత్యంతసహృద్యము వాటిల్లగలదు.

(1) జనబాహుళ్యమునకు ప్రభుత్వమునకు మిగుల లాభకారిగాయుండగల దైత్రప్రాజ్ఞు విషయమును కొంతపనిజేసి ఏకారణముచేతనో ఆత్మదల చేయబడినది. దానిని పునరుద్ధారణ చేయించి ప్రజలకు మహోపకారములు చేయవలెదనము. దీనివలన ముఖ్యముగా పల్నాడు, నర్సరావుపేట, సత్తెనపల్లి, గుంటూరు, బంగ్గోలుతాలూకాలలోని ప్రజలకు మిక్కిలి లాభము కలుగగలదు.

(2) వినుకొండ తాలూకాలోని పెదకంచర్లయను గ్రామమునందు గొప్ప కటాకముకలదు. దానికిసమాపములోవున్న ఒక వాగులోనుండి నీరు సప్తయి చేయబడుచున్నది. అందువలననే ప్రతిసంవత్సరముతప్పక ప్రజలకు మిక్కిలి ఫలకారికానున్నది. కేవలము కర్షాధారముగాగల యితరచెరువులు యే మూడుసంవత్సరములకో మేముకు వర్షించినప్పుడే ఉపయోగపడుచున్నవి. ఈ తాలూకాలోనే కట్టెలకట్ట అనుపేరుగల చెరువుఉండి ప్రజలకు ఫలిలమై పోయినది. దానికి నూతన జీవితము కల్పించిన యెడలకొన్ని గ్రామములకు అత్యంత సహాయము చేకూరును.

(3) ఆతాలూకాలోనే దొండపాడు అను గ్రామములో యింకొక పెద్దచెరువు ఉన్నది. పూర్వముగా సదరు చెరువునకు నీళ్లువచ్చుటకు తగినన్ని సహజములగు సౌకర్యములున్నవి. వాటియొక్క అవకాశము తీసికొని చెరువులోనికి కచ్చు నీటిపారునకు తగినసాధనములు ఏర్పాటుచేసినచో ప్రభుత్వమువారికి ముందు కొంతగొక్కుము వెచ్చింపవలసివచ్చినను క్రమముగా అపరిమితమగు ఆదాయముచేకూరగలదు. ప్రజలకు అఖండమగు సహాయము కలుగగలదు. దానిక్రింద అవిచ్ఛిన్నమగు వ్యవసాయమునకు వనరులుగలగ గలదు. పశువులకు అనేకములగు మహోపకారములు కలుగగలవు. కాబట్టి యీయింకొక ప్రాజెక్టును అమలులోనికి తీసికొనిరా బ్రార్థన.

మన దేశముయొక్క రాజకీయభావిదశ ప్రస్తుతము మన చే నడుపబడుచున్న యూనియను బోర్డులయొక్కయు విలేజి పంచాయితీల యొక్కయు తాలూకాబోర్డులయొక్కయు మునిసి పాలిటీల యొక్కయు జిల్లాబోర్డుల యొక్కయు శాసనసభల యొక్కయు పరిపాలనాఫలములపై ఆధారపడియున్నది. ఇవియెంత జయప్రదముగా మనచే నడిపింపబడనో అంతత్వరలో మనరాజకీయభాగ్యము పండగలదు. కాని వీటిని జయప్రదముగా నడిపించుటకు అసభ్యులతోపాటు విద్యాసంబంధమగు యోగ్యతగూడా కలిగియుండుట అవశ్యకము. విద్యావంతునిచే నడిపింపబడినప్పుడే యివి జయప్రదముగా నడిపింపబడగలవు. కాని దురదృష్టవశమున వీటిని పరిపాలనచేయు వ్యక్తి సదరు ఆప్టలలో విద్యాసంబంధమగు యోగ్యత నిర్ణయించియుండని హేతువుచేత యిదివరకే గొప్పమున్న మనచెప్పరాజ్యమునకు వాటిల్లినది. కాని ఇట్టిపరిపాలనా విధానములను నడపించు ప్రవత్తికి కొంతవిద్యా సంబంధమగు యోగ్యత కలిగియుండవలయునని నిబంధనను సవరణరూపముగా ఆచరణలోనికి తెచ్చి దేశమునకు ముఖ్యముగా చెప్పరాజ్య వాస్తవ్యులకు మహోపకారములు చేయ మా ఆశయము.

అమాత్యపట్టభద్రులై ముఖ్యముగా పరపతిసంఘములతరపున తాము చేయుచున్న కృషి మిక్కిలి అఖండము. జనసామాన్యము పరపతిసంఘములయొక్క లాభములు యిటీవల తెలిసికొనినది. అందువలననే పూర్వముకంటే పరపతిసంఘములు ఊరూరవెలసినవి. ఇంకను చేసేదేగా అనేక సహకార సంఘములను, చెప్పరాజ్యవంతవ్యాపింపచేయుదురుగాక అని వేడుచున్నాము. ఈసందర్భమున యింకొకమనవి చేయుచున్నాము. ఈసందర్భ సంఘముల ఉత్పత్తివ్యాపకము మొదలగు విషయములను ఉద్బోధించు విద్యను అన్ని ఉన్నతపాఠశాలలో వ్యాపింపచేయు సాధనోపాయము లాలోచించురు గాక!

ఈ పయ్యివిరించిన మహోపకారములను దేశీయులకు చేయుటకు తమకు ఆయురారోగ్య విశ్వర్యములు ఆ సర్వేశ్వరుడనుగ్రహించుగాత.

తాలూకాబోర్డు అధీను } చిత్తలచెర్వు కోటేశ్వరరావు.
 నర్సరావుపేట } తాలూకాబోర్డువారి ప్రధానప్రతినిధి.
 20-4-24

మందరి తెలము
 డబ్బీ 1-కి నెల రూ 0 8-0 వి. పి. 0-13-0
 ఒక డబ్బీతెలము విడుదల రావిన ముఖమున ఏర్పడు మొటీరులు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతివారి, నున్నగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి శాశ్వతమగు లేరును.
 ఈతెలము మందిసువాసన గలిగి మిగడవలె నుండును.

రక్తాక్షి నందరం చైత్రమాస బౌర, శనివారము

యక్షగమనము

(వేంకటేశ్వరములు)
(ఆవధానులు)

మ. మును దేవేంద్రుడు కాపమియగ గృహ
ముక్త బాసి రామాదికిం
జని మానములు గొన్ని వుచ్చి, జలద
స్వామి నమర్చించి యా
తనిచే మాతృము భార్య కంపినగుణో
దారండు యతుండె; హా
యన మెట్టెట్టలా వచ్చి వచ్చె నతి క
త్యానందగంధాయ యై.

మ. పతి తైలాగ్రగతుండు గాన తనుతా
పజ్జాలతస్తాంగి యై
యతికన్యమునఁ బ్రాణము ల్పిడిపి ప్రా
ణాధీశు నామాతీర
ప్రళీతిం దారకనామ మంచు జపియిం
పక్ష యక్షకాంతానుసం
స్థితి కాధారద మయ్యె వారదపు సం
దేశము సందేశమై.

సీ. తుదకు పత్నీర మెట్టో తుదముట్టఁగఁ జేసి
వచ్చుప్రాణప్రియు వార్త విజయ
ప్రాణావస్థయో వనిత యేనుగు నెక్కి
సంతసంతోషము నాత్మ గొనియె
తేనితన గొంత దాన నైకొని కాంత
తలవాకి లెల్లగా నిలిచి నిలిచి
యతిమారమునఁ గాంతు నవలోకిన మొనర్చి
యానందబాష్పపూర్ణాక్షి యగుచు

గీ. హంగమనంబుతోడ మృగాధిపాధ
మధ్య, మను మందు పువెత్తు మనముతోడ
బడలియుండినదేహమ్ము నడువలేము
చింతఁ బెంచి యెట్టొ ప్రియుఁ జేరె నలల.

సీ. తరుణి ప్రాణేశుపాదముల కానందబా
స్వాంబుధార నభిషేకం బొనర్చె
నభిషేక మొనరించి యంభియుగ్మముచైన
మృదుపాణిపల్లవద్వితయ మునిచె
మృదుపాణిపల్లవద్వితయమ్ముచె వక్త్ర
జలజాతి ముంచి యర్చన మొనర్చె
అర్చించి లికుచనామాత్రుఁలములక
విందో నటించు నైవేద్య మిడియె

గీ. భక్తిశృంగారభావముల్ పాదుకొనఁగ
నాత్మవృద్ధయాబ్జభృంగమా ప్రాణనాధు
చరణయుగత్రైవ మన్యధార్చనలు నతిపె
నుదతి నిజమనోవాక్పాత్రయకుది గలిగి.

సీ. ఆతనుతృప్తిపీడితాత్ముండ వాదంచు
నధరామృతింబు దాహం బొసంగ
బడలియుండఁగ నోపు నోడ లుమఁ దన యంక
పర్యంక తలమందు పండఁజేసె
'నాయాసమందేజే' యని వైట నడలించి
చెంగు చేకొని వీట నేద దీర్చె
'శ్రమపెట్టె నే నిన్ను' మునుకరం డతని నా
దృగ్బాణములనె శీఘ్రంతు' ననియె.

గీ. 'తనదుర్గర్భకతోనాదములచేత
విసువు వుట్టించెనే నీకు పిక' మటంచు
లిలమై విణతో శ్రుతి మేళించి
మోహనాలాపన మొనర్చె పూవుఁ బోడి.

లత

[కోటగిరి వీరబసవయ్యగారు]

గీ. సకలజీవులకును ప్రేమజనిత మైన
కాల మానస్తమై రాజకళలు గల్గి
ఆకలివలివార లనోన్యహావ
భావముల గల్గి సంతోషపడుట మేలు.

గీ. ప్రకృతియెల్ల వియోగ భారము వహింప
నందె లీనమ యయ్యె నాయాత్మగూడ
దుస్సహధిరా ప్తి మోహము ద్రోసినావు
గాన గల్గెను 'సాప్తపదినైత్రి.'

గీ. తరణరక్తిమ నిడుకల తాల్మలమందు
నండుకామారదశల-వెన్నెలల నీను
శకి నుదాసించు ప్రతిబుతునిశలయందు
కృపణుడగు కాలచలన కేది నీతి.

గీ. లలితకుసుమారలతల కెల్లను నిసర్గ
కోభ గలుగ ప్రసూనరుచుల్ వసంతు
డిడగ గ్రీష్మధు రక్తి మాయంప జేయు
సమయమును గాంచు సృష్టిమర్మములసరణి.

గీ. నాయనగుచెలికాడ ప్రణయము గల్గి
భావవరచయరాగంబంధములను
దెలియ కునుమితలత విడచినాడు
ఇట్టివేళ ప్రణవమె యదృష్టపాక్షి.

వేణుగానస్తోత్ర

[డొంటుకూరు సత్యనారాయణరావుగారు]

చ. విలసితచంద్రకాంతోనవవేదికలందుఁ విశ్రమించి యు
జజ్వలతరళోజవలవనమంబగు మోవిని హాసచంద్రికల్
దలపడి తక్కులా త్ర వినితంబుగ బిడ్డివినీలపింఛముక
చలనమొనర్చు మంజుల రవప్రవగాన మొనర్చినాన చా!
సలలితరీతి నెంతు నది స్వాంతమనక యదునందనందనా.

మ. వనంకినినదావిలోలతను గోపక్రేణులక గోవులక
పరచింతావిముఖత్యభావము దల్గివై వేణుగోపాలసం
స్మరణామగ్నత భస్మతం గనియె విశ్వంబు దనక విందునో
సరసిజేతుల నీమగాన స మాస్వాదింప లేనైతిగా.

మ. అమోఘంబు గలశ్రేణుల అనుపమ ధ్యానైకసంబోధనా
కరహస్తాబ్జకృతాంజలల్, నతమనఃకంజాతముల్ దేహవి
స్మరణప్రాంచదనూనకాంతిపరంబుల్; తానమాదంగను
స్థిరమై వారితరంగమాళికల నుద్దిపింపగా వేణువుక
బరమోల్లాసముతోడ నుదితివి గోపాలాంగనల్ మెచ్చుక.

సీ. 'ఇప్పు డెక్కడి కేగ ది' వంచు బాహున
ల్లిబంధముల నాధు లీలఁ గట్టె
జలనైన దీని దొంగిలకుడదని నాధు
మోమునై ముద్దిడి ముద్రవైచె
'నిమిసమయన నీకు నిదుర లేదాయె'గా
దాయ గా డే పుష్పధన్వి' యనియెఁ
గడచిపోయన జేమొ గడచిపోయిన దింక
మరచి పొండని బ్రతిమాలుకొనియె

గీ. విప్రయోగంబు ముందు ప్రాప్తింపకుండ
నిర్దురము గూడి యొకటిగా నెనక మెనఁగ
నివ్వదెవతంబులను బ్రార్థించు మనుషు
నాధు నొప్పించె యక్షకాంతామతల్లి.

మానసిక తత్త్వము - మానసిక శక్తి

మనశ్చక్తివినిమయవిధానము

మనశ్చక్తియంతయు స్వభావత్రయమునకును దక్షిణాదిత
సంపుటికరణములకును సమభాగములఁ బంచాయందును. కాని ప్ర
త్యేకవృత్తులస్థితిగతుల ననుసరించియు, దేశకాలపాత్రముల నను
సరి చియు నీశక్తిని నొకవిషయమునుండి వరయొకవిషయము
నకు మార్చుకొనుటకును గొన్ని విషయములయందు విశేషప్రచా
రమును గలిగించి కొన్ని విషయముల సంబంధితులగుటకు సహకార
ముకలదు. ఇట్టిమా శ్చేద్యమనఁగలుగునో యిదమిత్థి వని
నిర్ధారణ నేయుట కవకాశము లేదు. భుజించు
పదార్థములవలనఁ గలుగు దేహదార్ధ్యమునే యవయవముల యభి
వృద్ధికైన నెట్లువినియోగించుకొననవకాశముకలదో యట్లే యీమన
శ్చక్తినిగూడ నేసంపుటికరణప్రాబల్యముకొఱకైన వాడుకొనవ
చ్చును. ఏయవిషయములకు విలయశరీరపుష్టి వానికిగలుగునుఁ
దదుపరి మిక్కిలి యవగరమగు ప్రత్యేకావయవమర్కసార్థము,
ఎట్లు పనిచేయునో యట్లే యన్నిసంపుటికరణములకావ్యముల
నిర్వహించుకొనుచునే ప్రత్యేక సంపుటికరణమునైన ఒలపరచుట
కుగూడ మనశ్చక్తి వినియోగించును అదిగాక నయనైంద్రియము
వినియోగించబడనప్పుడు దాని కేర్పడినశక్తి శ్రవణేంద్రియము
నకొ మఱయేంద్రియమునకో యధికసామర్థ్యమును గలిగించు
టకు వినియోగపడును. గ్రహిణాండ్రు నూత్నముగ వినిగలరు.
చెవిటివాండ్రు నూత్నిగా హలగ నుండురు. కోఱవడిన యింద్ర
యమునకు వినియోగపడఁలననక శ్రవ్యముగ కయితరేంద్రియ
ముల విశేషప్రచారమునకై పనికివచ్చుటను శారీరకముగ మన
మందఱ మెఱిగినవిషయమే. అట్లే మనశ్చక్తిగూడ నొకస్వ
భావప్రచారమును దగ్గిఁగొనవచ్చు దానికొక కేర్పడినశక్తి తది
తరస్వభావాభివృద్ధికై వినియోగపడుచుండును.

నదీప్రవాహమున కడ్డుకట్టి కుల్లలవెంటను, బిల్లకాలవల
వెంటను నీరు నడిపించునట్లే మనశ్చక్తి స్వభావములనుగుల్లల
వెంటను సంపుటికరణములను టిల్లకలవలవెంటను నడిపింపఁ
బడుచుండును. ఒకకాలవ కడ్డుకట్టి దానివెంటఁ బ్రవహింపఁ
గలనీటిని మఱియొకకాలవకు మరలించవచ్చును. అడ్డుకట్టలు
లేనియడల నన్నిటియందును దత్తుచితిశక్తి ప్రసహించు
చుండును.

ఈమనోబలమును ద్రివిధముల గమనింపవచ్చును. స్వభావ
త్రయ తత్త్వజనిత సంపుటికరణముల ప్రత్యేకోపయోగార్థ మొక
భాగము వేరుగ నుంచఁబడును. రెండవ భాగము వీని
యన్నిటియందును భాగింపఁబడి యుండియు వలయురీతి నొక
దానినుండి మఱియొకదానికి మార్పుకొనఁదగినరీతిలో నుండును.
మూడవభాగ మవసరమగుచోటికెల్ల గొనిపోయి వినియోగించుట
కనువగురీతి నేర్పడియుండును. నాగరకపరిస్థితులవలన సహజ
స్వభావ సంపుటికరణముల కంతరాయములు కలిగినప్పుడు మన
శ్చక్తి వినియోగపడక ఘనీభవించి తటములద్రుంచి నూర్చిమార్గ
ములవలంబించి ప్రవహించును. కష్టజీవులగు మానవులకును
జంతువులకునుగూడ జీవయాత్ర గడపుటలో నీమనోబలము తత్త్వ
దుచితధర్మనిర్వహణమునందే వినియోగపడును. అట్టి పరిస్థితులు
గల సుఖములలో వ్యక్తుల సమస్తబలమును దత్తుచితి కావ్య
చరణమున వినియోగించిననే కాని ప్రత్యేకవృత్తులు వారతో
గూడిన సంఘములునుగూడ సభివృద్ధినిద సేపు. అట్టితరుణము
లలో మనోబలము మిగిలియుండుట కావంతయు నవకాశ ముండ
దు. అట్లునుటచే సత్త్వసూన్యమగునని తలంపఁ జనదు. స్వభావ
త్రయములకును బూర్వోదాహృతరీతిని బుచ్చిపెట్టఁబడి యుండు
ను గాని యేప్రత్యేకస్వభావముకొఱకైన విశేషశక్తి నాకర్షింప

నలినేపద్మము, ఇతర పుష్పములనుండి ఎలవలముగ తీసి మరల వింపవలయును. ఇయ్యది పురాతనపద్ధతయై యున్నది. రానురాను నగరకల పెచ్చుపెరిగినకొలది వేశికాలావస్థలు మూటి విశేషసౌకర్యము లేర్పడి పూర్వమువలె నెక్కు దుగంగవై పడ నవనములేకయే కార్యముల నెఱవేర్చుకొనవచ్చును. ముఖ్యము ముగ్గురములను కనువగు సౌకర్యము లేర్పడుచుండుటచే మూర్ఖకాలమునందుకలగల మనశ్చక్రినంతయు వ్యయపరుప నగుము లేకయే పనులు నెఱవేరుచున్నవి. అందుచే మనశ్చక్రి యెక్కు దుగ నిచ్చియుండుట కనుకాశము కలిగినది. శరీర క్షీణియము నెట్లో మనశ్చక్రి క్షీణియమునగునాడ నట్లే. పూర్వము ధాన్యమును బియ్యముగాఁజేసికొనుట కంతయోశ్రమపడి తోళ్ళోకొళ్ళతో దంపలనివచ్చుచుండెడి. ఈ కాలమున యంత్రసౌకర్యముచే నెన్ని పుట్టధాన్యమును తుణకాలమున స్వచ్ఛమగు బియ్యముగాఁ జేయఁజూచుచున్నది. ఈమార్పుచేరేరబలమెంతయో కూడఁజెట్టఁబడుచున్నది గదా! ఈసామ్యమునె మనోబలకషయమునగునాడ ప్రవర్తించు జీవీ యూహించుకొనఁడు. ఈరీతిని గూడఁజెట్టఁబడుచున్న మనోబలము వ్యర్థముగ నిలిచియుండ నెడదు. దానినివలయమునకుఁ దగినవార్తముల మనము చూపుచుండవలయును. బాల్యకాలమున స్వభావప్రకారము లన్నియుగ నుండఁగావున నాటిపాటలయందు ధృక్వాద్యమోహముకలగి నుండఁచెదరు. స్త్రీయకార్యముల కనవగరమగు మనోబలమోహములకై వివరగాఁపడుచుండును. నియన్తుపెరిగినకొలది వారవారి కనుగు ప్రత్యేకకార్యముల యందు వారవారివశ్యక ప్రసరించినచేయుచుండును ప్రాచీన కాలమునఁ బురుషులమనోబలము సంఘోధరణ కగు యధ్యక్షులు మున్నగు ఘన కార్యములయందుఁ బ్రబలమందెను. అట్టియవన రములు లేనప్పుడు వారిమనోబలము చిత్రలేఖనము, గానము, శరీరాలంకారము, యజ్ఞయాగాదికర్తునివహణము మున్నగు విషయములయందు వినియోగింపఁబడుచుండెను. ఇట్టివిశేషవాద్య యామములలో ననేకము లుత్పత్తిస్వభావజన్యములని నెట్లలు వక్కాణించెదరు. అట్టిప్రసిద్ధవిషయములు గాక తిదితరములగునవి నవీనకషయములందుగల ప్రచారమునుబట్టియన నొకస్వభావమున కర్పియియున్న మనశ్చక్రిని మఱియొక స్వభావముతోఁజూప వివరగాఁపవచ్చునని యూహింపవచ్చును. ఉత్పత్తిస్వభావము నందు విశేషక క్షయమిడియుండుటచేతను, ఆస్వభావప్రకారము సంఘనియములనుబట్టి సంబుధిప్రచారము మాత్రమే కలిగి యుండుటచేతను, దానికే కేర గానాలకారాధికములయందుఁ బ్రసరించుచుండును. ఏలయన నాట్యాధికములత్పత్తిస్వభావాంగములు. చిత్రలేఖనము, శిల్పము, కావ్యనాటక లంకారగ్రంథ సర్వాదులు, నాట్యము, మున్నగునన్నియు నిట్టివివిషయములు. గుణగ్రహణరూపముగ నూహప్రపంచమునఁ జేయు ప్రచారమునందు గూడ నీవశ్యకీని వివరగాఁపవచ్చును. వేదాంతవిద్యావలలోకముమున్నగున వితెగఁజేయును. కీనికై వివరగాఁపించు మనశ్చక్రికి కారకముగఁ గ్రియాశక్తిలుగ నేరదు. కాని మేధావంతు లెవరులకు మనశ్చక్రి నిట్టి తత్త్వచారణయందు వినియోగించి కాత్తములపరంపరల నిర్మించియుండెడి. ఈవిషయములు కేవల మూహప్రపంచమునఁదాండవమాడుచుండును. పూర్వ మహర్షివర్గము తిమనన్నిహితవాతావరణమునం దింద్రియగచ్ఛరములగు బుధధార్మిసంపర్కముచే గ్రహణోత్సాహకృతుల నంది వాగ్ధిత్వముల నూహప్రపంచమున విమర్శింపఁదగిరి. హేతువాదవిధాన మిట్టితరుణములయందే పొడవైనది యనఁజెల్లును. ఉన్నతజంతుజాలమునం దీహేతువాదము క్రియారూప విషయములయందు గలిగియున్నట్లు కాన్పించును. గృహజంతువు లాహారాది పదార్థముల సంబంధోత్పన్న దేవ్యకనిగొట్టెదలొ యని పరికించి జాగ్రూకతతో మెలఁగఁగలవు. ఈశక్తియే మానవులయందుఁ గలమానసిక హేతువాదముగఁ బరిణమించినది. ఇదియే కార్యకారణమన్వయవిధానమునకుఁ బ్రాథమికావస్థ. దీనిగుఱమే కాత్తజన్యజ్ఞానముగ నిర్ధరింపఁబడినది.

నవీనకాలమున పైనిజెప్పినట్లు నాగరకలచేత గార్భరచన కళకాశము తగ్గి తన స్థలమున మనశ్చక్రిని మిక్కిటముగ మిగిలి యుండుట తటస్థించెను. అట్టిస్థలమున్నకీని కార్యరూపముగు స్వచ్ఛక్రితాలంకారాలయందును నూహనిర్మాణమునందును వినియోగించుటయే కాక యింక ననేకకార్యములయందు దీకాలమున వినియోగించుటండెడి. ప్రజాసేవ, పురమంజువాద్యములు, వ్యంగయావినోదిములు, ఆత్మారోహణము మున్నగున విన్నియు దీనికైఁదఁ జేరఁగలవు.

ఉత్పత్తిస్వభావమునందు మిగిలియుండితీని విశేషము గఁగఁగలకొఱకును, మఱియుకొఱకును వినియోగింపవచ్చును. కాని మనోబలము నిట్టికస్యభావమునండి మఱియొకదానికై త్రిప్పి వినియోగించుట కనుకాశముకలదుగదా! యని మిక్కిటముగ నట్లు గావింపఁజనదు. ఏయొక్కస్వభావధృక్వయమున వెనుకఁ బట్టినంతగ దానిబలము నాకొంపఁజనదు. అట్లుకావించిన సమాజధోరణిమూటి లోకప్రవర్తనయందుఁ గొఱవడఁగలదు. తుదకు జెట్టిసాంకేతిక లోకార్హత నందగలదు.

కౌటలీయఅర్థశాస్త్రము

[భారతీయులప్రాచీనభృతనప్రదర్శింపగల యుత్తమోత్తమములగు ఆర్యగ్రంథములందు కౌటలీయఅర్థశాస్త్రము ఒక్కటి. దీనిని తొలదొల కనిపెట్టి ప్రచురించినగౌరవము శ్రీయుతులగు శ్యామశాస్త్రి గారికి (మైనూరు ప్రభుత్వమువారి గ్రంథాలయాధ్యక్షులును, పండితులును) దక్కినది. కాని వారియత్నము ప్రాథమిక మగుటచేతను నహంసంపద ఆత్మేష్టమగుటచేతను కాజీలును ముదితగ్రంథము వెక్కులోపములకు గురియైనదని అనేకులు విజ్ఞులు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టి విజ్ఞుల యభిప్రాయమునుండి ఒక్కదానిని మాత్ర మిచ్చుట పాఠకులకు తీర్చి విమర్శనమొనర్చుటకు తోడ్పడునను మద్యేముతో ఈవాగ్దానమును ఆనువదించుచున్నాను. కాన చిత్రగింప వేడెదను. ఈ వ్యాసము మహామహాపాధ్యాయ, తగ్గజవతిశాస్త్రి గారి అర్థశాస్త్ర వ్యాఖ్యానముయొక్క ఉపాధ్యాయులకు అనువాదము. ఆనువాదముడ-వంశాగ్నుల యదివారాయణశాస్త్రి గారు.]

అర్థశాస్త్రమును సుశోధించినవనిన అవశ్యకము. అర్థశాస్త్రము ఆను నీగ్రంథము కేటితో వ్రాయఁజేసినయొక వ్రాతప్రతిని అధ్యక్షముగా గొని శ్రీయుతులగు శ్యామశాస్త్రి గారి సంశోధకత్వమున మైనూరుప్రభుత్వమువారి గ్రంథమాలికయందు 1909 వ సంవత్సరమున తొలదొలత ప్రకటింపబడినది. ఇయ్యది అపూర్వముగనట్టి గ్రంథత్వము, — ఆనునాథుచే రచింపబడిన అవధానచిత్రముతో కను వెంటనే పరికింపగనే అనేకములు అపపాతములు ఉపలభ్యమైనవి. కేవలము అపపాతములు మాత్రమేగాక ముద్రణమునందు పూర్వవాక్యములలో మార్పదగినపదము ఉత్తరవాక్యములలో మార్పుటయును, ఉత్తరవాక్యములలో మార్పదగినపదము పూర్వవాక్యములలో మార్పుటయును మొదలగునట్టి లోపములు అనేకముగ కన్పించినవి. అతితలెత్తిములగు పదరచనములతో నువాక్యరచనములతో ను రుచిరమగునట్టి ఈ శాస్త్ర గ్రంథము ప్రమేయమహత్త్వమును బట్టి ఒక్కొక్కప్పుడు సమర్థులగు పండితులకు వైతము దురభివృద్ధిగునట్టి అర్థము గలదియై యుండును. [అనగా ఎంతటి పండితులైనను ఒక్కొక్కప్పుడు దిద్దిగ్రంథభాగములు కొఱకుడుపడ నంతటి కష్టములుగా నుండుననిభావము.] ఇట్టిస్థితిలో అర్థమునాట అట్లుండనిచ్చి అనలగ్రంథమే అపపాతములతో నిండియున్నచో ఇక చెప్పెదేకమున్నది? — “అర్థశాస్త్రముయొక్క ప్రతులను భిన్నభిన్నమతృకలను అనేకముగ సంపాదించి మూలమును ఒక్కగా శోధించి ముద్రింపవలయును. లేనియెడల ఇట్టియుత్తమోత్తమగ్రంథముయొక్క స్వస్వరూపము జాగ్రత్తతో లోకులకు ఎఱకపడజాలదు.” అని.

క్రొత్తవ్రాత ప్రతుల సంపాదించుట

అదిమొదలుకొని క్రొత్తవ్రాతప్రతులను ప్రయత్నిపూర్వముగా అన్వేషించుటలో — ఈరాజధానియందు [అనగా తిరువాన్కూరు సంస్థానమునకు సంబంధించియున్న రాజ్యమునందు] చేరిన తిరుపార్వ అన సలమునందున్న యశోద్రవతమువారి గ్రంథాలయమునండి విక్రీలి ప్రాచీనములై పట్టుకొన్నంతనే చికిరి విరిగి కథిలములై అమాల్వములై యున్నగ్రంథములరాశినుండి రెండుపుస్తకములు-కౌటలీ యర్థశాస్త్రముయొక్క సమగ్రవ్రాతప్రతులు - కేరళదేశము లిషితో తాళపత్రములందు- వ్రాయబడినప్రతులు-నాకు చేకుటినవి.

అందులో ఒకప్రతి అనేకపుత్రములు జీర్ణములై విరిగిపోవుచు వ్రాతనుబట్టి మూడునాలుగువందల యెడ్లక్రింద వ్రాయబడినది తోచినది. దీనికి “క” పుస్తకము అనిపేరు వేట్టిరి. ఇది రెండవదిగాదాపునారెడ్లక్రితము వ్రాయబడిన గ్రంథముకాని యెప్పుత్రములు-అనగా ఆకులు చాల దృఢముగా నేయున్నవి. దీనికి “ఖ” అను గుర్తుంచెట్టిరి. ఇది గాక చెన్నపురియందలిదొరతనమువారి ప్రాచ్యతీఖిత పుస్తకభాండాగారమునండి మఱిరెండుకౌటలీలూకూడ లభించినవి అంతోకటి-ఈమారాజధానిలో చేరిన ఉత్పత్తిపాలెనుకు సంబంధించినది. ఇయ్యది కేరళీయలిడిలో వ్రాయబడిన మూలగ్రంథమునకు ప్రతివ్రాయబడినది. కాని సమగ్రముగ నున్నది. చాలవఱకు పరిశుద్ధమగు ప్రతయే. ఇకను రెండింటి ఆంధ్రలిపితో వ్రాయబడిన గ్రంథమునుండి. ప్రాయః తప్పలుకు పులుగాగలప్రతనుండి- ఎత్తి వ్రాయబడినట్టిది. ఇందుకంజశోధనాధికరణములో చేరిన ఏడవప్రకరణమునుండిమాత్రమే వ్రాయబడియున్నది. ఈరెండుప్రతులకు ‘గ’ అని ‘ఘ’ అని క్రమముగా గుర్తుల నుంచెట్టిరి. ఈనాల్గు ప్రతులుమాత్రమే గాక మఱొకటి అయినదికూడ కొచ్చిప్రభుత్వమువారి గ్రంథాలయమున

నుండగా చూచెట్టిరి. కాని అది నేను సంపాదించిన ప్రతులలో ‘క’ గుర్తుంచినప్రతికి పోలినదియును. దీనిచేత నేమి అకృతచేతనేమి గ్రంథముయొక్క ఒకమామూలచేత నేమి నమానమైనదియును, ఒక్క రచిత నే వ్రాయబడినదియును, ప్రతిపుత్రమునందును అనేకముగ గ్రంథభాగములు లోపించియుండునదియును, మట్టుకొనుటకైనను తాళజాలంతి శిథిలమైనదియును, అయి యుండుటచేత ఇం దుపయోగింపక ఉపేక్షింపబడినది.

వ్యాఖ్యానముకూడ చెప్పవలసిన యావశ్యకత

వైనికెక్కొన్న-వ్రాతప్రతుల లభింకొంది కౌటలీయ అర్థశాస్త్రమును సంశోధించుచుండగా నేనొక వార్తనువినిటిం మైనూరు ప్రభుత్వమువారి గ్రంథమాలయందు ప్రకటింపబడినట్టి గ్రంథమునకే- అనగా శ్యామశాస్త్రి ప్రకటించిన యర్థశాస్త్ర ప్రతికే- తత్పరిశోధకులు ఆంగ్లేయభాషయందొక యనువాదము నుకూడ వ్రాసి ప్రకటించిరి అని. వెనువెంటనే నేను ఆయాంగ్ల భాషనువాదమును నాయత్నమునకు ఏమాత్రమైనను తోడ్పడు నేమో యన్నయాశతో తప్పించెట్టిరి. కాని ఆయాంగ్ల భాషను వాదిగ్రంథముయొక్క ఉపాధ్యాయునందు స్వయముగ నే అనువాదములు చెప్పియున్నారు. “ఇది మూలమునకు సరియైనట్టి అనువాదము కాదు” అని. ఇంతయేగాక గ్రంథమునందుకూడ అనేకములు మూలభాగములు సంపాదించిన్నాములతో కూర్చబడినాడ నున్నవి. [సంపాదించినాములగా డోటుమార్పులు] మఱియును ఇవి మాత్రమేగాక సంపాదించినాములు వెయిని స్థలములలో కూడ అనేకవిషయములు అనన్యకృత్వాకారములుగా నున్నట్లు కనబడినవి. అందు ఒక్కదానిని ఉదాహరణమునకై ఇచ్చిట ప్రదర్శించుచున్నాను.

కౌటలీయ అర్థశాస్త్రమునందు ప్రథమాధికరణములో ఏడవయధ్యాయముయొక్క చివరి ఈక్రిందివాక్యము ఉన్నది. మర్యాదాం స్థాపయే దాచార్య నమాత్మాన్ వా యవిన మపాయ స్థానభ్యో వారయేయః, భాయానాభి కా ప్రతోదేనవాః హసన్ ప్రమాద్యంత మభితుదేయః — అని

య్యది ఆచార్యమాత్యమర్యాదీకరణమునకు సంబంధించినది. దీనికి ననుక రాజ్ఞు వృత్తిమును నిరూపించుచు కొన్ని రీతులను తొలదొలత వివరించి యుటార్హత అరీతు లన్నిటిలోను సహస్రత్రిపున మగురీతిని వివరించుటకై ఈవాక్యమును ఆరంభించినాడు — ఉత్పత్తిప్రసక్తుడగు తనను అనివారీతుల య్యను ఎవ్వారు వారీతులొ అట్టి ఆచార్యులను అమాత్మ్యులను తనకు మర్యాదలొంటిమర్యాదనుగా-అనగా అనుల్లంఘనస్తానముగా ఏర్పఱుచుకొనవలయును” అని నూత్రముయొక్క భావము. అనగా అట్టివారిని తనకు నియామకులనుగా ఏర్పఱుచుకొనవలయునని తాత్పర్యము. ఈవాక్యమునందు ఇంతటి ఆరంభిశేషమును ఇముడ్చి-“రాజా తాను సర్వప్రాణులను నియమించ వాడయ్యును తననుకూడ నియమించుటకై కొందఱు బుద్ధిమంతులనుతప్పక అధికార మిచ్చియించవలయునని సర్వజ్ఞునైకాంత పీ తిమునుపర మోదారమును ఆయుయందునట్లులుగా” స్వాభిప్రాయమును ఆచార్యులు వెల్లడించుచున్నారు. అంతటి సహస్రత్రిపునగు అర్థమును ఆంగ్లభాషనువాదకులు స్వీకరింపకుండుటయే గాక క్రొత్తయర్థము నొకదానిని బయటపెట్టినారు. వారుచెప్పినది. “ఆచార్యులను గాని అమాత్మ్యులను గాని పూజింపవలసినది”. అని కాని వీరు చెప్పినట్టి ఈయర్థము ఏపదముద్వారా విప్పితిని ఆశ్రయించుటచేత నేదించినదో మాకెఱుకపడరాదున్నది. మూలనూత్రమునందు వేర్కొనబడినట్లు మర్యాదాశబ్దమునకు సాధారణముగా కర్తావకము ద్రవీడము ఆంధ్రము ఇత్యాది భాషలలో- ఇప్పడు వాడుకలో నున్నట్టి- బహుమానము (పూజితక స్త్రావ్యము) అను అర్థప్రసిద్ధినిమాత్రము ఆంధ్రముగాగాని సంస్కృత వాద్యమునందు దున్నట్టి మర్యాదాశబ్దమునకుగాదా-బహుమతము - అన అర్థమునె చెప్పవలసినయ్యుండల అన్నన్నా! అనువాదమునుమాత్ర మార్ధరముగా గొని పుష్పిత్రిని ఆరంభించుటచేత సాధులకు పదిపదాంము - అనగాపాతమే యగును కదా! కేవల ముక్తి ఆర్థగ్రాహి తిత్వముమాత్రమే గాక భావగోరవపూర్వమగు కౌటలీయచార్యుల వాక్యతిత్వమును అనువాదమువై సాధారణత తప్పక విధిలక నెలసినవారము అయ్యుదము కాదా! మన చెప్పిన ఇట్టివిషయములే అనేకము ఈయనువాదము నందు కన్పడుచున్నవి. కాబట్టియే చిట్టచివరకు - “కౌటలీయమును కేవలము మూలమునుమాత్రమే శోధించినందువలన అట్టి లాభములేదు. దీనికిగల అర్థమునుకూడ యధావత్కొ శోధించి నిరూపింపవలసి యుండుట మాత్రమే గాక ఆంగ్లభాషనువాదాదులయందు దొరికిన అన్యథా ప్రతిపత్తులనుండికూడ దీని నేర్పఱుచి కాపాడవలసియున్నదనియును” - తోచినది. అనగా అర్థశాస్త్రమును వ్యాఖ్యానమునిర్వహముగా ప్రకటింపవలసియున్నదని తోచినదని భావము.

తాతా కంపెనీ వారు ట్రస్టు రైతుల పక్షమున వారితో గా
విం చు కొని నవ ర్షాటులను, బోర్డువారు రీక్ష
ముగ వివర్ధించిరి. తాతా కంపెనీవారి తప్పును సరిజేయటముగా
ను ప్రజలు ఆభ్యంతరంపాను నవీ పుకారులు ట్రస్టు రైతులకిను
మరిచిన టున్న 1 కి రు 60 ల వరకు ముంకమును వాచ్చింక
తనని బోర్డువారు నూచించిరి.

తీగలు, తీగమేకులు

తీగలు, తీగమేకులు, మొదలగు వాస్తవ్యులను నూటికి 25 వాస్తవ్యుల సంకమును తొలగించి టన్ను 1-కి రు 60 ల వాస్తవ్యుల సంకమును విధించుట అనే బోధనా నూచించిరి. మొదటిగా, దడిగా చేయుట అవకరించు తీగలును మాత్రము మినహాయించబడలేదు.

వ్యవసాయపు పనిముట్లు

వ్యవసాయపు పనిముట్ల పరిశ్రమల వారు గోరెంటుల ఎక్కువ దిగుమతి సంకముల విధించుటకు ఈ బోధనా రంగీకరింపజాలరు. పాతలు, పిట్ట, మొదలగు పనిముట్లైన దిగుమతి సంకమును నూటికి 25 వరకు పెంచుట అనేది మాత్రమే బోధనా నూచించుచున్నారు. ఇకపనుకల్గు ఇందుకి మినహాయించబడెను.

లోకోమోటివుల కరిత్రమ

బోధనా, లోకోమోటివుల కరిత్రమ రక్షణ మొనగలేనది కిఫాయతు శ్రమలముని విచారమును తెలుపుచు, భారత ప్రభుత్వమునా రిటీల గావించిన ప్రకటనకు తీగలనుగ విమర్శించి, 12 వర్షములకు రు. 400 లోకోమోటివుల వాస్తవ్యుల దీక్షికోబడునని ఈ ప్రకటనలో తెలుపబడెను. పనిముట్లకు లోకోమోటివులకంటెనీ ప్రారంభించుట కష్టమనూభవము గావించిన దీ ప్రకటనయొందును. ఇందుకులన నీ కంటెనీవారి విమర్శనా ను ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేకముగా వాదించుట కలేదు. స్టీలు కాపింగులు, పింగాణీ కర్మవుల కరిత్రమగురించి బోధనానికి పూర్తి వివరములు తెలియలేదు. ఇదిగత ఆవాసము కొరకు విధింపబడు పన్నులకు రక్షణ పన్నులను స్థాపించు చందుటచే నీ పరిశ్రమలకు రక్షణ మొనగ నవసరమాలేదు. ఆద్యలరము పద్ధతిని పన్నుల విధించుట కంటెటన్నులపరమాణునుబట్టి విధింపలేనని బోధనా నూచించిరి.

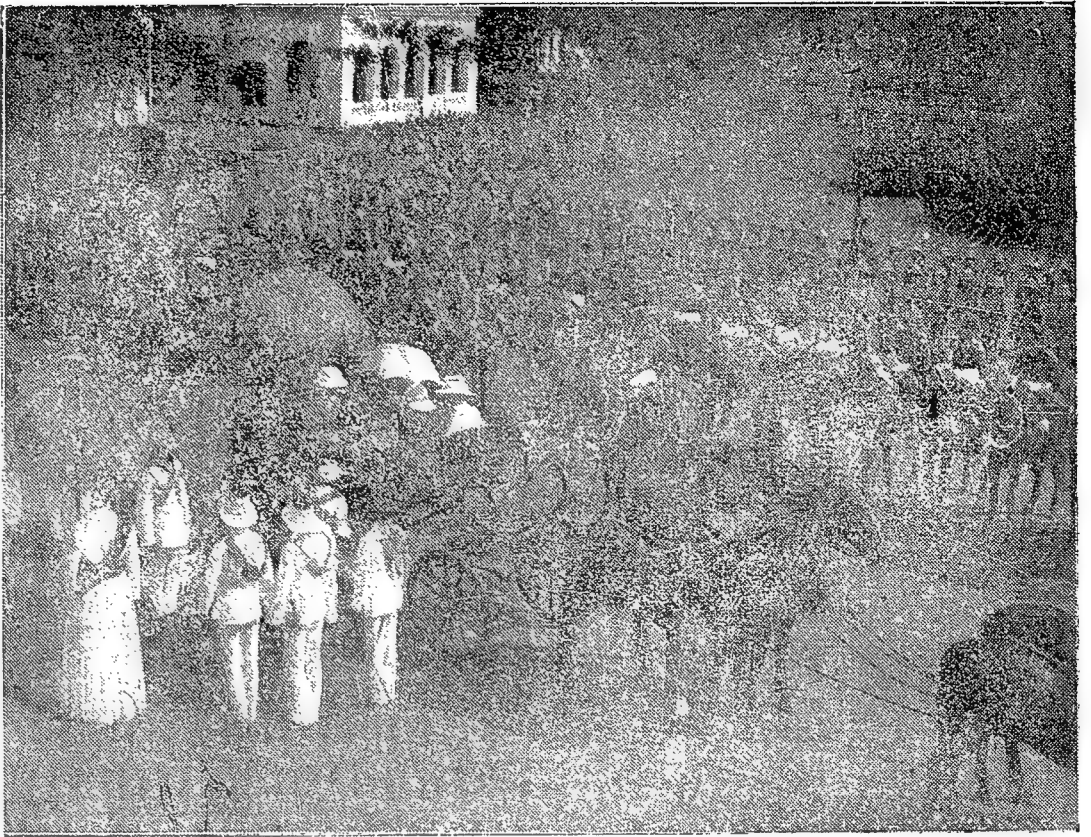
విమర్శకులకు ప్రత్యుత్తరము

ఉత్కలనకు రక్షణము నొసగుటకు ప్రతిపాటున తెలుపు ప్రధానాభ్యంతరమునకు బోధనా ప్రత్యుత్తర మొసలను, ఇందువలన సరాసరి వ్యవసాయకుల పై బడు భారము చాల వ్యల్పమనియు, పారిశ్రామికాభివృద్ధియే ప్రభుత్వమునా విధామయెందుటచే ప్రస్తుతము సామ్యమైంతవరకట్లేని దిగుమతుల తగ్గింపలేననియు తెలిపిరి. ఉత్కలనకు కాపాడుటకు భారతదేశమును గోరెంత్యము తాత్కాలికమైనదనియు, తరువాత ఎక్కువ ప్రతిఫలము గలుగుననియు బోధనా నూచించిరి. తరతులములన ప్రజలమెదు భారముయే కొండరించెనో మూలము ఎక్కువగా పడక, వివిధరంగుల వారివైనను, విభాగముల వారివైనను స్వల్పముగా మాత్రము పడునట్లుండెనని బోధనా నూచించిరి. (అ||మె||)

గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు సంఘము

మేనెల 1 వ తేదీని ఎన్నికలు జరుగును

"తెనాలి, కేపల్లె, బాపట్ల, గుంటూరు తాలూకాల" మేనెల 1 వ తేదీని ఎన్నికలు జరుగును. ఎన్నికల కాలములను పోలింగు అఫీసులకు పంపియి. ప్రతిగ్రామములోన గ్రామ సంఘ కార్యదర్శియే పోలింగు అఫీసుగా పనిచేయును. అతడు గూడ అభ్యర్థి గానిలిన ఎడలను అతనిపేరు మాత్రమే యును నట్లు తెలుపబడెను. పోలింగు అఫీసుగా నియమించియి. ఈ తాలూకాల ఎన్నికలలో ప్రతి గ్రామ సంఘముల ఎన్నికలు జరుగలేదు. తెనాలి పార్టీలోన తెనాలి పట్టణములోను మండల సంఘముల ఎన్నికలు గూడ జరుగలేదు. పట్టణ పార్టీ తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకులు ఎన్నికలు జరుగులావున కాంగ్రెసు సంఘములకు ప్రతిగ్రామమున కేగి న్యాయముగ పోలింగు అఫీసులకు బోధింపలేదు. వారు పోస్టాఫీసులలోని పోలింగు పేదలను తీసుకొని ఎన్నికలను కరిగా పనిచేయునని పోలింగు పేదలను గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు గాత్రములను కుంభకరెనని వారికి కార్యనిర్వాహకులు బోధింపలేదు." అని మండల సంఘ కార్యదర్శి గుంటూరుండి తలెత్తివార్తనంపెను.

నూతన మద్రాస్ గవర్నరు గోమెట్ ప్రభుత్వమును, వారి సతియు 14వ తేదీని బాకాకెట్టింగు హాలులో ప్రవేశించుట.

వైకంసత్యాగ్రహము

మహాత్ముని తలెత్తివార్త

25 వ తేదీ చర్య

నిన్న మహాత్ముని కార్యకర్తలు వైకంసత్యాగ్రహమును జరిపిరి. ఉద్యమము నిపుడు సజీవమునను వారి పేలకు, కలంట్లకు పేలకు, వారి సంరక్షకుల పేలకు, పూర్తి విలాసములకు తెలుపు బాలితాను వ్రాసియున్నారెన పోలింగు వారు కోరిరి.

నిన్న సాయంత్రమున సత్యాగ్రహసంఘం జరిగినది. పోలింగు వారి కోరిన బాలితాను వారికియ్యవలెను. తీర్మానించుట దేను "వైకంసత్యాగ్రహ నిర్దేశములను పరిశీలించి కర్తవ్యము నిర్ణయించుటకు శ్రీమం రాజగోపాలాచారిగారినిగూడ శ్రీమం జల్లభాయపట్టెగారినిగూడ కోరరెను. ఈ కాలి వైకంసత్యాగ్రహ కర్మముల తీర్చివేయుటకు కర్మములనుగూడ ఎక్కువలను మన కర్మములని తీసుకొనిరావలెను. శ్రీమం ఎన్. శ్రీనివాసస్వామిగారినిగూడ సానుభూతిని ముప్పి చేయుటయొనగా విశాఖ మొసంగింపబడు వాక్కింపబడు వారు కర్మములను తెలుపుచున్నాడు" అను తీర్మానమును గూడ నామొసంగింపబడెను.

సాయంత్రమున బహిరంగరథ జరిగినది. క్రియల కేళ కామని ప్రతిపాదనపడెను నీ.వి. కున్హరాచార్యుగారు ముగ్గురు వారు పర్యవేందిరి. రాజగోపాలాచారిగారు సమయము చేసెదమని తెలిపి కాంగ్రెసు వారికివరకును వైకంసత్యాగ్రహ చేసినవని విధించింది.

"మీ ఉద్యమమును గూర్చి కథగా చదివితిమి. మీరెప్పుడు రాగోరక అపుడే దృక్పథ సిద్ధముగానున్నాము. తలెత్తివార్తనంపుడని" గుజరతువాలా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి దొలకు సింగుగారు కేళవాసిరి.

"మీరు ఉపవాసములను చేయుకూడదు. దడులను దాటకూడదు. మనము సత్యాగ్రహములం బించునపుడు ప్రవర్తనము ఆచారవిరుద్ధముగానుండకూడదు. ఫలము సరిగా కలుగకపోయినను చింతలేదు. ఆచారమును మాత్ర మతిక్రమింపకూడదు. ఉత్తరమును వ్రాసితిని చూడుడు" అని మహాత్ముడు నీలకంఠనంబుడీగానికి తలెత్తివార్త నంపెను.

శిరోవేదన మాత్రము

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈమాత్రల సువయోగించుటవలన శైత్యపు తలెత్తివార్తనంపుడెట్టి తలెత్తివార్తనంపుడెట్టి బోధన.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు

గోస్వామిమాననక్షపు దావా

సి. ఆ . దానుగారి సాక్ష్యము

కేంద్ర, ఏప్రిల్ 25.—కులసీమలు గోస్వామిగారు, యం. యల్. ఏ. జమీందారు చాంపదరీ జమీందారు కె. బి. ముల్లగారిపై మాననక్షపునకై మోపిన నిదానా సీరాంధూరు జుర్రీజనల్ మేజిస్ట్రేటుయొందు ఫిర్యాదితరపున సి. ఆర్. దానుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. హుగ్లి మ్యాగిస్ట్రేట్ నియోజకవర్గమునకై బరోడా ప్రసాదుడేగారును యం. యల్. సి. (స్వరాజ్యవాది) రాజుబహదూర్ యం. సి. మిత్రాదులు అభ్యర్థులుగా నిలిచిన గడచిన బెంగాలుయొక్క కలకు సరిగా ఆరువారీ కచ్చివేడి చేసు బరోడా ప్రసాదు ఫిర్యాదియగు గోస్వామిచేతను, మిత్రాదులు యం. సి. ముఖర్జీ గారిచేతను యజిరలో చేయుటకు యొసంగింపిరి. స్వరాజ్యకేసుపై డీగాని వ్రాలుచేయుటనుగూడ సి. ఆర్. దానుగారు గోస్వామికి వ్రాసిన బాబులు ముఖర్జీగారి మునుప్పులు అడ్డుకట్టి ట్లు చెప్పుచుండెను.

దానుగారు సాక్ష్య మిట్లు చెప్పిరి. డీగాని కాంగ్రెసు క్రిడునై వ్రాలు చేసి రని గోస్వామి చెప్పుట చే డీగానికి చేయుటగా నుండుటకు దానుగారు గోస్వామిగారికి ఆధికార మిచ్చిరి ఎన్నికలకు కొన్నిరోజులుయందు బైద్యబతి కాంగ్రెసు కమిటీనుండి వచ్చుచున్నట్లుగా యిద్దరు మనుష్యులవచ్చి డీగాని కాంగ్రెసు క్రిడునై వ్రాలు చేయలేమని చెప్పిరి. వారి బలవంతమున దానుగారు గోస్వామిగారికి బాబు వ్రాసిరి. ఈ యిద్దరు మనుష్యులును గోస్వామిగారికి చెప్పెదమని బాబులు తీసికొనిపోయి అట్లుం జేయలేదు. ఈబాబుయొక్క బలము బాగునని మద్రాయి తాను స్వరాజ్య అభ్యర్థినికాని కరపరములను ప్రకటించెను. ఈ పోయిన యుత్తరము మద్రాయి యె.జెంటిని చెప్పుచు యొకనిగగ్గర నున్నట్లు కనుగొనబడెను. ఆ యుత్తరము నట్లుండ జేయలేవుట చాల యోచనమనియు, ఇది రాజు బహదూరుగారి యభ్యర్థిశ్చమునకు బలమునొసంగుటకై చేసిన యుచాయనియు దానుగారు చెప్పిరి. తక్కినవిచారణ వాయిదావేయబడెను. (అ||మె||)

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0

ఈకాటుకలలో పన్నుకర్షూరము; మొదలగు మంచినపులు చేర్చబడినవి. అందను సామాన్యముగ వాడతగినది. కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బునుచేయుదు. ఈకాటుకను విడువక కొద్దిదినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎలుపులు, పుసికట్టుట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిమరదలు, కండ్లమనకలు మొదలగునవి మానును. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమే యందును అమృతాంజనముడిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

భారత స్వరాజ్యసంఘసభ

నిన్న (25 వ తేదీ) బొంబాయిలో ప్రారంభమైనది బొంబాయిలోని ఈ సభాసమావేశము కడు విగ్రహముగా జరుగుచున్నది. చరిత్రకవలది విషయములను గాని ఆమోదింపబడిన తీర్మానములను గాని పెట్టిచేయలేదు గాని చాల ముఖ్యవిషయములను గూర్చి చర్చించి ముఖ్యములను తీర్మానముల నామోదింపగల మార్గము తెలియచున్నది.

మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ

మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యసంఘపరిషత్తు యగు శాసనసభరాష్ట్రముల రచన శీఘ్రమున జరిగి, "ఆచటి శాసనసభసభ్యుల ఎన్నికల కర్తవ్యములను" రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యసంఘమున వారికి రగినసమావేశము చేయవలెను. బొంబాయి స్వరాజ్యసభ మున మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యసంఘమున వారికి రగినసమావేశము చేయవలెను గాక అన్ని రాష్ట్రముల సభలను స్వరాజ్యసభ కాంక్షలును మధ్యరాష్ట్రమున కేగి తీరగముగా ప్రచారములను జరుపవలెను. ఆచట మరల శాసనసభకు ఎన్నికలను జరుపవలెనని ఎడల స్వరాజ్యసభమునాకే హెచ్చరించి ఎన్నికలను జరుపవలెనని చూడవలెను" అనీ తీర్మాన మునామోదింపబడినది.

ఇప్పుడు జరుగుచున్న పద్ధతి మార్చుటకు జరుపవలెనని తీర్మానమునాడ నామోదింపబడినది.

- (1) భారత స్వరాజ్యసభలో శాసనసభమునాకే శీలించి భారత శాసన సంఘసభ్యులకు సూచనల నొసరింపవలెను.
- (2) భారత శాసనసభలో శాసనసభ్యుల పనిని ఒక శాసనసభమునాకే పరిశీలించుచుండవలెను (3) స్వరాజ్యసభ సభ్యులకు శాసనసభము చేయవలెను, అను తీర్మానమునామోదింపబడినది. అని యాభిప్రాయం కెల్గింది.

ఈ తీర్మానము లామోదింపబడుటచే భారత శాసనసభలో రాజకీయతైలీలను వదలుట మున్నగు తీర్మానముల నీ పద్ధతిగా రుపపారింపవలెనని తెలియచున్నది. గాంధీ మహాత్మునితో జరుగునట్టి ఆచటలలో పండిత మోతీలాలు ప్రహరగా లొక్క రేఖమునాకే ప్రతిభా మాటలాడవలెనని తీర్మానము నాడ నామోదింపబడినది. వి. జే. కల్యాణ, ఎ. ఆర్. జయకరు, ఏ. రంగస్వామయ్యగారు, ఎన్. సి. కె. రంగస్వామయ్యగారు మొదలగు పండిత మోతీలాలు ప్రహరగా రు మున్నగు వారు నిన్నటిసభకు హాజరు.

బహిరంగసభ

25 వ తేదీ రాత్రి మాస్టర్ డి. డ్యాల యమున బహిరంగ సభ జరిగినది. శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమునాకే చేసిన పనులనుగూర్చి ఏ. రంగస్వామయ్యగారు, (చెన్నై) టి. ఎల్. గోస్వామి (రంగ) వి. జే. పటేలు (బొంబాయి) గారు మాట్లాడుచు హాజరునొందిరి. స్వరాజ్యపక్ష విధానమును సమర్థించి, ఆసభకు వి. జే. పటేలుగారు రద్దుతుల వహించిరి. శాసనసభలో ఆసమావేశమును జరుపుచున్నామని నడిపిరి. భారత స్వరాజ్యపక్ష శాసనసభసభాగూడ బొంబాయిలో జరిగినది. (ఆ. ప్రె.)

హిందూమహమ్మదీయ

నాయకుల సభ

బొంబాయిలో సభ నిలిపివేయబడినది

పండిత మోతీలాలు ప్రహర, జయకరు, ఎన్. సి. కె. రంగస్వామయ్యగారు మరల కొద్దిమందియను మార్గమే సభాసభ్యులను 24 వ తేదీని జరిపిరి. పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, వాకీ ఆబ్దుల్ ఖాను, డాక్టరులహన్, ఆబ్దుల్ కలాంఅలీగారు మున్నగు వారు రావాలి పోయినందున సభ నిలిపివేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

వసంతవ్యాఖ్యానములేరు ఉపన్యాసములు

ప్రేమపై యువవ్యాసము

పూనా, ఏప్రిల్ 25:—తెలంగాణలోని వారు కనంత వ్యాఖ్యానములేరు ఉపన్యాసములను నిన్న శివరాత్రినందరి ప్రతేకములలో ప్రారంభమైనవి. పూనావాసనలకు ప్రాధులు యన్. జి. దామినర భక్తి కుల విహించిరి. ముట్టించి పచ్చి ప్రాధులు. జి. కె. గోఖలేగారు ప్రేమను గూర్చి యువవ్యాసించి, ఉపన్యాసములను విషయమున వేరంత మార్గమున బోధించుచు, ప్రేమయొక్కదనమును కలిగించునని అయ్యది సేవసాహస పణిమించుననియ, దేశప్రేమయు భగవంతుని యంతరి ప్రేమయు దాని ఉన్నతభావములనియు చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు గవర్నరుకు విడుకొలుపు

అమృతసరు, ఏప్రిల్ 25:—గవర్నరు మెక్లెన్ గారు నేటికొకటికొకటి అమృతసరు జిల్లాలోని జమీందారులకుం డియ్య రైతులనుండి విడుకొలుపుపత్రముల పొందిరి. గవర్నరు ఎడ్వర్డు గారి గౌరవార్థము పురపాలక సంఘమునాకే రాంబాగ్ లోటలయందు తోటలనుండి కేసిరి. అధ్యక్షుడగు గవర్నరు దానుభగదారిగారు అమృతసరుకుం చెన్నైలో ఉన్న మొత్తముమీద కాంతముగా పరిపాలి చినందుకు గవర్నరుగారిని మిక్కిలి ప్రశంసించిరి. వీరు అమృతసరు దేవ్యూటీకి విమానముగా వచ్చిన మొదటిదినములలో బాగుగా సేవసేసిరిని, వీరికి వ్యధుడు మంచి ఎడ్వర్డుని చూడవలెననియే బాధకములతో నలుదురునియు అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

క్రుప్రముగా జవాబు చెప్పిన గవర్నరు తనకుకేసిన గౌరవమునకు సంతోషమునందరినెను. అమృతసరులో పూర్వముగడిసిన దినములు రికంకము ముప్పును రాజ్యమునందు 12 వారే స్నేహితులను అంతరించులో లివిగొనుండుకొయు సంతోషముయ్య ననియు గవర్నరు చెప్పెను. వారి కె. రంగస్వామయ్య పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రతినిధి మెంబరు ఆ. ఎ. రెబుల్ గవర్నరు బహుమారు సుందర సంగమచే తియ్య, కెయ్య ప్రధాన కౌన్సిలర్ కులలో దంపతులు ఉండిరి. ఈ పరియంతయు రాత్రి 8 గంటలకు ముగిసెను. పచ్చు మోటారులై ఆ రాత్రియే లాహోరుకు వెళ్లెను.

జిల్లాబోర్డువారి సన్మానపత్రమునకు గవర్నరు చెప్పిన జవాబు

నేను అమృతసరుకు దేవ్యూటీకి విమానమున రుగా వచ్చి: పుట్టించియు దగ్ధా సామెలుతోను, నీళ్లు కృపన:ములలోను చాల ముప్పు లినినవి. వీనినిట్టిటినిన చాలవలెను జుప్పించుచుగారికొన్నంటిని ఖండించునీ గొన్న డి. మనము సంతృప్తికరమైన ఒక సమాధానమునకు రుచ్చుటకు ప్రయత్నిములు చేయబడుచున్నవని మారుచెప్పితిరి. నీళ్లు కేవలములతో శాసనవిషయములలో ఆక్రమణములలో మనకు అన్నిటికలవారి సద్భావమును సహాయమును మనకువచ్చుననియు, గవర్నరు ఎడ్వర్డు గారి యొక్కయు, వారిమిత్రయుక్కయు సహాయములను ఎప్పుడును విడిపోకముండవలసినట్టి ప్రేమమును ఒకవరకే కేసుగలుగుచుమనియు నేను నమ్ముచున్నాను. ఇందుకు భంగము లిగింపుడు ప్రభుత్వము లాను బలవంతముగా ప్రతేకపెట్టవలసినట్లనది. ప్రభుత్వమునకును యంతరిసంఘములవారికేను నునకు యిట్టి యెంతరి అసరిములైనను ప్రభుత్వమునకు అయివ్వగానే యింపవలెను గడంగవలసినట్లనది.

ఇప్పుడు గురుదగ్ధా కేసును పరిష్కరించుటకు ప్రభుత్వమునకు యింకొక ప్రయత్నము చేయుచున్నాను. ఈ ప్రయత్నమున దినికి సంబంధించిన రందరును సద్భావములో తీసికొనవలెను. నేను వల్లిపోవునట్లును తిరిగి నీళ్లు సంఘమునాకిని రాష్ట్రముయొక్క ప్రభుత్వమునకును పూర్వపు సమృద్ధిములు మదిరి పరిస్థితుల పూర్వములకి కెయ్యమును విషయములకొక మరొకవిషయము సంతోషమును కలిగింపవలెను (ఆ. ప్రె.)

నల్లమందు కేసు

కి నెలలు కలిగినట్లు రు 250-జరిమానా

రంగూన, ఏప్రిల్ 25:—జన్. "ఇండియా" అను స్టీవరుయొక్క 4 వ యింజనీరు నేను నల్లమందు చట్టము క్రింద నిందమోపబడి కి నెలలు కలిగినట్లు రు 250-జరిమానా మును విధింపబడినది. జి. వి. ఓ. దగ్ధరప్రొక్కండగా ప్రేమిటిపు అప్పీలు బీచెగారిచేసిన కేసు అప్పీలు కలెక్టరు లేకుగాకలేన నల్లమందు తనకడ నున్నట్లు నిందమోపబడినది. తెరుకగా అతని కేసులలో 4 నల్లమందు ఉండలు కి హేనుల బకపుగలవి రివాజముగా దాచబడియుండెను. (ఆ. ప్రె.)

గజిక్ కలెము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గజ్జి, చీడ కలిగినందున వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష భాధను కలిగించుచున్నది. ఈ కలెమును నాలుగు పూటలు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును. తప్పుకపనిచేయును. వెలకన్న పోష్టుభుర్చు లధికమగునగాన ఇతరమందులతో కలిపి తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

అమృతాంజనము డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

తేడీమిలీలు టీన్సు

హిందూదేశముపై యామె యభిప్రాయములు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 24:—28 తేదీన యింగ్లాండుకు పోవుచున్న తేడీమిలీలు టీన్సు తాను హిందూదేశములోనున్న శాంతి నెలలకలమునుగూర్చియు అసహ్యించుట (వెన్ను) కలిగియున్నట్లు చెప్పెను. ఈమె హిందూదేశములోని చాల ప్రదేశములకు పోయి, డిల్లీలో 1 నెలదినములుండి హైందవ శాసనసభకు ప్రేక్షకురాలుగా పోయి గూరుకెను.

హిందూదేశముపై ప్రతిపత్తి

హిందూదేశములో అన్ని పక్షములవారును హిందూదేశముపై ప్రతిపత్తి కలిగియున్నట్లు తనకు స్పష్టమైనదని చెప్పెను. 1919 నల్ల సంస్కరణచట్టమును అమలులోనుంచుటకు తేయు ప్రభుత్వమును స్వరాజ్యవాదులు చేయుచున్నంత చురుకగా చేయుటలేదని మిరివాదులు చెప్పుచున్నాయని తనకు సకారణముగా ను నబడుచున్నదని తేడీమిలీలు చెప్పెను. ఈవిషయమును నికర్యముగా అల్లాబాదు మిరవాదసభలో వింతామణి ప్రధానగా చెప్పిన యింప శ్యాసముల గూర్చి అమె చెప్పెను. పరిపాలనా విషయములను బాగుగా తెలిసి చింతా కలిగి ప్రధానగా రాజ్యతాముల ప్రభుత్వమునుగూర్చి చెప్పి నట్లు భురవ్యులను చెప్పగా వినియుండలేదని అమె చెప్పెను.

ఇంకను చెప్పెను హిందూదేశములో రాజ్యాంగ కడకులై: ని జరుకుటలేదనియు, అట్టి పనిచేయుటకుటటియే పక్షమై వను, కష్టపర్చితిమైన ప్రస్తుతస్థానమునామిలించి డిట్టిమ కార్యకర్తమునకు భిన్నమై: ననియు అమె చెప్పెను.

ఆమె యింగ్లాండులో చేయుపని

ఇంగ్లాండులో శేషవరకే కన్వెన్షన్ వారి ఆధ్వర్యములను జనరలజముగా చేయుటకు తన యావశ్యకతని యాపరానించి పనిచేవలసినట్లమె చెప్పెను. వచ్చేనెలలో మిసెను వెనెంటును వి. యన్. శ్రీనివాసరామిరాయను, ఆమెయు యింగ్లాండులో పనిచేయుటకు వచ్చెను. లండను క్వీన్స్ చాంసెలర్ కు మాన్య ప్రభు శ్రీశ్రీమతు మోహనానిని బాం 27 తేదీన ప్రతిభిగర్హముగా పోవుదురు. బ్రిటిషు ప్రజాభిప్రాయమును, విద్యావంతమైనదానిగా చేయవలసినను, ఆవేశ పూరితమును ఉపన్యాసములలన హిందూదేశమున కెవ్వరును స్నేహితులు కాలేదనియు నామె చెప్పెను.

మిసెను వెనెంటుగారికి మొదటినుండియు కార్మికక్షమములతో గల సంబంధము చాల ఉపయోగకరమనియు, దాని విషయన హిందూదేశములో గ్రహింపబాలనియు నామెఅనెను. కాశీనెలు సభ్యులలో చాలమంది మిసెను వెనెంటు నెరుగుదురు. ఆమెయభిప్రాయములు జహుల గాధతో స్వీకరింపబడును. ప్రపంచ రాజకీయకేంద్రములో నెల్ల సగ్రగణ్యురాలని వెనెంటువిషయమై చాల్సే ప్రభుత్వం చెప్పించినయను అట్టిమ చెప్పెను. ఇండియను పార్లమెంటుకి విడిటి కని యెక్కువైనదని యు, తాను హిందూదేశమునకు వచ్చుటకున, అమెటిలో హిందూదేశమున కెప్పుడును సంబంధముండునట్లు చేశగలిగినని యు చెప్పెను.

స్వరాజ్యవాదులు సభలో చేయుచున్న కవనన వారి యెడల స్నేహితులకు గల సానుభూతి తొలగిపోవుననియు, నిస్సంకముగా యిట్టిపని యింగ్లాండులో జరిగినకలయు, ఇందు కలన స్వరాజ్యము చేపారుకామని ఆలోచించినయెడల వారే తన రాభిప్రాయమును మార్చుకొనకలసినయ్యననియు తేడీమిలీలు చెప్పెను.

ఈమె తిరిగి కిరకాలప్రారంభమున హిందూదేశమునకు కడలించుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, 25 ఏప్రిల్:—ఆంధ్రరాష్ట్రము కార్మిక మహాసభకు హిందూదేశపరిధిగా బొంబాయి బాస్కెట్ గారు నియమించబడుదురు. (ఆ. ప్రె.)

కర్రశూలహరి

వెల నీలి 1-కి అ. 6 వి. పి సహా 0-10-0

ఈ ద్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము కలిగుట, చెవిబుడ మొదలగునవి పెంపనే నయమగును. కిర్ర, బొట్టును చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనము డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

గూడెముల చట్టముగూర్చి, దక్షిణాఫ్రికా యూరపీయనులొకరు ఇండియను డెయిలీ మెయిలు పత్రికకు వ్రాసిన వ్యాసముజూచిన, అది ఎంత ఘోరమయినదియో గ్రహింపవచ్చును. ఎన్నికలు జరుగ నందుటచే, చట్ట పర్యాణము తాత్కాలికముగ నాగిపోయినన, ఏపక్షమువారధికారమునకువచ్చినను దీనిని నిర్మించెదరనియే, విలేఖకుడు దెలుపుచున్నాడు స్పష్టపక్షమును, హరిజనపక్షమును గూడ గూడెములచట్టము విషయమై సమానోత్సాహమునే జూపుచున్నవి. అందుచే భారతీయులిడుకు సంసిద్ధులై యుండవలెను. ఒకవేళ ఈచట్టమోడిపోయిన, ఇతికన్నను నెక్కుడు కఠినమగుచట్ట ఖంకొకటి నిర్మింపబడునని దెలియుచున్నది. తెల్లవారిలో చాలమంది కీచట్టము తగినంతఘాటుగ గనుపించుట లేదట. ఇంకను తీవ్రమగుచట్టమును నిర్మించినగాని లాభములేదని వారు దెలుపుచున్నారట. గూడెముల చట్టమును నిర్మించిన పిమ్మట, భారతీయులబజారుకు వెళ్లి యూరపీయను లెట్టి వస్తువుల గొనజాలరని స్పష్టగూరు వెల్లడిజేసినటుల దెలియుచున్నది. స్పష్టగూరి ఉద్దేశ్యమేదియో సిందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును. భారతీయులను గూడెములలోనికి దరిమి, వారి జీవనమునకు భంగముగలిగింపవలె ననియే, తెల్లవారుజ్జేతించుచున్నారు. భారతీయులు నిలువ నీడలేక దేశమును వదలిపోయెదరని, తెల్లవారికి దెలియును. ఒకవేళ వారు లేచిపోని యెడల, భారతీయులను, బలవంతముగ నయినను పరివేయవలయునని దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు శాసింపగలరు. ఇట్టి

యూలోచన యిదివరకే బయలుదేరినది. గూడెముల చట్టము పట్టణములకు మాత్రమే వర్తించును. గ్రామములలో గూడ భారతీయులకు నిలువ నీడ లేకుండుట కేర్పాటుల పలుపవలయునని, యూరపి యవలు గోరుచున్నారట. ఇటుల జరుగుచో నిర్బంధములు పూర్తియగును. గూడెములచట్టము పనికిరాదని చెప్పినవారు, భారతీయు లొక్కరు మాత్రమే గారు. రంగుజాతులవా రందరును, యూధులునుగూడ, తమ యసమ్యక్తిని దృఢముగ దెలిపిరి. ఇందు ను బట్టి గూడెముల చట్ట మెంత కఠినమయినదియు గ్రహింపవచ్చును. భారతీయులను ఒకమూలకు దామివేయవలయు ననియు, వారిని వారివస్తువులను బహిష్కరింపవలయుననియు, దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారిలో నుద్వేగము ప్రబలియున్నదట. సామ్రాజ్యమునందంతటను వ్యాపించుచున్న తెల్లవారి ద్వేషభావమును తొలగింపక, సామ్రాజ్యవైభవమును కొండంతగ పొగడుటలన ప్రయోజనముండదు.

శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు: లేబరు ప్రభుత్వము

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు యాచనార్థమై ఇంగ్లండుకు బోవుచు, హిందూదేశమున కొక సందేశము నొసగియుండిరి. “లేబరు ప్రభుత్వమును విశ్వసింపు” డని శాస్త్రిగారు హితమొసగిరి. వీరి విశ్వాసము వర్ణవాదము. ఇంకను లేబరు ప్రభుత్వము ఇండియాను రక్షించునని వీరి దలచుట, కమివిత్రిము. స్వరాజ్యపక్షము వారికిమీద తమ యాగడమును మోసికొని, బుద్ధిమతులు గాడని శాస్త్రిగారు పదేపదేచుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షము వారు వీరి యుపదేశము నెలల గ్రహించెదరో జూడవలయును. ఇంతిహిలో బోక స్వరాజ్యపక్షము వారు కొందరి సమయమున ఇంగ్లండుకుబోయి, దురభిప్రాయములను దీసివేయవలయునని, శాస్త్రిగారు గోరుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు ఇంగ్లండుకు వచ్చిన, అక్కడవారి కనుకూలముగ నుండునట. శాస్త్రి గారు మరియొక సంగతి దెలుపుచున్నారు. లేబరు ప్రభుత్వమువారు భారతీయులకోర్కెలను సఫలపరుపకుండుట, లోపల ఇష్టములేక గాదనియు, అధికారిము లేకుండుట చేతనే ననియు, శాస్త్రిగారు సుసంధించుచున్నారు. శాస్త్రిగారు రిటుల ఒలుకుటకు, కాండా మేమియో దెలియకున్నది. తమ కధికారిములేనిమాటయ సత్యమనియు, తమ కుద్యోగములు అధికారిమునుగూడ కలిసియున్నవనియు, రాష్ట్ర మాక్తనాల్లుగా రిటీవల ఎలుగెత్తిచాటిరి. శాస్త్రి ప్రభుత్వముల యూహలను నిరాకరించిరి. మాక్తనాల్లుగారు తెలియజెప్పిన పిమ్మటగూడ, శాస్త్రిగారింకను తమకల్పనమును విడువకుండుట, ఆశ్చర్యకరము. లేబరు పక్షమువారు హైందవసమన్వయ పక్షమునకు బుద్ధిపూర్వకమేనని, మాక్తనాల్లుగారి ప్రసంగముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. అయినను యీవివాదముతో మనకు బనిలేదు. మాక్తనాల్లుగారియూహ లేవయినను సరియే, మనకుగావలసినది ఫలితమునని వేరుగాదు. ఇండియా పట్ల లిబరలులును కన్సర్వేటివులును ఎంతటి సంకుచిత భావము జూపిరో, లేబరుపక్షము వారును అట్టిభావమునే జూపుచున్నారు. ఎంచదగిన భేదమేమియు గానమింపలేదు. మాక్తనాల్లుగారి స్వీయాభిప్రాయములతో భారతీయులకు బనిలేదు. వారి బహిరంగచర్యలనే, హిందూదేశము బరిశీలించును. లేబరు ప్రభుత్వము వారు రెండుయూదుసంవత్సరములెట్లుబోకాలముగడిసి. తమసానమును విడువగూడదని శత్రుయించినపు

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వుజానీ ధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివరకు	చందాలు	కోశాధికారి శాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
నేటివసూలు	20432-15-1	పంతులుగారికి చేరిన వసూలు
	25-0-0	ఇదివరకు 9624-9-11
		గంజామండల ఆంధ్రజాతీయోద్యమ సంఘ
		కార్యదర్శి గాదె రాజమన్నారంగారి
		ద్వారా వసూలు 100-0-0
		ఒక ఆంధ్రుడు, గుడియాత్తం 25-0-0
	మొత్తం. 20457-15-1	మొత్తం. 9749-9-11

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి సొమ్మును బంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబు శ్రీనిధి, మద్రాసు

దుహైందవసమన్వయపక్షమునుకొందురా? శాస్త్రిగారు దెలిపిన హితమును, ఏపక్షమువారును ఆమోదింపజాలరు. శాస్త్రిగారి రాయబారము, లేబరు ప్రభుత్వమువారి దృక్పథమును మార్చుననుట, వ్యభిచారిలంపు దప్ప వేరుగాదు.

అల్పస్థుల తగాదా

అల్పస్థుల తగాదా యొకను ఒదలలేదు. అల్పస్థులకును, ఇంగ్లండు ప్రీస్టీటుకును మధ్య సరిహద్దును నిర్ణయించుటకు జరిగిన సమావేశము విఫలమయ్యెను. ఎట్టి సలహాను వినుటకయినను, అల్పస్థుల ప్రతినిధులు నిరాకరించిరి. సరిహద్దు విచారణ సంఘమును నిర్ణయించుట కయినను వీరు అంగీకరింపక బోయిరి. ఇట్టి స్థితిలో ప్రీస్టీటు ప్రభుత్వము వారి కొక్కటే మార్గము గనుపించుచున్నది. సంధినిగూర్చి ల సనుసరించి, విచారణ సంఘము నేర్పడుపవలయునని, వీరు బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారిని గోరెదరు. ఇటుల గోరుచో, ఇంగ్లండులో మరల వివాదములు ప్రబంధవచ్చును. మాసిపోయిన తగవులు మరల పైకిరావచ్చును. భావిపరిణామ మెటులుండునో చూడవలయును. ఇంతవరకు, ఇంగ్లండు ప్రభుత్వము తనవిధిని నిష్క్వగ నెఱవేర్చెను సంధి నంగీకరింపక, రిపబ్లిక్ గావలయునని ట్టుబట్టిన వారితో, ఇంగ్లండు ప్రభుత్వము వారు హోరాహోరిగ పోరాడి, వారిని వశపరచుకొనిరి. ఈ విషయమున మొగమాటమి లేకుండ బ్రవర్తించిరి. ఇంగ్లండులో ఆంతరంగికముగ గలిగిన యిబ్బందులు వర్ణనాతీతములు. ఇంగ్లండుతో గుడిరిన స్నేహము చెడకుండుటకై రిపబ్లిక్ ను పక్షమువారిని ఇంగ్లండు ప్రీస్టీటు ప్రభుత్వమువారు దారుణముగ శిక్షించిరి. ఎట్లుబోయి యువద్రవముల నన్నిటిని తొలగించుకొని, తమ యుద్ధిని వీరు కాపాడుకొనిన పిమ్మట, అల్పస్థుల ప్రభుత్వమువారు వ్యవహారమును మొదటికి తెచ్చుట పాడియగునా? లేనిపోని కలలకు మరల చోటిచ్చుట భావ్యమా? మొదటినుండియు, ఇంగ్లండుసమన్వయ పరిష్కారము గాకుండుటకు అల్పస్థులే కారణభూతమయ్యెను. వీరి ప్రతిఘటనము వలన, ఎప్పటికప్పుడు విషమస్థితి యుదయించుచుండెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు వీరికి ప్రోత్సాహ మొసగుచుండిరి. ఇకమీద గూడ అల్పస్థుల ప్రభుత్వమునకు ప్రోత్సాహ మొసగుటకు మరల

ఇంగ్లండు పూనుకొనుచేసి, ఇంగ్లండులో రిపబ్లిక్ ను పక్షము తలపెత్తుట దప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు.

టూరిఫ్ బోర్డు రిపోర్టు

టూరిఫ్ బోర్డు రిపోర్టు వెలువడినది. అందలి ముఖ్య సూచనలను వేరొకచో బ్రచురించు చున్నారము. ఉక్కు-పరిశ్రమకు రక్షణ మవనరమని, టూరిఫ్ బోర్డు వారు గుర్తించుట, సమంజసముగనున్నది. ఉక్కు వస్తువులు ఎనిమిదింటిలో ఆయిదింటికి మాత్రము టూరిఫ్ బోర్డువారు రక్షణనొసగిరి. విదేశపుసరుకులపై సుంకములను విధించుటకును దేశీయవస్తువులకు ధనసహాయముజేయుటకును వీరంగీకరించిరి. టూరిఫ్ బోర్డువారు రక్షణవర్ధిని పూర్వముగ విధింపకబోయినను, రక్షణవశ్యకతను గుర్తించి, దీనిని కొంతవరకు కొనసాగింప నిశ్చయించిరి. వీరిసూచనలు, మూడు సంవత్సరములవరకుమాత్రమే అమలులో నుండును. పిమ్మట మరల నీతిమయమై విచారణజరుగునట. టూరిఫ్ బోర్డు సూచనలను ప్రభుత్వమువారు రెంతవరకంగీకరించెదరో తెలియదు. లేబరుపక్షమువారు రక్షణవర్ధిని ప్రతికూలురుగ నున్నటుల వార్తలు వివవచ్చుచున్నవి. అట్టితరీ, టూరిఫ్ బోర్డుసూచనలను వీ రెంతవరకు సాగనిచ్చెదరో చూడవలయును.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము
చాల అభివృద్ధి కలిగినది

మే నెలలో సబర్బన్ ఆస్రమమునకు వెళ్లెదరు గాంధీమహాత్ముడు అంధేరిజుహాకు వెళ్లిన పిమ్మట నత్యధికముగా నారోగ్యాభివృద్ధి కలిగినది. దారుణ్యముకూడ కలిగినది. వారు మే నెల 15 వ తేదీ ప్రాంతమున సబర్బన్ సత్యాగ్రహశ్రమమునకు వెళ్లెదరని తెలియుచున్నది.

లాహోరు నైకోర్టు

లాహోరు, ఏప్రిల్ 25:—శ్యామలామ్మ కి రోసిగ్గాలు నెలవైదొడి పోవుచుండుటచే, ఆస్థానమున అప్పరిశ్రమజల్లా నెవన్స్ ఇడ్లి డబ్బాబ్బ. యం. మాలిక్ గారు నియమింపబడిరి (చ. 11)

ఇండియాదేశము - రైలు ఇంజనులు

లండన్ ఏప్రిల్ 24:— ఇండియాదేశపు ఇనుపదానులకు గావలసిన రైలు ఇంజనులను లండనుకు పంపింపండి తెలిపియున్నాడు. ఇదిగతంలో కొన్ని ఇంజనులకు అర్హునిచ్చిరి. ఈ కంపెనీలు చురుకుగ కీ ఘనముగ కష్టముచేయుననియు వీరివారితము చాల బాగుండుననియు వీరిదగ్గర కొనుచున్నారట.

కెన్యా పన్ను లనిరాకరణము

నైరొబీ, ఏప్రిల్ 24:— కెన్యాలో కొందరు భారతీయ యువకులు కొన్ని గారు మున్నగువారు కలపకలప నీతి నిరాకరణము చేసి ఇరవాలకు పంపబడిరి. వారికిని బ్రతుకేనీరి. కొన్ని గారు పూర్వము కాసనసభ్యులుగనుండిరి.

అఖిల రషియా వర్తక

సంఘమువారి ఆక్రేషణ

మోస్కో, ఏప్రిల్ 25:— రిటేని (రిటేని) బ్యాంకు లు ప్రకటించిన విజ్ఞప్తిని అంగీకరించుచు, బ్యాంకులకు ప్రభుత్వమువారు చేసిన అప్పులను మేము అంగీకరించువారము కాదు. అట్లు చేసితిమేని రషియానుకు కూలీలకు పా ల గు రు దు. “ఇంగ్లండు మా కు క ర పే తి ని గ లు క చే సిన వో” సరసముగ నూటికి ఇరవ మొత్తముగ బాపనకేసెదము. కాని వ్యక్తుల ఆస్తిని ఆస్తి స్వంతిదారులకు విదేశీయులకు తిరిగి ఇచ్చు వారము కాదు. (రిటేని) బ్యాంకులు రషియాలో పెట్టుబడి దారులు వర్తక రాయబారములు జరుపుకొనుదలచేసెదము అని అఖిల రషియా వర్తక సంఘమువారు తెలిపిరి. దీనివలన ఎంత ప్రతిపాదించినా పోయినా రషియాలో ప్రభుత్వమువారు తేలుచున్నది. కాని ఇది ప్రభుత్వాభిప్రాయము కాదు. వర్తక సంఘము వారి యభిప్రాయమును సోచియు ప్రభుత్వాభిప్రాయమును పెంచుదు. ఇంతవరకు లండనులో రాయబారములు బాగుగ నే జరిగినవి, మున్నగు మేజులును మున్నగు. వచ్చే వారము కొన్ని ఫలితములు కనబడెను తెలియజేయు. అంతవరకు కరమగు భిక్షాభిప్రాయములు గలగలేదు. ఒక దానిని మైత్రము అంతన ఆప్రతేషించుచు లేదు. ఏది ముగించుదునో వాటిని పరిష్కరించుకేసెదమని రాకొవిస్కి గానిరి.

న్యూ యార్కులో వారిక మంత్రదర్శనం కమకు నమ్మకములేదని 16 గురుప్రతిపాదించును, 15 గురు అనుమానము గను తెలిపిరి.

రైలుబండ్లు డికోనుట

దుగ్గిరాల స్టేషనువద్ద

నాల్గే, ఏప్రిల్ 25:— 20 వ రేడియో యం టెన్. యం. రైల్వే బండ్లు రైలు దుగ్గిరాల స్టేషను వద్ద గాత్ర 1 గంటకు డికో నియం. 819 నెంబరు నుడుగుబండి స్టేషను వద్ద నిలువబడియుండును. 829 నెంబరు దిగువ నుడుగుబండి ఆ బండిలో కొంత భాగముతో డికో నియం. 10 బండ్లు పట్టాలకుండి తప్పిపోయెను. 8 బండ్లకు పూర్తిగా నష్టము జరిగెను. అందు 3 బండ్లు పట్టాలపూర్వము విడిచివేయెను. ఒక యంబరు పట్టాలకుండి పూర్తిగా తప్పిపోయెను. మరొక యంబరు బెండరు పట్టాలకుండి తొలగిపోయి చెడిపోయెను. ఒక అందరు గార్డుకు ఒక మోటును తగిలినా గా యములు తగిలెను. విశేషము అలంబముగాని రాకపోకలకు నష్టముగాని కలగలేదు. నష్టము 10 వేల రూపాయలకు మించునట్లు న్నది. (అ.ప్రె.)

నూతనమైన ఎలక్ట్రిక్ దీపము

ఈ దీపము ఎల్లప్పుడును ఎల్లవోల్టేజియందును పుండుటకు తయారుగ యుండును. ఈ దీపముపైన యుండు “కె. డబ్ల్యు” మార్కు చాలా పేరు వహించినది. దీనికి ఏలాటి నూతన మొదలగునవి అక్కరలేదు. అన్ని సమయములలోను ఏవాటి అభ్యంతరములేక పుండును. కావలయువాటికి త్వరగ వ్రాయుడి.

ధర 1.5 1.4-0, 12.5 12-0-0.
దీపములకు వేయు ధర ధర
1.5 1.8-0.
వీటరువాచి కంపెనీ,
తపాలు పెట్టె 27 మద్రాసు.

ప్రయాణపు ప్రసంగము

బొంబయిలో శాస్త్రి, బెనెంటు గార్లు

“బి. ప్ర. వారు రాయలు కమిషనును నియమించకలేవును.”

బొంబయి, 25 ఏప్రిల్:— నేడునా కన్వెన్షను తరపున అంగ దేశమునకు రాయబారముగా జరుగుచున్న రైలు ఆవరణలు శ్రీనివాస శాస్త్రి ద్వారా బెనెంటు గార్లు వీరుకొలువొనగుటకుగాను ఈసాగుండుట ఎకస్ప్రెస్ రైలు యందు బహిరంగ సభ జరిగెను. ఆ సమయమున, రైలు ఆవరణలు శ్రీనివాస శాస్త్రి గారు, వర్ధమాన గారి స్వరాజ్యపక్షమువారి పర్యవేక్షణలో, వారివర్గ గొప్ప బాటాబాటని నడిపెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు, సంస్కరణల నడయించి కాసనములోని ముఖ్యములను (కమిషనుల బయట పెట్టుటనైనది) వారించిరి. అదివార శాస్త్రి గారు తమ రాయబారమువారి పనిగురించి నడుపుచు, తాము భారతదేశముయొక్క వాదనను బ్రతి ప్న పట్టయెరుచు మోర్ల మెంటు మెరుగును పెట్టుట యేకమన నియమింపవలెను. తరువాత శాస్త్రి గారు వర్ధమాన గారి భారతదేశ పర్యవేక్షణను, కొన్ని గాత్రీ ముఖాసనభలందుకు కలిగిన పరిస్థితులను రాయలు కమిషను నియమించక వీలులేదని నడిపెను.

తరువాత శాక్టరు బెనెంటు గారు నడుపుచు, వర్ధమాన గారు బెనెంటు గారిని గోరుటకు, కమిషను కన్వెన్షను ఒక్కటియే పాథకము నడిపెను. ఎమిలియా టిక్కెట్లు, కాంతముగ నుండెలెననియు, కార్మికక్షేత్రమునందు విశ్వాసముంచవలెననియు నడిపెను.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యపక్ష నాయకుని పిలిపించవలెను

బొంబయి 25 ఏప్రిల్:— రైలు ఆవరణలు వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రి గారిని “ఇండియన్ డెయిలీ మెయిన్” పత్రిక ప్రకటించిన ప్రకటనగా ప్రధానమంత్రియొక్క విజ్ఞాపనను, స్వరాజ్యపక్షము వారు ఆపిరి చెదరని నమ్మచుండి ననియు, భారత కానక సభలోను వర్ధమాన గారి కాసనభలన, బెంగాలు కాసనభలన స్వరాజ్యపక్షమువారి కలంబించిన విధానమును జూడ, ప్రధానమంత్రి యొక్క పక్షములను వారు గమనించినట్లు లేదనియు నడిపెను. ప్రస్తుత అసెంబలను పోగొట్టుటకుగాను, స్వరాజ్యపక్షమువారు కొంత అంగ దేశమునకు చనుట కిదియని తరణముని నడిపెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వవారములు నిషేధించియెడల బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారే, స్వరాజ్యపక్షము వారు అంగ దేశమున కాన్యానించెదరని వారు దలచుచుంటిని శాస్త్రి గారిని. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల కొర్రలను ఎక్కువ అంగ దేశమునకు యెడల అట్లు చేయుట తగిన బయలు లేకపోవుటయే గాక యెడల గారముగాదని శాస్త్రి గారు రెండిరి

వాతావరణ సితి

1924 సం॥ ఏప్రిలు నెల 26-వ తేది నిశ్చారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండి వర్షము	ఏప్రిలు 1-వ తేదీనుండి వాతావరణము
గోపాలపురం	90.9	78.1	...	0.15	44.9
కొర్రాపుట్	...	...	...	...	...
వికాఖపట్టణము	92.0	83.6	...	0	87.09
కాకినాడ	102.1	82.0	...	0	89.09
మచిలీపట్టణము	101.7	81.1	...	0	41.59
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	107.8	76.4	0.02	0.04	26.01
బళ్లారి	105.8	79.5	...	1.18	20.51
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	107.4	84.0	...	0.09	81.28
నెల్లూరు	108.9	79.7	...	0	87.98
మద్రాసు	94.0	79.8	...	0	50.74
కడపూరు	98.2	81.9	...	0	52.94
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
సీలము	103.2	80.8	...	1.66	89.80
కొయలబత్తూరు	98.7	88.8	...	2.66	22.29
తిరుచునాపల్లి	108.9	80.7	...	1.52	38.18
నాగపట్టణము	91.6	81.2	...	1.20	54.98
పునుకొట్	...	...	...	...	...
మధుర	101.2	76.8	...	1.22	38.5
పాంబుక్	93.9	80.8	...	0.60	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.47	28.84
తిరువేల్కడము	87.1	77.1	0.03	3.78	64.51
కొచ్చిన్	83.9	75.8	0.12	6.45	114.51
కాలికట్టు	94.8	76.7	...	8.49	117.16
మంగళూరు	95.8	74.6	0.09	0.72	125.68
బెంగళూరు	97.7	71.8	...	0.99	25.87
హాస్పాన్	...	...	...	...	...
మెర్కార	82.6	65.0	...	2.73	125.46
రైచూరు	...	...	...	...	...
పైద్రాబాడ్	...	...	...	...	...
కార్వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
హోలూరు	...	...	...	...	...
కొడైకనాల్	78.4	52.2	...	2.21	62.18
ఉదకమండలము	...	...	...	...	...

సర్కారులు:— మేములు ఒక మోస్తరు, మనోరమములో ఆర్థిక తరగ్గు. కాకినాడలో పరిశీలించి 2-9 డిగ్రీలు మచిలీపట్టణములో 5.2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. వికాఖ పట్టణములో రాత్రినేడిమి 3.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:— కర్నూలులో కొంచెము చిగులు పడినవి. ఆకసము కొంచెము మేఘావృతమై యున్నది కర్నూలులో ఆర్థిక తరగ్గు. ఇచట పరిశీలించి 2.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రినేడిమి 3.8 డిగ్రీలు తరగ్గు. తక్కినవోట్ల కిలోవర్షపరిస్థితులు సమముగ నున్నవి.

కర్నాటకము:— ఆకసము కొంచెము మేఘావృతమై యున్నది. కడపూరులో పరిశీలించి తరగ్గు. రాత్రినేడిమి 2.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఎస్. ఆర్. సామ్రా, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

పెండ్లి వారి జూచి శత్రువులని భయపడుట
రంగూను, ఏప్రిల్ 25:— ఒక ప్రభుత్వ ప్రకటన యిట్లు చెప్పుచున్నది:— నామభూమి వద్ద శత్రువులు గుమికూడుచున్నారన వకంతికి కారణమేయన, 800 నుండి 400 వరకు నున్న యానులకు శత్రువులందరూని చూచి శత్రుసేవాయించి భయపడిరి. కాని నిజముగా ఏమి సేవాయినాడు. వీరందరూ ఒక వై నా సాన్ సా బ్యా కు మారు నిధి వామరము పోవుచున్న వెండ్లి వారు. వీరిలో కొంతమంది శత్రువుల నెక్కి యు జుడాలను ధరించి యు పోవుచుండిరి. అందులను యాపారాలు జరిగెను. (అ.ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము:— శే.పు. ఉ. 7 గంటల గోవిందప్పనాయుని వీధిలో అన్నాపిళ్ల వీధికి సమీప మాన ప్రాంతాల సంకీర్తన జరుగును.

పాకెట్ పంచాంగము:— రంగాలంకుశ్ వారిచే ప్రచురింపబడిన రక్తాక్షి సంవత్సర పాకెట్ పంచాంగమును వందలములలో నందుకొంటిమి. ఇత్యది బ్రహ్మశ్రీ పిల్లల హరి శర్మగారిచే రచింపబడినది.

రాజప్రకటనలు:— ఎ. కంకాధం మదలియారు, శ్రీ. మతి కేశవ్ని తొలపానిగారు, నేటి ఉదయం ఆలహాబాదునండి వచ్చిరి.

గౌ. పా. నర్ సి. వి. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు, బాబ్బిలి మహారాజుగారు, నిన్న రాత్రి ఉదయమడలబడి బోయిరి.

ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యుడు:— మదరాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులందు బాదువాంతుగారు వెలుపు దీనినినబడి భారతీయ స్వామన రాత్రికానికముగ రాజ్య అధ్యక్ష హయాగారు నిమింపబడిరి. నేడు మధ్యాహ్నము ఉద్యోగము స్వీకరించి.

దక్షిణభండియూ చదరంగము పందెములు:— ఈపంపెనలలో నిన్న వెలుపైబట్ట ఆట (అథుర పందెములు మాడు ఆట) నిన్న సాయంత్రము 1. జి. నర్సింపురూపాధం గారికి ఎ. కంకాధం రావుగారికి జరిగినది. ఆట ఆతిశయ్య ఒక గంటలము జరిగినది. 44 ఎత్తులలో సత్య గురునాథంగారు గెలుచుకొనిరి. నేడు తిరిగి నిన్నటి పందెము జరుగును.

మైలాపూరు సంగీతసభ:— శ్రీరామకవిసుందర్ కృపాన శేపు గొప్పగానసభ 4.15 గంటలకు గోపాల కామగారు నూలు, నావ వీధి, మైలాపూరులో జరుగును. కంఠి వ రము:— ప్రభుత్వం ను బ్రహ్మపిల్ల ఉత్తాన నాయకగారు గాత్ర పాట. గోపాలకృష్ణయ్యగారు కిడేలు, అశ్వేరయ్యగారు (పాపూయ) మృదంగము, కిరామపిల్లగారు (మన్నారనది) కొంగులు, సీతామయ్యగారు మోస్కిలు వాయింపెదరు.

వివాహము:— రా. బి. బి. కందస్వామిశెట్టిగారి కుమార్తె పద్మావతి (తెలుగు పద్మావతి) ఉపాధ్యాయుని గా నిన్ను పిచ్చయ్యన చెప్పికుంపెనలలో నువ్వీగిగాను నువ్వీరాణి చెప్పికిరి చెప్పిపుణ వివాహముజరిగింది. వివాహమునకు అహ్మంపబడి చాలమంది వచ్చిరి. దాయమామ్యురు ఉస్మాను, మెర్కిగారు, డా|| నరేశ్వర్ డా|| రామారావు మున్నగువారలు వచ్చిరి. భవానలకు చాల కట్నములు చది వింపబడినది. పితామహ మహారాజుగారున వెంకటరత్నం నాయుడుగారున ఆశీర్వాదముల చెలిపిరి.

చండితవిష్టుదిగంబర్ గారి నూకకథ:— ముప్పది సం త్రివిధ్యాంసులగు పదిత విష్టుదిగంబర్ గారు నిన్నటివము సాయంకాలము బ్రీఫిక్ను హిందూ హైస్కూలు ఆవరణమునందు గామాయణకాలక్షేపము నారంభించి సభ్యులను భక్తిపరవశుల గావించిరి. నేడును, శేపునుగూడ వీరు శ్రీరామకథను చెలిపె య గానభక్తకరలెల్లరును యీ యవకాశము గైకొని అధిక సంఖ్యలతో నెదిలి విని యానందించెదరుగాక!

ఆంధ్ర కర్తాగారము లిమిటెడ్.

ఏనెల 27 వ తేదీ ఆదివారమునాడు శంఖుస్థాపన జరుగును

ఉదయం 7.20 గంటలకు గుంటూరు ఆంధ్రకర్తాగార మొక్క శంఖుస్థాపనోత్సవము నడచు ప్రార్థనాకర్తల సభము 4 వ నెం. 27 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఉదయము 7.20 గం లకు జరుగును. శ్రీయత కాశీనాథుని శాశ్వరరావుగారు భుక్తాన చేయుటకు దయతో నంగీకరించెదరి మేనేజింగ్ క్రమ శ్రీయత నడింకల్లి వెంకట లక్ష్మీనరసింహారావుగారు బ్ర.వాసిరి.

గోదావరీ మండల సభ

మండల సంఘాధ్యక్షుని ప్రకటనము
“మే నెలల మండలసభ కేగి, అటుండి ఆలహాబాదు వచ్చితిని. ఇనుట ఏ గంటలన్నియూ పూర్తి కావచ్చినవి. 5000 మందికి పరిపకు విజయము సభాకాల నిర్వింపబడినది. సభా కాలకు చేరు క గా నే బ న ల కు ను భో జన ము న కు ను ప్ర త్యే క ము గ ఏ ర్పా టు లు చేయ బడినది. మే నెల 1-వ తేదీకుండి కార్యక్రమము ప్రారంభమగు ను. ఖద్దరు ప్రవర్తనను మామమడుపుటలో పోటీపరీక్షయు ను జరుగును. నెగినవారికి బహుమానము లివ్వబడును. ప్రతి నిధులకున, అతిథులకు నుచితముగ భోజనపదార్థములనుచేయు టకు సత్కారములుగా రేపాటుచేసిరి. ప్రయోజన పుంపు రు రాగలది ఆసీయమన్నారు. మండలమహిళాసభయును నిమ్మ బాత్తుద్దర జన సభ యును గూడ జరుగును. నిమ్మ బాత్తుద్దర జన సభ ము ఖులు ను విము ఖునకు పం ది రు ల కం ద ర కి ని ను ద కావ్యసములు పంపబడినది. చాలమంది పండితులుగూడ వచ్చెదరా శ్రీయత యు భూపతిరాజు వేంకటరాజు, డాక్టరు వరదాజులు నాయుడు, ఆంధ్రకర్త గోపాల కృష్ణ డిప్యూటీ డిప్యూటీ శాసనాధికారి, కాశీనాథుని శాశ్వరరావుగారు నాయకసభల కధ్యక్షుల వహించెదరు. సన్మాన సభులువారు మండలవాసులగు ప్రయోజన కంఠంకిని ఆహ్వానములకు పంపిరి. శ్యామలాయన, కర్త కలం, కర్తసామలలు, కార్తీకులు, పండితులు మున్నగువారంద రును శ్రీయత నుడ రాత్రిగా పథకదేవులకు గోరెనను అని మండలసంఘాధ్యక్షుడు శ్రీయత బులును సాంబమూర్తి గారు ఆలహాబాదుకుండి రింతివార్తపంపిరి.

రాజకీయసభ
ద్వారపూడి రయిలప్రేమనంద్ర మెయిం (తెలుగులు ఆవుచెప్పి పుంపిండి రెండు ప్రయోజనములందు (తూ పానె) జరు (తెలుగు) సమ్యకు. ఒకటిండి ఉదయము 9 గంట లకును రెండవ మధ్యాహ్నము రెండు గం ట ల కు ను ద్వారపూడి చేరును. విశాఖపట్టణము వెంకటండి ప్రయోజనముల బండి రాత్రి 12 గంటలకు ద్వారపూడి చేరును. రాజకీయసభకు ప్రేక్షకుల రునును ఒకరూపాయి. ప్రతినిధి రునును రెండు రూపాయలు ఆచ్చు పోటీలలో పోరాటము ప్రతినిధి రునును ఒకరూపాయి యని ప్రకటింపబడినది. ఆది పారపాయి. ప్రతినిధి రునును రెండు రూపాయలు. వెంక గూడ రెండు రూపాయలే యుండెను. దీనిని ప్రతినిధు లందరూ పొందుగా గమనింపబడినది.

రాజకీయసభకు ప్రతినిధులనుము రెండురూ పాయలుగాని ఒకరూపాయిగాదు.

అందరిని గూడ ఉచితముగ భోజనము పెట్టబడును. (కార్యదర్శి రింతివార్త)

మండలసమావేశసభ
ద్వారపూడి రైలు స్టేషనుకు ఆలహాబాదు 10 మైళ్లదూర ము నుండి. రాజమృత్తి స్టేషనువద్దలినవో ద్వారపూడి రెండ క్షేమక. ద్వారపూడి స్టేషనువద్ద మోటారు బస్సులును జూబ్బాబండ్లును, ఒంటెద్దు బండ్లునుగూడ కిద్దముగా నుండును సమావేశసభకు ప్రేక్షకులకు రునును ఒక రూపాయి, 30 వ తేదీ సాయంకాలము వరకును ప్రతినిధుల దాఖలు కార్యాలయమున పుచ్చుకొందురు. ప్రతినిధులకును ప్రేక్షకులకునుగూడ ఉచితముగా భోజనము పెట్టబడును. (కార్యదర్శి రింతివార్త.)

వివిధ సభలు
ప్రథమ దినము
“మే నెల ఒకటివతేదీ ఉదయమున 7 1/2 గంటలకు ఖద్దరు ప్రవర్తన శ్రీయత డిక్టేటరు రామిశెట్టిగారి అధ్యక్షతకీరింద జరుగును.

8 గంటలకు శ్రీయత భూపతిరాజు వేంకటరాజు గారి అధ్యక్షతకీరింద మండల సమావేశ సంఘసభ జరుగును.

మధ్యాహ్నము ఒంటి గంటలమునా నాయకు గంటల వరకును మరల సమావేశ సంఘసభ జరుగును.

సాయంకాలము 4 మొదలు 7 గంటలవరకును డాక్టరు వరదరాజునాయుడుగారి అధ్యక్షతకీరింద మండల రాజకీయ విషయ నిర్ణయ సభ జరుగును.

రెండవరోజు

మేనెల 2 వ తేదీ ఉదయము 7 గంటలకు డిక్టేటర్ గా నాయకసభకు పంతులుగారు స్వరాజ్య భవనాలో నాయకసభ జరుగును.

8 గంటలకు ఆంధ్రకర్త డిగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతకీరింద మండల కలెంటరు సంఘసభ జరుగును.

మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు డాక్టరు కరదరాజునాయుడుగారి అధ్యక్షతకీరింద 17వ మండల రాజకీయసభ జరుగును

మూడవ రోజు
మూడవ తేదీ ఉదయము 7 గంటలకు శ్రీయత కాశీ నాథుని శాశ్వరరావుగారి అధ్యక్షతకీరింద నాయకసభకు పోటీపరీక్ష జరుగును.

8 గంటలకు మొదలు 11 గంటల వరకును మరల రాజకీయ సభ జరుగును.

మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు సభాగృహతి ఉన్నన డిప్యూటీ నాయకు గారి అధ్యక్షతకీరింద సమావేశ సభ జరుగును

నాల్గవ రోజు
నాల్గవ తేదీ ఉదయము 7 మొదలు 11 గంటలవరకును బ్రాహ్మణి కార్యకర్తల అహ్మలసోనయజులగలపరీక్షాశ్రీగారి అధ్యక్షత కీరింద ఆస్పత్రికా నివారణ సభ జరుగును.

ప్రముఖుల రాక
ఈసభకు శ్రీమంత్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, శ్రీయత యు టింట్టూరు ప్రకాశం, వెంకటరాధ జరినింపం, అయ్యదే వర కాశ్వరరావుగారు మున్నగునాయకులును బ్రహ్మశ్రీ వర్త నాయకశాస్త్రి, శ్రీపాద లక్ష్మీపతిశాస్త్రి, వెండ్యాల నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారునున్న పండితులునుగూడవచ్చెదరు. సభాకాలనిర్వింపబడినది. గావీలో 5000 మంది ఖుగానాగా నూ ర్పుండరయ్యను. కచ్చినవారికి బహుమతి భోజనమును ఉచితము గా నీకబడును. మండలమునందలి అన్ని గ్రామముల నుండియు జిక్కినసోదగులు రాగలది సమ్మెదమని సత్కారసంఘమువారు రింతివార్తపంపిరి.

విశాఖపట్టణ మండలసభ - మరెయొక రింతివార్త
“మండలమునాని ప్రతినిధులు గ్రామసంఘ కార్యదర్శి ద్వారా పరభానులను పంపకలెను. ప్రతినిధిగ నును మూడురూ పాయిలు. నాయకసభ కార్యగమనంబా చెల్లించి సభ్యులైన వారింకరుకు ప్రతినిధులుగా రావలెను. ప్రతినిధిచందా సభాకా వనూలుచేయబడును. ఖద్దరు ప్రవర్తన, కలెంటరుగూడ రా గోరెనము. మేనెల మొదటితేదీలోగా మంటిరుల పరభానులు సన్మానసంఘ కార్యదర్శికి చేరగలెను. అనకాకల్లి రైలుస్టేషనుకు మూడుగుల 20 మైళ్లదూరమున జున్నది. రైలుస్టేషనువద్ద బండ్ల పుకగు కిద్దముగా నుండునా సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు మోటారుబస్సు బయలుదేరును.

మండల కార్యగమనము మేనెల రెండవతేదీ ఉద యమున 8 గంటలకు జరుగును. వెంటనే కార్యసమస్యగూడ జరుగుని మండలసంఘ కార్యదర్శి గోదాదేరామస్వామిగారు రింతివార్త పంపిరి.

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ
బొంబాయిలో సమావేశమైనది

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ బొంబాయిలో రెం దురోజులు జరిగినది. ముంద జరుగలసిన తనిసిగూర్చియు ఆ కాలి ఉద్యమము గూర్చియు ప్రధానముగా చర్చ జరిగింది. కే ఎం. పన్నెరుగారు ప్రత్యేకముగ అమృతపరకుండి బొంబాయి కివచ్చి విషయముల నన్నిటిని సాక ల్యము గ నె రిగించిరి. సర్దారుమంగళసీంతుగారు మున్నగువారి రాజీనామా లనుగూర్చియు యితరవిషయములనుగూర్చియు డాక్టరు కివలూ పన్నెకరుగారు బాగుగా విచారణచేసి రింపకలెను. జూకనెల మొదటివారమున అనామదాబాదులో భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుగలెను అను రిగూనము లామోంపబడినది.

చెన్నరాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాధ్యా యుల సంఘము.— ఈసంఘముయొక్క 4 వ వార్షిక సమావేశ ము మి మ ధు ర లో ఎస్. వి. రైలు) ఒకూరు వెల్లి నునుచెట్టి హైస్కూలునందు మేనెల 24, 25 తేదీలలో జరుగును బహుశ సీ. రామలింగశెట్టిగారు అధ్యక్షులు గనుకలెను. ప్రతినిధి సమము, 2 రోజులు భోజన, బససదుపాంతు ములతోగూడ ఒకరూపాయి.

ఎస్. నరసింహయ్యంగారు కార్యదర్శి

ప్రాచీనవ్యాఖ్యానములు దొరకు

తరువాత పనికి ఆరంభించి ప్రాచీనవ్యాఖ్యానములను వెదక బూగనే ప్రతిపదపంచిక - అనువ్యాఖ్యానము - భట్టిస్వామి తవించినది. ప్రాథమిక శత్యాలుగలయొకటి-రెండవ యధికరణము నందలి ఎన్నిదల యధ్యానము మొదలుకొని ఆ యధికరణము చివరవరకు మాత్రమే గలది. మదరాసు ఓరియంటలు మాన్యు స్క్రిప్టు లైబ్రరీనుండి లభ్యమైనది. మఱియు నిచ్చట నుండియే మాధవయజ్ఞ రచించిన మఱియొక వ్యాఖ్యానముకూడా-నయచంద్రిక అనేపేరుగలది. ఏడవ యధికరణమునందలి ఏడవ యధ్యానము మొదలుకొని పండ్రెండవఅధికరణమునందలి నాల్గవధ్యానములలో కొంతవరకు మాత్రమే గలది - లభించినది. ఈరెండు వ్యాఖ్యానములకూడా కేరళ దేశములోదొరికిన కథల తాళపుర గ్రంథమునకు తీసిన నకళ్లే. అందులో ఎకప్పులు గలవో ఇందుకు అవి అట్లే ఉన్నవి. వేగా ఇంకొకమాతృక లేనిదే శోధించుటకు పిలువనంతటి తప్పులతో నిండియున్నవి. గ్రంథపంతులనేకములు లోపించినవి. ఇట్టిస్థితిలో తలయును తొకయును కర్పణని ఆ వ్యాఖ్యానపు ముక్కలను ముద్రించుట అంత మంచిపనిగాదని మానుకొన్నాను. కాని ఆవ్యాఖ్యానపు ముక్కలే పట్టుదలతో పరిశ్రమించి అర్థాన్వయము చేయనవలయును, పాఠాంతరము లను సంశోధించునవలయును మూలమునందలి యర్థములను నిర్ణయించునవలయును చాల తోడ్పడినవి. ఇంతియగాక ప్రాచీన కేరళభాషలో వ్రాయబడిన యొకతాళపురగ్రంథము ప్రాచ్య ఇన్ను రెండవవాటిది- కాటిలియ అర్థశాస్త్రముయొక్క అర్థము ను వివరించునట్టిది, కొంచె మెచ్చుతగ్గు భట్టిస్వామి వ్యాఖ్యానము ననుసరించినది, ఇచ్చటి రాజకీయగ్రంథ భాండారము నందలి ఏడవ యధికరణమునవరకు దొరికినది. దీనియొక్క నకలే చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి లైబ్రరీలో నున్నది. కాని ఈవ్యాఖ్యానము చాలవఱకు తప్పులకున్నయను మధ్యమధ్య చాల గ్రంథము లోపించినదియును అయిదారధ్యానములు బొత్తుగ లేనదియును అయియున్నను-మూలమునందలి అర్థమును కనిపెట్టుటలో నేమి మూలమునందలి పాఠములను పోల్చుకొనుటలో నేమి నాకు గొప్పసాయమును చేసినది, ఎట్లయిన నేమి చివరకు వెనుక జెప్పినట్టి ఈసాధనసాధగ్రి యంతయును అదృష్టవశమున నాకు చేకూరినది. ఈశాస్త్రమునందు (అనగా అర్థశాస్త్రమునందు)అర్థము లనునవి. చాలవఱకు సాంప్రదాయిక సమర్థకమ్యములతో ఉపదేశ సమర్థకమ్యములు నైయుండునగాదా! అనగా సాంప్రదాయము ననుసరించును విజ్ఞులగు ప్రాజ్ఞ వృద్ధులయునుచేకేము ననుసరించును తెలియదగినవై యున్నవని తాత్పర్యము.) కాబట్టి ఇంతటి సాధనసాధగ్రి నాకు లభించకయున్నచో ఆ యర్థవిషయములలో మాకు అంధత్వము తప్పనిసరి యైయుండెడిదే!

క్రొత్త వ్యాఖ్యానము చేయుట

ఈరీతిగా మూలగ్రంథములను వ్యాఖ్యాన ఖండములను లభించియును చిర కాలమునుండి పట్టుదలతో పఠించియును ఎట్లో చివరకు అర్థ శాస్త్రముయొక్క మూలాధ్యము అనగతమైనది. తరువాత ఆశాస్త్రమును వ్యవస్థితువులకై ప్రకటింపవలసి యున్నది. కాని ప్రాచీనవ్యాఖ్యానములోగల వాక్యములు సమగ్రముగా లభింపనందున మధ్యమధ్య స్వకీయవాక్యములతో పూరించి క్రొత్తవ్యాఖ్యానము యథాప్రమాణముగ ప్రకటింపవలె ననుకొంటిని. ఎట్టికేలకు చాలప్రయాసతోను ప్రయత్నముతోను ఈవ్యాఖ్యానమును రచించితిని. ఈవ్యాఖ్యానము రచించుటలో మా పోషకులగు శ్రీమూలరామవర్మమహారాజులకృప ప్రధానకారణమగుటచేత ఈ వ్యాఖ్యానమునకుగూడ వారి పేరుంచుటయే సముచితమని శ్రీమూలము అని పేరును దీనికి పెట్టితిని శ్రీకి మూలముగనుక శ్రీమూలము అని కూడ ఇది సార్థకమగుచున్నది. ప్రస్తుత మీ శ్రీమూలవ్యాఖ్యతో దీనిని ప్రకటింప సమకట్టితిని.

ఇదిలి క్రొత్త శ్లోకములు

ఋతు సంశోధనము కాగానే ఈగ్రంథముయొక్క సర్వరూపము సంస్కారవిశేషములన ఒకక్రొత్త యంగమును గాంచినది. ఇందులో దొరికినంతవఱకు మూలప్రతులను వ్యాఖ్యానాంశములను భాషాటికను అనుసరించి పాఠములు చక్కగా పరిశీలించబడినవి. మైసూరుపాఠప్రతిలో లేని మంచిపాఠములు అనేకము ఇందుచేర్చబడినవి. ఇట్లే అందులోగల అపవాదములకూడా తొలగింపబడినవి. అందులోగల అసౌష్ఠ్యము ఇందు లేకుండ చేయబడినది. అర్థముగట్టి- ఇతర వ్రాసెనులలోగల యట్టి పాఠభేదములు వ్యాఖ్యానమునందు చేర్చి ప్రదర్శించి యున్నాను. ఇట్టివిశేషము లన్నియును మూలవ్యాఖ్యానములను పరిశీలించినచో-నిత్యమునకు వచ్చును కాబట్టి విస్తరించుటలేదు.

సంపుట విభాగము

ఈవ్యాఖ్యానము చాలవెదది అగటవలన మూడుసంపుటములుగా ప్రకటించుట మంచిదని తలచి మొదటిసంపుటమును వెలువరించుచున్నాను. ఓక్క-రెండును క్రమముగా ప్రకటింపబడును. పదిహేను అధికరణములుగల ఈఅర్థ శాస్త్రము నందలి మొదటిరెండు అధికరణములను ఈసంపుటములో ముద్రింపబడినవి. తరువాత అధికరణములు రెండవదానిలోను కక్కిన ఏడధికరణములు మూడవదానిలోను ప్రకటింపబడును.

కొటల్కుడు సున్నగుపేగులు

ఈఅర్థశాస్త్రమును రచించిన ఆచార్యుడు-కొటల్కుడు చాణక్య, నిష్ఠుగు పుత్రుడు అనిము లైజగుల నిర్దేశంబడుచుండును. కుటుంబు అనునది గోత్రప్రసక్తడగు నొకఋషికి పేరు. అట్టివాని గోత్రావర్త్యము గనుక కొటల్కుడనబడెను. ఇది గోత్రనిబద్ధమైనసంజ్ఞ. చణక్ మనునది యొకదేశము. ఆశోకముతో సంబంధించుటచేత చాణక్య డనబడెను. ఇదిదేశనిబద్ధమైనసంజ్ఞ. విష్ణువుచే గుప్తుడు గనుక విష్ణుగు పుత్రుడు. విష్ణుభక్తుడగు తండ్రిచేత నామకరణ కాలమునందు చేయబడిన సాంస్కృతికసంజ్ఞ ఇది. కాబట్టి యేకామందక్షిణ నీతిపాఠము జయమంగళ ఇట్లు చెప్పవచ్చును. “విష్ణుగుప్తాదేతి సాంస్కృతిక సంజ్ఞ. చాణక్యః కొటల్కుః దేవ జన్మభూమి గోత్రనిబంధనే.” ఇతి కొటల్కుడని ఇతర రచయితగా నున్నది అపవాదము. వ్యభాంతమైన కొటల్కుడను మాటకు గాని కుటిలశబ్దమునకు గాని గోత్రోక్త క్రత్యాధ్యములు ఏయభిభాషగ్రంథమునందును కన్పడనందునను, ఇకారములేని కుటుల శబ్దమునకే గోత్రప్రసక్త ఋషివాచకత్వ ముండుటచేతను కాటిల్కుడను-ది అపవాదము.ఇందులకు కేశవస్వామిరచించిన నానా గాణాదనం తే.పమునం జిల్లు ప్రమాణము కలదు.

అథ స్వా తుటలో గోత్ర కృత్యైవే పుంసి సప్తసః
విశ్వాధారణే ధర్మః కుటిలం కుంచితే ధవేత్
తగతేన్ తగరపాదికాయాం శ్రీయామితి.

కాబట్టి కుటులశబ్ద ప్రకృతిక యథో ప్రత్యయంతమైనదే ఈకాటిల్కుడని వివేచించును. కనుకనే అన్నిమూలపు వ్రాతప్రతులలోనూ, దొరికిన వ్యాఖ్యానగ్రంథ భాగములలోనూ భాషాటికయందును కొటల్కుడని ఇకారంతము లేనిపాఠములే ఒక్కరిగా కన్పడుచున్నవేగాని కాటిల్కుడు అని ఇకారంతపాఠము ఎందులోనూ కన్పడుచున్నది.

కొటల్కుని కాలము

ఆచార్యచాణక్యడు మగధదేశములలోని కుసుమపురము నందు స్వపరాభవమునకు సహింపజాలక తదధిపతులకు నందులను ఉన్నానించి ఆసింహాసనమున చంద్రగుప్తు నభిషేకించెనని చరిత్ర ప్రసిద్ధమే కదా! చంద్రగుప్తు సమకాలికుడగు నాచార్యునికాలము క్రై. వెనుక నాల్గవతొమ్మిదియని చారిత్రకు లందురు. అతని తర్వాతివారి రగు కాసుందకాసులు చాణక్యని అతని అర్థశాస్త్రమును స్మరించుచు వచ్చుచున్నాడు. కాని విశ్వరూపాచార్యుడు తాను రచించిన యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి వ్యాఖ్యానమునందు- బాలక్రీడయను దానియందు- కొటల్కునిగాని కొటలీయునిగాని స్మరింపలేదు. అంతమాత్రాన కొటలీయును అతనికంటె ప్రాచీనము కాదనిగాని అది అతనికి తెలియదని గాని అనుమానపడుటకు పిలువదు. కనుకనే బాలక్రీడాపోష్ఠాతమునందు నేనిట్లుగా పాసితిని. [ఈగ్రంథము అంతవఱకును సంస్కృత గ్రంథావళిలో ప్రకటింపబడినది.]

“బాలక్రీడయందు తదగ్రంథకర్త ప్రాచీనుడని నమ్మింపవలసినట్టి శిష్యము ఒక్కటి కలదు. ఏరకగా క్రైస్తున కుర్తకాలమున నున్నట్టి గ్రంథముగాని గ్రంథకర్త గాని ఇందుస్మరింపబడలేదు. కాని క్రైస్తునకు పూర్వపు ఆత్మీయములను స్మృతులును స్మృతికర్తలను నినుచుచు గా పేర్కొనబడినారు. అందు ననుసారం ఆశాస్త్రస్మృత్యాసక్తి వచ్చినచోయులగా- కొటలీ యాశాస్త్రము ఉదాహరింపబడలేదు. అయితే కొటలీయును నకు ఉపదేశ్యుననదగినట్టి. రాష్ట్రస్మృతి అర్థశాస్త్రమున్నవైకాలాక్ష అర్థశాస్త్రమున్న ఇందుదాహరింపబడినవి. [అచారాధ్యానమునందలి 22 శ్లోకముయొక్క వ్యాఖ్యానమును 222 వ శ్లోకము యొక్క వ్యాఖ్యానమును చూడుము.]

కొంతవఱకు ఇచ్చటి వ్యాఖ్యమునూడ నైయున్నది. వ్యాఖ్యాన, గ్రంథకర్త చెప్పియున్న అర్థమును గ్రంథాంతర సుగ్రహత్వబాధితో తత్సమర్థనమునకై తనకంటె ప్రాచీను లగుపాణిగ్రంథములనుండి కాని లేదా తనకు సమకాలికులగువారి గ్రంథములనుండి కాని యుద్ధరించి ప్రదర్శించు నేగాని తనతర్వాతివారి గ్రంథములనుండి మాత్రము కామగదా.

ఇక కొటల్కుడు యాజ్ఞవల్క్యనికంటె ఆర్యాచీనుడనుటలో నేమియును సందియమే లేదు. ఒక్కయొకదానికేలము; కొటల్కుడు అర్థశాస్త్రముయొక్క అగ్రదినాల్గు యధ్యాయము నందు ప్రతిలోమజనితులగు పుత్రులను పేర్కొనుచు మూలమునూడ పేర్కొని సుప్రసిద్ధపురాణవక్తయగు నూతునకును ఈనూతునకును సంబంధము లేదని నిరూపించెను. విష్ణుపురాణ అగ్నిపురాణ కూర్మపురాణములలో వీనికి సమర్థనములగు గ్రంథభాగములు లభించుచున్నవి. కాబట్టి చాణక్యడనుప్రసిద్ధి గల మన కొటల్కుడు పురాణములను - తత్సృజకయగు నూతునిపుట్టుకను మున్నగువాని నెఱింగినవాడని తేలును ఏమంచ ప్రకృతస్మృతి ప్రవక్తయగు యాజ్ఞవల్క్యయొక్కశిష్యుడు చాణక్యనికంటె మిక్కిలిప్రాచీనుడనట నిర్ణయముగ సమ్యగించిన విషయము. కనుకనే కొటల్కుడు తన గ్రంథమునందు సాహసదండనమును విశించునందర్భములలోగల యాజ్ఞవల్క్య స్మృతివాక్యములను (రెండవ యధ్యాయము 224, 243 వఱకు) తననూత్రములలో అర్థతః శబ్దతః వ్యాఖ్యానతః కూడా అనువదించి యాజ్ఞవల్క్య స్మృతివైని తనకుగల పూజ్యభావమును నూచించినాడు. విశేషముల నఱుకుదలచినచో రెండింటిని సమీకరించి చూచినచో తెలియగలవు.

కొటల్కునియొక్క ఇతరములగు కృతులు

వివేచించుకొని కొటల్కుడు సర్వతంత్రవేత్తయనియును ఆర్యశూద్రయము గలవాడనియును(అతనిగ్రంథమునుబట్టి) మనకు తెలియగచ్చుచున్నది. కాని అతని ఇతరగ్రంథములకూడ మఱికొన్ని యుండవచ్చును. ఏమనగా భట్టిస్వామి తనవ్యాఖ్యానమునందు కుల్పధాతుశాస్త్రరసే అనపదమునకు వ్యాఖ్య వ్రాయుచు ధాతుకాటతీయమని ఇతిని మఱొక్కగ్రంథ మున్నట్లులు పేర్కొనుచున్నాడు. బృహత్సంహితను వ్రాసినవరాహమిహిరాచార్యుడుకూడ “ఉక్తంచ ఆచార్యశిష్యుగుప్తే-అని శ్లోతిస్తంత్ర విషయము అగుశ్లోకమును కొటల్కునిదిగా ఉదాహరించినాడు. కామనూత్రములకు-జయమంగళ-అనివ్యాఖ్యానము వ్రాసిన యశోధరుడు కూడా మేచ్ఛితవికల్పములను పేర్కొనుఫలములందు మఱికొంతగ్రంథభాగమును ఉద్ధరించుచున్నాడు. వీటినిబట్టి కొటల్కుని ఇతరగ్రంథములకూడ కలవని తోచుచున్నది.

అర్థ పయోగములు

కొటల్కుని అర్థశాస్త్రమునందు పశ్చాత్తుః ఉత్తరతో రాత్రం మున్నగుకొన్ని అర్థప్రయోగములకూడ కలవు. వానిని రాబోవుసంపుటములో వివరించెదను.

పూర్వాచార్యుల స్మరించు

ఆచార్యకొటల్కుడు తనకంటె పూర్వకాలమునందు శాస్త్రప్రవక్తలుగా నున్నట్టి అర్థశాస్త్రాచార్యులను పదించిని పేర్కొన్నాడు. ఆయనపేర్కొన్న పేరులు ఇవ్వవి- (1) మానవాః (మానవులు)=యనుశిష్యులు. అథాత్మమనువు. 2) బార్హస్పత్యః=బార్హస్పత్యులు) బృహస్పతిశిష్యులు. అథాత్మబృహస్పతి. (3) బౌశనసాః=బౌశనసులు)=కుమరశిష్యులు. ఆరాత్మకుమరుడు. (4) భారద్వాజః (భారద్వాజుడు)=దోణాచార్యుడు (5) విశాలాక్షుడు (6) పరాశరుడు. (7) పితునః (పితరుడు)=నారదుడు. (8) కాణవదంతః (కాణవదంతుడు) భీష్ముడు. (9) వాతవ్యాధిః (వాతవ్యాధి)=ఉద్ధవుడు. (10) బాహుదంతీపుత్రః (బాహుదంతీపుత్రుడు)=ఇంద్రుడు ఈపదమంది అర్థశాస్త్రప్రవక్తలలోనూ విశాలాక్షుడుమాత్రము ఎవ్వరో తెలియరాకున్నది. కాని విశ్వరూపాచార్యునికథనమును ఇది వఱకే చెప్పితిమి.

గ్రంథమునామ

రాజు ధన్వంతరీమండలై కన్యకులుడై అప్రమాదియై పరప్రయత్నకపట ప్రతివిధానతముడై విశ్వాంసుడై కుటుంబియై తనయొక్కకుటుంబమునకులె నెంతవఱకేయతః తమధనముతత్వాపి-స్వరాష్ట్రగతులగు తత్తులొలకుకుటుంబములను ఎందుకును సగురుడగుతీరి తనకుసాలములగు శాసనపద్ధతులు ఇందు పేర్కొనబడి గొన్నవి. ప్రజ నుండి ధనము వాఙ్మించువిధానము లేమియును మిగులకండ నిందు ప్రదర్శింపబడినవి. ప్రజలు అన్యతాదులవలన బాధలు చున్నగువాని నొందకుండుట కనువన విధానము లన్నియును ఇందు ప్రాప్తమయి లెవవి. ఇంతియేల ఇందు చెప్పినదే లేదు. తన కాలమునాటికి గల సమస్తఅర్థశాస్త్రగ్రంథములను మించునట్లుగా రచింపబడినది ఈకొటలీయును అర్థశాస్త్రగ్రంథము. పూర్వులరాజతంత్రపద్ధతి వీనిని అనుసరించుట చేతనే ఏకాంతలోకహితమై సంజ్ఞానముయొక్క పరాకాష్ఠను పొందినదని నే నూహించుచున్నాను.

అనంతలిల

బెంజిగారి చిత్రలేఖనము

[ఎ. ఎల్. నరసింహముగారు]

ఘోరవారాశి బహుతరంగరతులి
లింబు మాతలంబు గగనతలము కారు
మబ్బుచే నలముకొనగ మహితతమము
రోదసిరుహము సంత బాదుకొనియె;
భయదమై యెప్పు వాహిని నయనములకు
సంతసం బొనగూర్చెడు సరణి దోచు
అమిత దుఃఖకారణముగ నావదలనె
సుఖము పొంద నయ్యెడరీతి శోభగాంచె;
దైరవమక జలజంతుభయద మయ్యె
స్వర్గసామ్రాజ్యసౌఖ్యవర్ధ మగుచు
చిత్రమలంబు వికసింప జేయుచుండె;
అది యనంతజలాశయమై తలంప
తనవు చిత్రభ్రాంతిచే నణచుచున్న
నదియె యానందరసప్రవాహ మనితోచు;
కెక్కునావికుల్ దానిలో జిక్కి మృత్యు
దేవతాస్థానమున కేగ తెలియు నదియు;
ఘోరకారణముల శోణితధార తెన్నె
తన్ను గలసి విడిచిపై తనరె; పీఠ
శేఖరతనవు తెన్నెన్నె చేయుచుండె;
భువి మహాయశస్సాండ్రుల పొట్టబెట్టు
కొనుట యెటుగలుగ; ఏళ్ళకి గనిన క్రౌర్య
మునకు మృత్యుదేవతైన బుట్టు కరుణ
నది లవంబైన తనయందు బదిలడదు;
జన సుధాదీపిలెఱుగున గానిసింపు
మడికి బహువిధములను సముద్రము గూర్చు;
కట్టికీచీకటు లెల్లడ గ్రమ్ముకొనుట
నాతరంగనాదము విన నంతరంగ
ము సుఖదమగు కోయిలరకములై బరగ;
కోటిసూర్యపభాకాంతిగస్త మౌట
హృదయమందు కాటుకరొంపి యెంతయు ప్రస
రించి యున్న చీకటివలె రింపుకైన
దోపకండె అదియె ప్రభాతుల్యవిధము
తేజమెనగూర్చు మేధావీతిరు గాగ;
దుఃఖభాగుల కయ్యది తోడుగాదె
విరహహృదయల కద్దియే వెజ్జు గాదె
అమరవైద్యుండు సర్వంబు నదియె సుము
జగతి బాధాకరంబైన జనుని కకట!
గాలి రివున వీవ శృంగారగాన
మునలె వీసుల కాహ్లాదపూర్ణ మయ్యె!
అదియె గాంధర్వసంగీత మనక చిత్ర
ము వికసింప శరీరము పొంగు సంత
సపరిపూర్ణతచే బాధ సమయు నంత!
రాగరసపానమత్తసంపాప్రమతుళి
తనయనముల కాన్నించెడు బువులందు
దీపి బహుభానుమూర్తులీరు దోప
చిత్ర ముపకాంతి నొండెడు చింత బాసి!
అమహోర్జవమందు మయనములు మిలు
మిట్టుగాగ లేజము దోచె!—మేదిని కడు
దుష్టులందు బుట్టెడుపండితులవిధాన
ఘోరవిషగవభూతాగ్రత్రారపన్న
గమున భానమానరుచి ప్రకాశమాన
రత్న మనఁగ! పుడమి దర్శిద్రుమన జిక్కి
బాగులునరునకు పెన్నిధి బొంద గలుగు
నమితసంతోషము తెఱంగు నాపెలంగు
చిత్రమలంబు వికసింప జేసె—పెనుయె
దారి నడచెజనునికి నీరు గలుగు
గ్ధలము కన్నించు లాగున గలిగె సుఖము!
అందు వికసితకమల మాహ్లాదజనక
మై ప్రభులత గల్గించె మడికి; కృష్ణ
కాగిటున జిక్కి రాధ వికసితకెన
వనయనముల వెన్న మొగబులన భాచు
తద్రసాస్వాద మొనరించు తలపుతోడ
అటుల దోచె నాకమలమధ్యంబునందు!
రాధవదనంబు భక్తిచే రమ్యురుచిర
పాన మాట్రుమేనుస్వభాంబు నిర్మ
ల; బంబుచు స్ఫురించు! అలభ్యమాక
పుంగిటున జిక్కి సుఖపరిపూర్ణమైన
చిత్రకాంతి డెలుపుదృష్టిచే తడక
ముగ ననంతుమొగము చూచు బోటి శ్రీపి
యెలుగవి కటాక్షవీక్షణ మింపుకైన
యొసగు మన దీనతయును కలసి విలాస
మయ మొగచ్చె చూపుల; పరమసుఖదమగు

తెలుగుమాటలపుట్టుక

1. ఏభాషయొక్క గాని వ్యుత్పత్తినిగురించి విచారించుట
లో అది వ్యాకరణబద్ధమున పద్యగద్యరూపమున, పుస్తకగత
మున, కానపన్నుడు, ఎట్లుండెనో కనుగొనుట ముఖ్యము. ఇప్పటి
మన తెలుగుభాష ముఖ్యముగా సంస్కృతసంపర్కమువల్ల ఆభి
వృద్ధి చెందినదని యెల్లఱకు తెలిసినవిషయము. కావుననే మన
మాటలలోని తత్వము తద్వనశబ్దములు నూతనములని ఏర్పడగలదు.
అట్టిశబ్దముల వ్యుత్పత్తులను నిఘంటుగ్రంథకర్తలకు వదలి, దేశ్య
గ్రామ్యశబ్దములపుట్టుకను ఆలోచించినయెడల మనమాతృభాష
యొక్క ఆంధ్రదేశ తెలియగలదు. ఏభాషమనగాని మాట్లాడు
జనులు అనాగరికదేశలో సామాన్యవస్తువులను కార్యములనుగఱిం
చి ఎట్టిపదములను వాడుకొనరో అట్టిసామాన్యపదములు మఱి
యేభాషయందు గలవో మాచినయెడల అట్టిభాష లిప్పుడు మా
ట్లాడుజనులు పూర్వ మొకచోట నుండియొందురనియు తర్వాతి
చోటిపోయి నూతనసంపర్కమువల్ల కొత్తమాటలను కలుపుకొని
ఉచ్చారణభేదమువల్లన, కొన్నివర్ణాదేశవల్లన, విర్ణవ్యత్యయ
ములవల్లను నూతనభాషను మాట్లాడుచున్న పరిణమింపట పాత
భూత మగుచున్నది.

2. తెలుగు, కన్నడము, మలయాళము, తుళు, అరబ్
ము మొదలగుభాషలు గ్రామికభాషలనియు, రామరామ పూర్వ
ము (మాతృక) గ్రామికభాష మాట్లాడువారు చోటిపోయి వారు
వారు నూతనసంపర్కములవల్ల ఆలవరచుకొనిన మాటలవల్లన,
యాసలవల్లన, గ్రామ్యభాషను మాట్లాడుచున్నట్లు ఏర్పడినదని
చరిత్రలవల్ల తెలియుచున్నది.

3. ఈఅయిదుభాషలు మాట్లాడువారిలో ఎవరిభాష
యందు తెలివితేటలచేత నేమి, ఇతరకారణములవల్ల నేమి పద్య
గద్యములు (వాతలు) పుస్తకరచనలు ముందుగా నేర్పడెనో అభా
షలో పూర్వపుపదములు అటులేరువాత రూపముమారుటకు అన
కాశములు తక్కువై నిలుకడ చెందిన పనుట నిశ్చయము. కనుక
అయిదుభాషములలో ఇప్పుడు వాడుకలో నున్న దేశ్యగ్రామ్య
పదములకు వ్యుత్పత్తి కనుగొనవలెనన్నచో మొదట గ్రంథగత
మైన సోదరీభాషయందున్న ధాతువులను కనుగొని వాటిపైని గలి
గినమార్పులను గుర్తించుట అవసరము.

4. ఇట్లే ఆంధ్రభాషాపదములకు వ్యుత్పత్తి వెదకు
టలో అజాతివాడు అనాగరికదేశలో నుపయోగించుచుండిన ఆం
గ్లోకాక్సనుమాటలు మూలములని మన మెరిగిన యంశమే.

5. మన తెలుగుభాషలో ఇప్పటికి వేయినవత్సరములకు
పూర్వము వ్యాకరణ మేర్పడినట్లుగాని గద్యపద్యములు సిగరూ
పము చెందినట్లుగాని నిదర్శనములు దొరకలేదు. గ్రామికభాష
లలో పూతనమైన అనగా “జ్యోతిసోద్య” అనదగిన యరవభా
షయందు ఇప్పటికి రెండువేలయెడలకు పూర్వగ్రంథములగలవు.
యిప్పటిమాటలు దృఢములై మార్పులు చెందుట తగ్గినందువల్ల మన
మప్పటి తెలుగుమాటలను అరవమాటలతో పోల్చి చూచినయెడల
కొన్ని వ్యుత్పత్తులు తెలిసికొనుట సులభ మగును.

6. కొన్ని శబ్దములు ఇప్పటికిని ఏకరూపముననే తెలుగు
అరవభాషలయందు కనబడుచున్నవి.

ఉదాహరణములు:— అరు (రి) సంఖ్య, అమ్ర, ఉప్పు,
పో ఇవి వాడుకలో నున్నవి.

చెప్ప (పలుకుట) చెవి (శ్రోత్రము) ఆవు, ఇల్లమ్ (ఇల్లు)
మొదలగుశబ్దములు అరవములో గ్రంథగతము లైనవి.

కై - (చేయి) వాయి - (నోరు) మొదలగునవి మన
తెలుగున గ్రంథగతముగ నున్నవి.

7 మరికొన్ని శబ్దములు క్రొద్దిరూపభేదముతో రెండు
భాషలయందును దొరకుచున్నవి.

మాధవునిపజ్జ నుంటుచే మానిని మొగ
మందు ననునిగ్గునొరెర లలముకొనియె!
దొంగలిం చెడుచిలునవ్వుతోడ చంద్రి
కావనరణము నా దోచె కలికిదంత
కాంతి వాతావనమునందు కానుపించు
నప్పురాంగనవోలె నాహ్లాదమగుచు;
తనినితీరక కాగిట తనవు జేష్ట
స్వర్గసామ్రాజ్యవిభవంబు సరణినుండె;
భక్తిచే లభ్యమా గదా పరమసుఖము;
భక్తిచే గదా జీవాత్మ బడయు శాంతి;
భక్తియేదా రహదారి ముక్తి కెందు!
భక్తి సంపద లోనగు సపారముగక;
నయనములు మూచు దోచు నంతలిల
భావభదుఃఖకాంతి సుప్రాప్తి జేయ.

ఉ|| పేరు - పేర్; పొగ - పొగై; పాలు - పాలో;
తోలు - తోల్; ముక్కు - ముక్కు; కన్ను - కణ్; కాలు -
కాల్; వమ్ము - వంబు; పిల్ల - పిల్లై; పల్ల - పల్; ఏరు-ఆర్;
తొక్క, ఎఱక - ఇఱక్కై, ఇఱకు; పేను - పేన్; జడ -
జడై; నగ - నగై; గుడ్డ - గుడ్డై; చావు - కావు; అత్త - అత్తై
మామ - మామక; అక్క - అక్కాల్; అన్న - అణ్ణక;
లిమ్ముగు - తంబి; పోక - పొక్క; నడు - నడ; కోల-కోల్;
ఊరు - ఊర్; తోలు - ఊల్; కూడు - కూల్ (ప్ర); మోర-
మోరై; పాడు - పాల్ (ప్ర); వాడుక - వాళు (ప్ర) యై;
దడ - దడై; రెండు - ఇరండు; (కన్నడము - ఎరడు),
(గుడ్డు) కూను - కన్నడములో కూను; అరవములో కన్న -
పిల్ల; ఏడు - (7) ఏల్ (ప్ర) పది - పత్తి; వెల్లువ - వెళ్ళమ్
మలైయాళములో నీటికి వెళ్ళమ్ అనిపేరు.

8 ఇంకను కొన్ని ర, ల, భేదముతోను వ, బ, గ, వ,
భేదములతోను సమానపదములగు నున్నవి. నవ్వు - నగు; చీరె.
కేరై; వెల్లుము - వెల్లమ్;

9 అరవములో కొన్ని రేఫయుతములై యండి తెలుగున
రేఫము లోపించియు రేఫముతో రూపాంతరములు కలిగియు
వాడుకలో నున్నవి.

ఉ|| నిప్పు - నెరుప్పు; చెప్పు - చెరుప్పు; కప్పు - కరుప్పు;
ఉండ - ఉరుండై; చుట్టు - శుర్తుట్టు; విండు - విరుందు
పప్పు } - పగప్పు, వేలు } - విరల్; తిప్పు } తిరుప్పు
ప్రప్పు } - ప్రగప్పు, వేలు } - తిప్పు } తిరుప్పు
మాను } మరమ్
మాను }

తెలుగులో యేశబ్దమునకు గాని రేఫయుత మగు
రూపాంతరము సాధువో అసాధువో కనుగొనుటకు అరవపర్యాయ
పదమును చూచుట అవసరమని ఇందువల్ల కొంతవరకు తెలియ
గలదు.

10. మన తెలుగులో అర్థానుస్వార మెచ్చుట నుండవలెనో
కనుగొనుట కష్టతరముకదా. అట్టిపదములకు తగిన అవమాట
లను కనుగొన్నయెడల వానియందున్న ద్రుతము లోపించినట్లు
అర్థానుస్వారము నూచించుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

ఉ|| కేడు } - చేయి + ఏడు చేతితో తోడుట
చేడు }

దాటు - తాండు; వీగు - వీంగు,
(-ఉబ్బుట)
చాడు (బొట్టు) - కాడ్డు; గోడు - గోడ్డు,
ఏడు (సంవత్సరము) - అణ్ణు, వేడు - వేణ్ణు.
కోతి } - తురజ్జు (మలైయాళములో తురజ్జుక్)
కోతి }
మాతి - మాన్ణు.
వాడు - అవ + డు
మూడు - (3) మూర్.

11. శ్రుతలోపముగాక కొన్నిచోట్ల ఇతరఅక్షర లోప
మునకు గుర్తుగా అరవన్న గలదని తలచెదన. అట్టి వర్ణలోపము
తెలియుటకు అరవమాటలను చూడవలెను.

ఉదా|| చేత - చేయదల్ } యకార లోపము.
కోత - కోయదల్ }
మూత - మూయదల్ }
వేట - వేటై - ద్విత్వలోపము.

12. తెలుగునం దున్న యనేకపదముల వ్యుత్పత్తులు కను
గొనుటలో తమిళపదములను చూచినగాని తేటపడవని చెప్ప
వచ్చును.

ఉదా|| పుల్లరి - పుల్ + రి - పచ్చిగడ్డి నుంకము.
నూనె - నూగు + నెయ్. అరవములో ఎల్ + నెయ్ -
నూవులు ఎట్టై

ఇందునుబట్టి తెంకాయనూనె - లేంగాయెట్టై అను పదములలో
నూగు ఎల్ అను శబ్దములు ద్విగుక్రమ లని తెలియగలదు.

వెన్న - వెల్ + నెయ్ = తెల్లటనెయ్; గాళ్లు (పశువుల
కోగము) - అరవములో కాజై - కాల్ + నోయ్ - కాలికో
గము; లేగ - (దూడ) అరవములో ఇకోమ్ + కను; వేగేన.
(రాజులలో ఇంటిపేరు) వేగై + వేసెన = పులినిచంకిన; తల
యారి = లై + అరి = (రాజాజ్ఞనబట్టి). తలను కోయవాడు;
నెలది - విల్లై + యాల్ = బోముడి; తొయ్యలి - అరవములో
తెయ్యలల్ = కుట్టినరవిక తోడుగునది; ఏము = ఏ టమ్; ఏందు
తోడుట; పావడ - పావాడై - పావై + అడై - అడగిల్ల
యొక్క దున్న; వాయి - కన్నడము బరి అరవము వరి - గీత
పడనట్లు చేయుట - టము తాటియాకు నూచకములు, పాడ
గట్టు - అరవములో పాడై + కట్టై - శవవాహనముగా నప
యోగించి పోరవైచినకట్టై, పెండము - కన్నడములో పొండ
తి, అరవములో పెండాట్టి, అరవధాతువు వెణ్ - అడుది -
వెట్టకోడి - వెణ్ కోలి (ప్ర), తలగడ్డ - తలగాడి, తలక్కడై
తలైక్క + అడై - తలకు ఎత్త

-భాను-

అఖిలభారత ఆయుర్వేదమహాసభ

సిన్నకోలంబోలో సమావేశమగుట

వైద్యరత్న కవరాజు యోగింద్రనాథసేనుగారి

ఆధ్యక్షత వహింప

సిన్నను (26 వ తేదీ) కొంపాళము, కొంబోలో సమావేశమైన 14 వ అఖిలభారత ఆయుర్వేదమహాసభ అధ్యక్షత వహించిన వైద్యరత్న పండిత కవరాజు యోగింద్రనాథసేనుగారు గావించిన వహింపవ్యాసముండల ముఖ్యభాగముల సభ తిండి యాశ్రయ ప్రకటించుచున్నాము:-

ఆర్యశాస్త్రము: ప్రమాణవికలా వాగ్విస్తరై రాకులూ | వేదా: ప్రాప్తపదా యదాప్తపదా ప్రామాణ్య సామాన్యత: | ఆర్యశాస్త్రము: త్రిమూల మమలం స్వస్థాతురాణాం హితం | తిండివ్యాసస్థా లాసు సత్తమ మహం వేదం భజా మ్యాయుష: ||

ఆయుర్వేదవైద్య తత్వవిచారణము

కవరాజుగారు ప్రథమమున ప్రపంచములో ఆయుర్వేద శాస్త్రము యెట్లు ప్రవేశపెట్టబడి ప్రచారము గాంచినదయో తెలిపి పిదప ఆయుర్వేదతత్వమును గూర్చి యాశ్రయవిధముగా నుపన్యసించిరి:-

“మన మితను ఆయుర్వేదముయొక్క తత్వ మెట్టిదయో యెంతవరకు ప్రచారముగలదో విచారించెదము. ఆయుర్వేదము చతుర్విధములగు ఆయువులనుగూర్చియు, జీవితమును దీర్చును జేయునట్టియు క్షుప్తము జేయునట్టియు విషయములను గూర్చి చర్చించును. “ఆయుర్వేద యోగింద్రనాథసేనుగారు ఈ శాస్త్రమునకు ఆర్యగ్రంథమునను, రోగనివారణమును, రెండుపరమార్థములు గలవు. చరకగ్రంథమునందు ఇట్లు జెప్పబడి యున్నది. “ప్రయోజనంపాత్య స్వస్థస్య స్వాస్థ్యరక్షణమాతు రత్యవితారప్రశమనం” ఈ సంధర్భముననే సుశ్రుతమునందు గూడ యిట్లు జెప్పబడినది. “ఇహాఖిల ఆయుర్వేదప్రయోజనం వ్యాధ్యుపశమనం వ్యాధినివారణం స్వస్థస్య రక్షణంపాత్య” అని ప్రమాణముగ న్యాయదర్శనమునందు “మంత్రాయుర్వేద ప్రామాణ్యత్య త్రామాణ్యం ఆప్త ప్రామాణ్యం” అని చెప్పబడినది.

ఆయుర్వేదమునకు ఎనిమిదిభాగాలు గలవు. కేంద్ర, కాలక్య, కాంతికిరణ, భూతవైద్య, కమారభృత్య, అగదతంత్ర, రసాయన, వాచకరణ, అని యెనిమిదిభాగాలు.

ఆయుర్వేదతత్వమునుగూర్చి విచారించుట తెలియుటచేత ను వైద్యులకానివారలకు యందలిపరిభాష ఉత్సాహకరముగ నుండునావునను, నేను అంతగ వినిరించి చెప్పటలేదు. కాని, త్రిధాతాస్థితాంతమును గూర్చి మాత్రము చెప్పకతప్పదు. ధాతువులనుగూర్చి గల దుత్సాహలను పోగొట్టుటకు యంతవరకు చాల పని జరిగియుండుటచేత నేనువానినిగూర్చి క్షుప్తముగ జెప్పెదను. ఇట్లు దురుసాలు వ్యాపించుటకు కారణము, ఆయుర్వేద శాస్త్రమునందలి పారిభాషికవచనములను భాషాంతరీకరించుటలూ తప్పదు జేయుటయు, ఆయుర్వేదతత్వమును పాశ్చాత్య శాస్త్రమునట్టి వివరించుటయుగల్గి హిందూవైద్యశాస్త్రమునందున్న ఒక గమనము సరిగా పాశ్చాత్య శాస్త్రమునందు గూడ సమానమైపడి లేకుండుటలను దానిని త్రోసివేయుటయు తటస్థించెను.

హిందూవైద్య శాస్త్రములను పునఃపునః పాఠికశరీరమును మఃస్మను ఆత్మముగలవని దెల్పి మనస్సుతోగూడిన భౌతికశరీరమే వైద్యునిచిత్తులో నగును. రోగములను మూడు కారణములు గలవు. అసాధ్యేంద్రియసంయోగము, ప్రభాపరాధము, పరిణామము అని మూడు. ఈ మూడు కారణముల వలన శరీరమునందు వాతపిత్త కఫములు ఉద్భవించి రోగములు బయలుదేరును. ఈపారిభాషికవచనములు మూడును అంగమున కొండు, వైలు, ప్లేయసి అసార్థములు గలవనటలు అనువదించబడినవి. ఇందు యీ ఆయుర్వేదశాస్త్రవచనములకు సరియైన అర్థమురాలేదు. ఈ మూడును “ధారణాత్ ధామ:” అను ధాతువునందలి వచ్చిన ధాతువు అని తెలిసికొనవలయును. ఈ మూడును సమానముగ నున్నపుడు దేహము ఆరోగ్యముగ నుండును. మొగ్గు యేమాత్రము తప్పినను అస్వాస్థ్య మేర్పడును. వానినే దోషము లందురు. సారంగధరలో యిట్లు జెప్పబడి యున్నది.

“శరీరదూషణాద్దోషాధారో దేహధారణాత్ వాతపిత్త కఫాద్దేహ మనీషి కరణాన్యతా:”

ఈ మూడును సమముగ నుండుటను గూర్చి చరకము 50 డిట్లు చెప్పబడినది. “స్వశరీర చరాగుణులు వాతపిత్తకఫాన్యతా:”

సాధ్యమైతే శరీర దూషణమేతా శుభాశుభాని కుర్యంతి | ప్రకృతిభూతా: శుభాని ఉపవన్న బలవర్త ప్రసాదానీ | అశుభాని పునశ్చకృతి మాపన్నావికార సంచకానీ | వానియొక్క గుణములను గూర్చి వాగ్భటుడు యిట్లు చెప్పచున్నాడు. “ప్రకృతయోగ్యముకేత: స్వరూ నూత్నశ్చలోనిల: | పితృసంస్మృతం తిష్ఠిష్ఠం లభ్యుర్యం స్వరూద్రం | స్విగ్ధశ్శో గురువృంద: శక్తిమృత్యు: శ్శోకకఫ: || ఈ గుణములను పాశ్చాత్య శాస్త్రభాషలో వివరించుటకు చాలకష్టము. సమానకణము లున్న యెడల యీ దోషములు ఉద్భవము గాంచుననియు, అసమానముగ నుండునెడల తగినోపునయీ పాశ్చాత్యవిధానము గలదు. వాగ్భటుడు గూడ “స్విగ్ధి:గమనై: సర్వసాం విపరీతై: వివర్ణయ:” అని చెప్పియున్నాడు.

ఈ మూటిలో వాతము చాలము భిన్నమైనది. దానియన్ని శరీర నందు రక్తము బాగగ ప్రవహించి అంతభిన్న గతిగముంచి శక్తియు లభ్యును వాగాటియు గలగజేయును. పిత్తములను శరీరమునందు అంతరక్షము బాగగనుండి ఆకలి, దిష్టి, తెల్లని జ్ఞాపకశక్తి, అరుగడల బాగునంద-న. కఫమువలన శరీరము స్విగ్ధమగునుండి క్షీరబలము సహజము లగుజేయును. ఈమూడు ధాతువులలో వాతము ప్రవహించినపుడు శరీరము క్రుశికావృతము, ముఖమున కేశములు తప్పకుండా, అశర్మము బలహీనము, మందము, అలసటయు, నిద్రలేకపోవుటయు, శలవిరుగుటయు తటస్థించును. పిత్తము ప్రవహించినపుడు తక్షణములు అల్పాచ అతికాచమానములు, కండ్లు శరీరము, పసుపుపచ్చగ నుండుటయు, ఆకలిపిప్పికి కడుపులోమంట, ద్రవరేకుండుట యేర్పడును. కఫము యెక్కువగున్నపుడు జీగుటపడుటయు దుష్టలముగ నుండుటయు జడలు బరువుగా నుండుటయు, లోకాకదగలుగుటయు, దగ్గు, ఆయాసము, నిద్రమాంద్యము కీళ్లలోన పలుకర్మము తప్పిపోవుటయు కలుగును.

దీనినంతకు జూచినయెడల వాతపిత్త కఫము లనుమాటల కును,విందులై యెప్పుడు అనుమాటలకును సంబంధము లేదనిదెలియు వలెను. పాశ్చాత్యులు తమ శాస్త్రమునందు యీమాటికిని సరియైన నిరూపు-చేయలేనియెడల మానశరీరమును మన దృష్టితో పీక్షింపలేదని తెలపవలెను. వైద్యశాస్త్రముయొక్క పరమావధి యాత్రిదోషములను, అనగా యీమూడు ధాతువులను హెచ్చు తక్కువలేకుండ సమముగా నుండుటయే యని ఆయుర్వేదము నందు చెప్పబడినది. “ధాతుసామ్య క్రియాప్రాక్తా తంత్ర స్యాన్యప్రయోజనం” అని చరకమునందు చెప్పబడినది.

ఆయుర్వేదము పూర్వముగాంచిన యభివృద్ధి

చాలకాలముక్రింద ఆయుర్వేదము నుప్రసిద్ధి గాంచినటుల నిస్సంశయముగ చారిత్రకప్రమాణములలో జెప్పవచ్చును. భారత జేతమునందలి శాస్త్రజ్ఞు లెవరను యీపురాతనభాగ్యమును విచారించకపోవుట విచారకరము. అందుచేతనే మనపూర్వుల అద్భుత శక్తిని కనుగొనుటకు యితరుల సహాయమున ను కొరవలసివచ్చినది. “పురాతన వైద్యవిధానమునందు శాస్త్ర పారిభాషిక విజ్ఞానాతీయము గలదు. ఈ రోజులలోగూడ యెంతతీవ్రముగ విభిన్న గాంచుచుండినను ఆపురాతనపద్ధతులను, అలక్ష్యము చేయజాలము” అని కలకత్తా యూనివర్సిటీ కమిషను రిపోర్టునందును గిలో వ్రాచుబడినది. ఈ విషయమును గూర్చి యొకను కొన్ని భాగములను ఉద్ధించి చూపించుటకు తమిళనాడుగారిక. హిందువులగుల శరీరావసాదానమును గూర్చి డా|| హోర్నెలుగారు యిట్లు వ్రాసిరి. “క్రీస్తుకు పూర్వము 6 వ శతాబ్దములోగూడ యంతవ్యాప్తి గాంచుటకాద చాల ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది.” ఇవివలన స్వరూజనరణగమండిన 60 పార్టీల్యక్తిమగారు ఒకసారి ఉపన్యసించుచు, యిట్లు చెప్పెను. “ఇప్పుడు యీశాఖలో క్రొత్తగా కనిపెట్టి బయటికి దెచ్చుచున్న విశేషములు అనేకములు యెన్నియో యుగములక్రింద భారతజేతములపూర్వములు తెలిసికొనియుండి ననుటకు సంభవములేదు. ఒకవిషయము జూడుడు. సంజావ్యాధిలో రోగికి ఉప్పు యేమాత్రము లేకుండ ఆహారము నొసంగునెడల చాలాభయముండ-న అంకరింపబడిన విషయమే. ఇందు యేమి యులేదు. ఈసంజాతి వేలకొలది సంవత్సరములక్రిందనే ప్రాచ్యదేశమునకు దెలియును. సంజావ్యాధిలకు ఉప్పు పనికి గాని వైడలుగారు గి జావలు గారుగాని పోతులు జేసి కనిపెట్టకముందే ఆవిషయమును యేహాము అయినను జెప్పగలడు.”

శత్రుచిత్తులకుంక ఆయుర్వేదము గాంచిన పురాతనాభివృద్ధినిగూర్చి ఎన్నెన్నోపీడియా డ్రీటానికాలో సీక్రిండిధముగ వ్రాయబడినది. “సుశ్రుతమునందు మంచి పాఠకులతో జేయు శత్రుచిత్తులు గొన్ని, ముక్కుదీసి ముక్కువెట్టుట మొదలైనవి

యీదేశములో జేయబడినట్లు వర్ణింపబడినవి. త శాస్త్రమునుగూర్చి ఎన్నియోవిషయములు అందు ర్ణింపబడినవి కిమగలలో పాపాణము, రసము, తప్తవ్యాగము మొదలగు క్రియలు యీదేశపువే వాడబడ చున్నటులు తెలుపబడినవి. శత్రుము జేయు పనియట్లు ఉత్కలోజనినది. నూటికి వైగానన్నటుల సుశ్రుతమునందు వర్ణింపబడినది. కట్టుట్టుటలో 14 కనులు వర్ణింపబడినవి. ఎముకలు విరిగినపుడు కట్టుగట్టుటకు దెయ్యముకట్టు చివ్వి ఉపయోగించబడెను. ఎముకలు విరిగినపుడు ఉచ్చాసనిశ్వాసములకు పరీక్షజేసి యొక్కడ విరిగినదియు కనుగొనెడువారు, పినరముతోలగినదియు కనుగొని రిగినదికిచ్చి జేసెడి వారు. గాయములు పడినపుడు కోసుకొనుట దెబ్బ తగులుట, కండలుయీయుట మొదలగు విధములుగ విభజింపడి వానికి తగినటుల చికిత్స జేయబడుచుండెడిది. తలకు ముఖమును కొనికొని పోయినపుడు కట్టుకుట్టెడివారు. శరీరములోనికి వెనుపముక్కలు మొదలగునవి పోయినపుడు ఆకర్షణచక్రముపెట్టి బయటకు లాగెడివారు. విషపునెత్తుము లాగివేయుటకు యే పనియట్లు ఉపయోగించుకొండ బలము పట్టించెడివారు. ఒకగిన్నెను శరీరమునకు అంటించి నెత్తులలాగెడివాడుక గలదు. ఇప్పుడెవరనే కాపువెట్టుటయు, మలము జేయుటయు, జగుమండెడిది, బుడ్డలు దిగుట బరులీజము మున్నగు వ్యాధులకు గూడ శత్రుచికిత్స జేయబడుచుండెడిది. కంటిలో పూవుజేసినపుడు దానిని తొలగించుటకు శత్రుము చేసెడివారు.”

నేను వరియొక విషయమును దెలుపుటకునుండు యితర వైద్యపద్ధతుల ఆయుర్వేదమునకు ఏయేవిషయముల తీసికొనెనదియు తెలిపెను. “లోహజాతుల లోపలికి జొరవదు ముగ వాడినది ప్రథమమున హిందూదేశమే. వారిని జూచియే మేము పాపాణమును, రసమును మందుగ వాడుచుంటిమి” అని ఎల్లిస్సుటును హిందూదేశ చరిత్రమునండి డా|| బి. ఎల్. ముఖర్జీ గారుద్ధరించిరి. కాకుండునా హేమ గోండాలు ఆర్యవైద్యశాస్త్ర చరిత్రను వ్రాయుచు యిట్లు వ్రాసెను. “చరక సుశ్రుతములు యేడవ శతాబ్దములో కాలిఫోర్నియాను పోవ. ఇత్యముక్రింద ఆరేడు భాషలలోనికి తర్జుమా చేయబడినవి. అందుండి లాటినుభాష లోనికి తర్జుమాజేయబడినవి. అయిదు జరోసీసును వైద్యమునకు మూలముగ నన్నది. వారు 17 వ శతాబ్దము వరకును ప్రాచ్య వైద్యశాస్త్రమువిదనే ఆధారపడియుండిరి.” సంజావ్యాధికి ఉప్పులేని ఆహార మివలననెనియున్న వైద్యవిషయమును నైన తెలిపిరి. తునువ్యాధులకు పాశ్చాత్యు లిచ్చు మేకలలోజేయు వైద్యమును మనపూర్వులకు మంత్రే తెలియియున్నది. చక్రదత్తు డిట్లు జెప్పెను. “భాగ యోగం పయశ్చాగం భాగం గల్ప: సత్కర్మం భాగోపసేవా కమనం భాగమధ్యేతూ యత్కృణుత్ |” తునువ్యాధికి మేకమాంసమును తింటయు, మేకపాలను త్రాగుటయు మేక నేయింపంచదారతో తినుటయు, మేకలను పెంచుటయు, మేకలపద్ధతరండుటయు చేసిన నివారణముగను.

పురాతన వైద్యధర్మములయొడ అలక్ష్యము

ఆయుర్వేదముయొక్క పరమార్థిగచికిత్సయు, ఆరోగ్యగ్రంథములను జని యిదివరకు దెలిసియుంటిమి. ఈమధ్య జనాభా లెక్కజూచినయెడల యీకాలమున హిందువుల యారోగ్యస్థితి యెంతభారముగ నున్నదియు తెలియగలదు. బెంగాలులో ప్రభారోగ్యము యంత దుస్థితియగు నున్నదియు కీ. శి. సభారాము గజేష్ జ్యోమ్యుగారు తెలిపియుండిరి. పిదప కర్నూలు యు. ఎల్. ముఖర్జీ గారు ‘చనిపోవుచున్నభార’ యనివాసిన పుస్తకములోకి సోదలలు సర్కారుగారు ‘చనిపోవుచున్న భారము’, యెట్లు చనిపోవుట’ యను పుస్తకములోను యీ విషయము లన్నిటిని చర్చించిరి. ఈమధ్యనే డక్టర్ డా|| కామాక్షిచరణ బెనర్జీ గారు బెంగాలులో “హిందూదిగిలా” యను పుస్తకమును ప్రకటించిరి. ఆదు మనకు ఉపయోగకరముగ నుండునెడల ఎన్నియో తెలుపబడినవి.

బెంగాలులో 1911 సం. నందు హిందువులసంఖ్య 20,94,379 మంది యుండిరి. 1921 లో యెక్కువగుటకు బయలు 2,39,181 మంది యొడి. మహమ్మదీయు లట్లుగాక సంఖ్యకుం విభిన్నుధిగాంచి. పుస్తక వారు బెంగాలుజనసంఖ్యలో గమనకన్న యెక్కువగా నున్నాడు. ఇట్టి వాతమునకు కారణము హిందువులు ఆయుర్వేదమునందు విధింపబడిన ఆరోగ్య పద్ధతులను అత్యముజేయక పోవుటయని తలంపవలెను. పాశ్చాత్య వాగిరికత వ్యాపించి, పాశ్చాత్యవైద్యపద్ధతుల నుపయోగించుట వలన భారతదేశమునమరణసంఖ్య విరివారిపోవుచున్నది. ఇప్పుడే శ్యాపడి రక్షణోపాయములను వేకొనకున్న యెడల మనకాతి సంకటయే బోవును. చరకములో విమానసానమును మూడవ

అశ్వర్యము! వెల స్వల్పము!! ఫల మధికము!!!
భారతీయ తరుణామృత ఆఫీసు - పామిడి

మా బౌద్ధములవల్ల గుణములేనిచో సొమ్ము వాప సివ్వబడును.
మా బౌద్ధములు ఉపయోగించువారికి, యింకను వైద్యులతో అవసర మందడు.
కోగులకు, వికోగులకు చాలా మంచిగుణ మిచ్చును.

శాంతసుధారస లేహ్యము

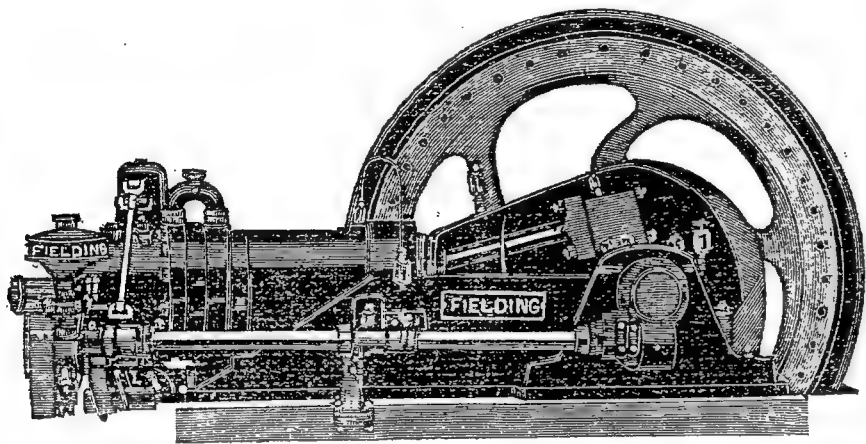
దేశము ముష్టింబినవారికి, బహిష్కరిత బాహుళ్య, విస్తారముగా వదులు
విద్యార్థులకు, అతిదారుణమైన ముష్టిలవారికి, దివ్యలేహస్సు దేశాత్మస్థిని
చిచ్చిభావక క్రిసిపొచ్చించును. రక్తభేదము, శుద్ధిహాని, కీళ్లబలపులు జరుగును. 20 రు. డబ్బీ 1-కి రూ. 1-8-0.

1. ది ఇండియన్ ఇ. డబ్బీ. ఆల్ పంపిలిమి డెడ్ సెం 10 యెన్ వెనేడు, ముద్రాను, 2. ఎ. రంగయ్యశాయుడు అందు
రద్యు సెం 18 బ దూబిల్ ముద్రాను, 3. (వెం. డెవెన్ ప్రిన్స్, 573.1 వై కావేను కోడ్లు, 191 వల్లి కే. జి. ముద్రాను.
4. డి. వె కన్యకై అందు, 100 రూ. 50 వై కావేను 58, బాడ్జే ముద్రాను. 10 రెడ్డి గున్నప్పి చుద్రాను.
5. ఆర్. పార్థసారథి కై, బాధాబహు బొమ్మ ఫీసుయెవల, వై. కావేలు, ముద్రాను.

“ఫీల్డింగ్” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డు వేపరైజరు
క్లిక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడివి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగల
ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు
అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే జరుగును. అన్నిసైజులు యెప్పుడున్న స్టార్టులో
నుంచుటయు, మీకు కావలసిన సైజులకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams: - Sole Agnts: D. L. Sastry & Co., Post Box
MACHINISTS No. 203

12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

కొలదివ్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు?

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

వ్రతవృత్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } ధర రూ. 2 8 0
నిండు క్యాలికోబైండు థెవర్ వైటుకాగితములు } పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

అంత్రోద్యమము- మొదటి అయిదు అంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష } ... 1 8 0
అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది }
తత్సమచంద్రిక } ... వెల 1-0-0 | సటికా ఆఫ్లోకబ్లిచింతామణి 0-12-0

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము

తెలంగాణ వెం 212,

6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

క్రొత్తనాటకము!

రాజకళింగ గంగు

మంచినవలలు!

ఆంధ్ర దేశ రాజచంద్రుడగు కళింగ గంగు చరిత్రము!

ఆంధ్ర దేశ కవిచంద్రుడగు వేములవాడ భీమకవి ప్రభావము!

తెలుపునాటకరాజము. వెల 0-10-0 అణాలు. చందాదారులకు 0-8-0

డి. లెక్క వ్రసవలలు.

సాంఘికనవలలు.

(1) పరిమళ 1-0-0 (3) నీరద 0-12-0

(2) సాధన 0-12-0 (4) ఆరణ్యిక 0-12-0

(5) రజని (బంకిమచంద్రుని నవల) రు 1-0-0

క్రొత్తక్యాలిగ } ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.
సిద్ధమైనది.

16వ విశాఖపట్టణ మండల సభ

మాడుగులలో మేనెల 4, 5 తేదీలలో జరుగును

ఆంధ్ర రత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారి రథ్యక్షత
వహించెదరు

మేనెల 4, 5 తేదీలలో మాడుగులలో ఆంధ్రరత్న దగ్గి
రాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రిత 16 వ విశాఖపట్టణ
మండల సభ జరుగును ఏ. గుంటూరు పూర్తి కాచివినది. ఇంత
వరకును ప్రతిభుగా ని కాంగ్రెసు సంఘముల కార్యదర్శులు
గా. దిరభానులను పంపియించెదరు. ప్రతినిధులుగా కా
గోదావరి కాంగ్రెసు కార్యదర్శులద్వారా తమ పేరులను
ఏ. పి. వెలఖయ్యగారి సన్మానసంఘమునకు తెలుపగోర
వలెను. అటుల తెలిపిన తగిన ఏర్పాటులు చేయవలెను. ప్రేక్ష
కులుగా రాగోదావరునాడ తమ పేరులను తెలుపగోరవలెను.
కా తే తేదికి వచ్చునదియు తెలిపినచో అన కా
వల్లి రైలు స్టేషను వద్ద వారిని కలిసి కొనుటకు
వలసి యిదియు పంప వలెగును. ప్రతినిధులను మాకు
రూపాయలు. ప్రేక్షకులను రూ. 2-2-2 రూపాయలును
మోగలవు. ప్రతినిధులకు తిరుగుగా భోజనమును ఇవలెను
యి కాట్టవలెను. సన్మానసంఘమువారి ప శీలముగ భోజన
కాలం (హోటెలు) నిర్వహించువాము. కృతనిధులగు గాన
ప్రత్యేకాహ్వానములు పంపుట కలకాతాను చాలదు. కాన హ
చ్చుకుంది (కొత్తభుజులు) కిత్తులుగలవచ్చి నధను జాత్ర
దూరగ కొనసాగింపగోరవలెను. అని సన్మానసంఘ కార్యదర్శి
శ్రీ మత యజ్ఞనారాయణ శర్మగారు మాడుగుల వోడవరము
నుండి తిరివాత్తంపిరి.

గోదావరి కృష్ణా జిల్లాల తెట్టిబలిజసంఘము
బోధనకురు

కాతీయబోధనకురు ప్రకటన

ఫర్దుఫారిమాను అంతకువైక్లానులను చదువబోవు వీర
విద్యార్థులును చదువబోవు ఎల్లమొదటి స్కూల్స్ లో మేనేజర్లును
19 24-25 సం. 12 వ సం. సంఘసహాయమును కోరవలసినయెడల
సంఘములకు కష్టముకాదు దిరభానుఫారములై తమదక
భానులను చతుర్థాన్నికలయందును, కార్యనిర్వాహక సంఘ
సభ జూరును తాము ప్రవేశపెట్టబోవు తీర్మానములను, యెం
డాలో చేపుటకు యాసంగి రుణ మేయి వెలఖయ్యగారిగా చేయ
లాగున పంపుట కోరవలెనున్నది.

గుబ్బల రామన్న,

గోదావరికృష్ణా.

గవని/భ: (1) భవనహాయముగోర విద్యార్థులు
సంఘములకు కష్టముకాదు విద్యార్థిదరభానుఫారములై
పూర్తిచేయుచి ప్రతినిధులను మేయి వెలఖయ్యగారిగా తెల్ల
టరికందులాగున పంపుకొనుచుండవలెను.

(2) ఈసంఘమువారు బాలుకున, విద్యార్థివృద్ధి నిమిత్త
మెల్లమొదటి పాఠశాలను, రాతిపాఠశాలను స్థాపించి అచ్చ
టగుల తెట్టిబలిజాను పోషించుటకు క్రితకాయన్న త్రుడుగాని,
బోర్డుకాతుగాని లేదు డిపార్టుమెంటువారు గాని తమపాలన
లోని తీసికొనకయ్యువుడు గాని సంఘముయొక్క సహాయ
ముకాలవలసినయెడల నదకు స్కూల్స్ మేనేజర్లు సంఘములకు
కష్టముకాదు దిరభానుఫారములు పూర్తిచేయుచి ప్రతినిధు
లను మేయి వెలఖయ్యగారిగా తెల్లటరికందులాగున పంపు
కొనుచుండవలెను.

(3) విద్యార్థులయొక్కయు, ఎల్లమొదటి స్కూల్స్ లో మేనే
జర్లయొక్కయు దిరభానులు మేయి వెలఖయ్యగారిగా అందని
యెడల మంజూరు చేయవలెను.

[దిరభాను ఫారిమాను కలయువారు కార్యదర్శిగారికి
వ్రాసిన బడాయిగలరు.]

దంతచూరము

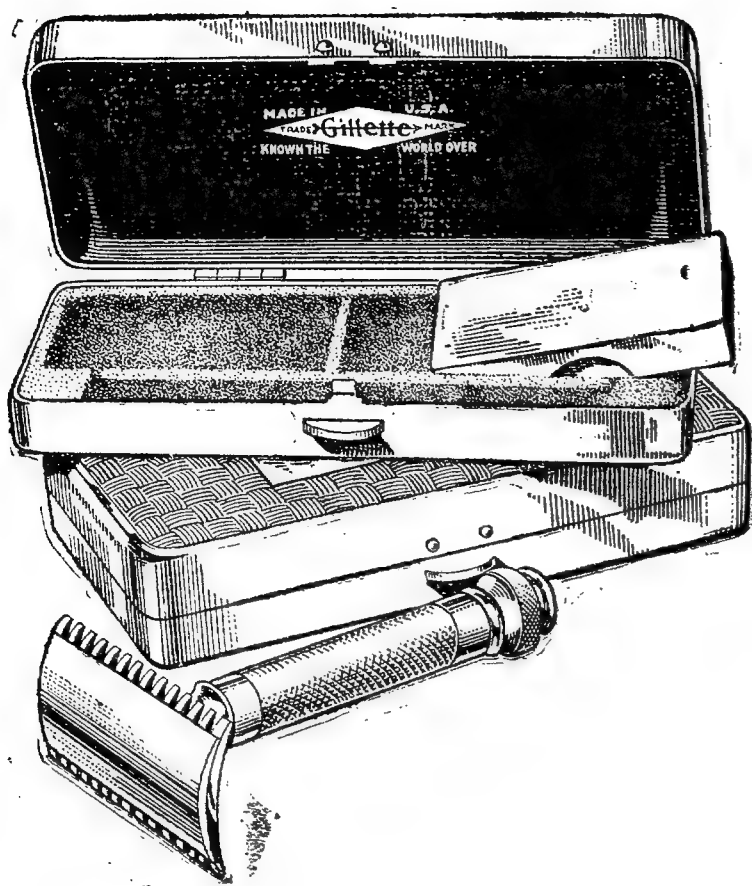
డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డబ్బీ 1 కి 1-4-0
ఈదంతచూరముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును.
చిగుళ్లునుండి రక్తము కారకుండును. నోటువర్గంధములేక యం
డును. పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.
సుస్వాదానామక వాడుకటకు దగియన్నది.
అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ಕೆಳಗಿನಂತಿರುವ ಧ್ಯಾನಮಠ.

జామి జనారనకబు

8381   తెదాపులం. (గోదావరికిట్లా)
 తెలివితేటల గ్రంథము: "ఇంద్రప్రస్థం" తెదాపులం.

గిల్టెట్ సేఫ్టీరేజరుతో

తొరము చేసుకొనుటవలన

నాలుగు లాభములు గలవు

- (1) సులభముగా తొరము చేసుకొనవచ్చును:-
గిల్టెట్ రేజరులో శ్రేష్ఠమయిన కత్తిని ఉంచిన చాలును. ముఖమునకు సబ్బును పట్టించి, తొరము చేసుకొనుడు.
- (2) తొరము హాయిగా నుండును:-
ప్రపంచమందు అంతటను గిల్టెట్ బ్రేడు చాల విక్రీలి వాడిగలదని పేరు పొందినది. విరు సగా నుండు గడ్డమును కూడ శుభ్రముగా తొరము చేయును. నొక్కడము, గీచుకపోవ డము, మంట మున్నగునవి ఉండవు. తొరము చల్లగాను, ఆనందముగాను, శుభ్రముగా నుండును.
- (3) అపాయము లేని తొరము:-
కోతలు, అందుచే కలుగు తొందరలు లేకుండా గిల్టెట్ రేజరు నిన్ను కాపాడును.
- (4) తొరమునకు వితవ్యయ మగును:-
గిల్టెట్ రేజరు ధర కొంచమే ఒక కత్తి నుపయో గించిన అనేకసార్లు సుఖముగా తొరము చేసు కొనవచ్చును.
నేడే ఒక గిల్టెట్ నుకొని, తొరము చేసికొని, ఆనందింపుడు.

4

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Gillette SAFETY RAZOR
Made in Boston, U. S. A., by the Gillette Safety Razor Company

ఓరియంటల్ గవ
ర్నమెంటు సెక్యూ
రిటీ లైఫ్ అన్యూరన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము 1874 నాటిది 1924

గొప్పమూలధనముగల హిందూజీవ భీమాకంపెనీ
హక్కుదారులకు చెల్లించిన దాదాపు మొత్తము రూ. 8,00,00,000
అస్తుతి రూ. 6,00,00,000 వైగానే గలదు.
సంపత్తి ఆదాయపుపన్ను రూ. 1,00,00,000 వైగానే గలదు.
హాసిహోల్దరులు 80,000లకు వైగానే గలరు.

ఆఫీసులు ఈ కింది వర్గాలందు లెక్కన

అహమదాబాదు	బెంగళూరు
అజ్మీరు	బొంబాయి
అలహాబాదు	కలకత్తా
దెల్లీ	కొలకొటా
కాంచీ	మంగళూరు
కరాచి	శామ్లూరు
కోలాలూరు	పుణా
లాహోరు	రంపూరు
మద్రాసు	రావల్ పిండి
మండలె	తిరువేంద్రము

భీమా చేయించుటకు యిష్టముగలవా రందరు తక్షణమే
నేటి దినమున గలగు లాభమును పొందుటచుండి, దీని లాభ
ములు యింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధిచును నూచనము గలవు.
ఓరియంటల్ లైఫ్ లాభకరమైన ప్రత్యేక సదుపాయము
చాలని యిది. అది విక్రీలి జననమృతమైనది.
ప్రతిభలాభముల పాలిసి, పసిలిడ్లకుగల ప్రత్యేక పాలి
సిని చూస్తున్నది తెలుపు నివరముల కట్టికై కంపెనీ
కాయదు.

Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8, Madras. } Branch Secy,
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

చ మ త్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విచిత్రగణితము,
విచిత్రగణితము, మనోగణితము, త్రికోణగణిత సమస్యలు, చిత్ర
ములు, అర్థగతులు, చిత్రములు, చిత్రములకు యొక్కతె
ర్పిలు, రేఖామాలికలు, గణితావధానము గలవు. మంచి
ముద్ర, మనోహరమును, తెలివిన వృద్ధిచేయు రసవంతము
చిత్రవిచిత్రలెక్కలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన
గణితమునకు దశమానంతరము, చమత్కారమును, యొక్కయు
తెలివియు కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము.
దీనివల దు 1 య. 50 పి. చార్జి ఆ రూ. 6 ప్రతులు రు 60.
వలయువారు:—పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు,
ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

కావలెను

ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్ర
యించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను. విక్రీలి లా
భకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపిన
ప్రవరతులు తెలుపబడును.

Rajvaid Sri Hamandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-dis-
eases. Cures Cataract, Glaucoma, etc.,
without knife. No failure, absolutely safe;
highest testimony. Particulars free.
Dr. H. BELLE, D. Santa (Pangal)

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for
functional weakness, Loss of Manhood,
etc. No irritation, no discolouring, no
analgesic. Particulars free. Correspon-
dence confidential.
HEALTH HOME, D. Santa (Bengal).

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo—the one safe Milk food that is made in New Zealand, where the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis. *Ask your Doctor!*

The Super-Milk Food

"Builds Bonnie Babies"

WHOLESALE DISTRIBUTORS;—

Alfred Young & Co., Ltd.,

(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 . . . . . MADRAS.

గ్రంథపరిచయము

రాజకల్పింగంగునాటకము

గ్రంథకర్త - క్రొత్తపల్లి సూర్యారావుగారు

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తువారి కావ్యదర్శన శ్రీయంత్ర క్రొత్తపల్లి సూర్యారావుగారిచే వ్రాయబడి కాకినాడలో ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయాధిపతులగు వేంకటపార్వతీశ్వరకవులచే ప్రకటింపబడిన యీనాటకరాజమును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది సుప్రసిద్ధుడగు వేములవాడ భీమకవియొక్కయు రాజకల్పింగంగునొక్కయు చరిత్రలకు సంబంధించిన ఆంధ్రదేశ విషయములగు నైదంకముల స్వతంత్రనాటకము. ఇది మహానాటక ప్రక్రియను అనుసరించుచుండ కావ్యాసానుబంధములను బడిన పాండిత్యప్రకర్షల నాటకము. సుప్రసిద్ధుడగు భీమకవి తండ్రిచనిపోయినప్పటి జనించినయు ద్రాక్షారామము దక్ష వాటికయనబడు పుణ్యక్షేత్రమున (రామచంద్రపురం తాలూకా ద్రాక్షారం) వేంచేయున్న భీమేశ్వరస్వామి ఆనుగ్రహముననే యీకవి జనించెననియు నొకవదంతి కలదు. ఈ సందర్భమున గ్రంథకర్త చక్కనికల్పనమొనరించి యీయవనాద నిరాధారమని నిరసరచెను. సకలంప్రభాక పూజ్యుడగు, కవిచంద్రుని మహారాజేంద్రుని చరిత్రలకు సంబంధించి పండితకవి విరచితమై సుప్రసిద్ధకవిద్వయప్రకాశితమై యొప్పు నీ నాటకరాజ మాంధ్రజనుల ఆదరమునుబడయుట కంతయు లెగియున్నది. దీని వెల పదిఆణాలు. వలయువారు ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము - కాకినాడ అని వ్రాయవలెను.

విశాఖపట్టణ మునిసిపాలిటీలో

నివసించుటకు మంచివిశాలమైన

నివేశనస్థలములు

వేలము! 17-5-24 (శనివారము) వేలము

విశాఖపట్టణ మునిసిపల్ కాన్సిలు వారిచే 17-5-24 (శనివారము) లేదీ, ఆదివారము తోచినవో తరువాత రోజులకు నూడే ప్రతిదినము ఉదయము 7 గంటలు మొదలు 9-30 గంటలవరకు పబ్లిక్ వేలములో విశాలమైన నివేశనస్థలము విక్రయింపబడును.

ఈ స్థలములు మదరాసు ట్రస్టు స్టానింగ్ డైరెక్టరువారిచే జరిగిరింబడిన స్థానులకును సరియైన ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు మంచి విశాలము లైవిగాను, పట్టణమునకు మధ్యగాను ఉన్నవి. సాధారణ గృహములు ఇండ్లుకట్టుకొనుటకు తగియున్నవి. విశయబద్ధములము విశాలములైనరొడ్లకు ఆర్మియండి మొక్క రొడ్డునకు తూర్పుగా కొన్నిగజలు దూరములో మొక్క రొడ్డు స్థలములకున్న ఎత్తు అయిన స్థలమునందున్నది. ఈ దీనిని సంతకము చేసేవారి ఇష్టప్రకారము ఈ నివేశనస్థలము విడిగా గాని పైలైన లాటుజగా గాని లభ్యమగును. అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నది. 15 (పదహారు) స్థలములు. ఒక్కొక్క స్థలము తాలూకు ఏనుగు 200 చదపు గజములు మొత్తము 850 చదపు గజములకును వుండును. గడరు స్థలములు, ఉనికిని తెలియజేయు స్థానము లైరాలున్న వేలమునాటుల పట్టియున్నా విశాఖపట్టణము మునిసిపల్ ఆఫీసులో నుంచబడినవి. కావలసిన వారి ఆఫీసు లెవి యందు కాలములో యిష్టదేయవేలము దినమునకు పూర్వము భోగట్టా నిమిత్తము నదరు స్థానములకు గైరాలు మామకొనవచ్చును. స్థలముల వేలము స్థలములకుంటే జరుపబడును.

"ముగిపూడి కామయ్య,

మ్యునిసిపల్ ఆఫీసు విశాఖపట్టణము

చెయ్యిర్కన్

27 మార్చి 1924

మ్యూ. కా."

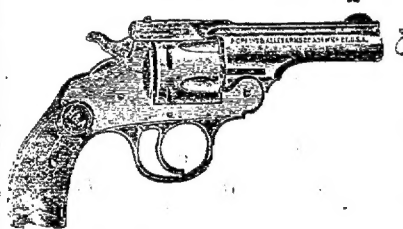
శృంగారశీనాథము

శ్రీకాథుని సవగ్రంథము. 1924-25 నల్ల ఇంటర్మీడియట్ టెక్స్టు. వెల 2.0-0

చాటుకద్యమణిమంజరి	1-6-0
ప్రబంధరత్నావళి	1-8-0
మూర్త్యార్జునచక్రము	0-4-0
శ్రీకాథునిసహితకము	0-8-0

మణిమంజరి - మేనేజరు,

8/15 నల్లకది వీధి, తిరుపతి కె.టి. మదరాసు.

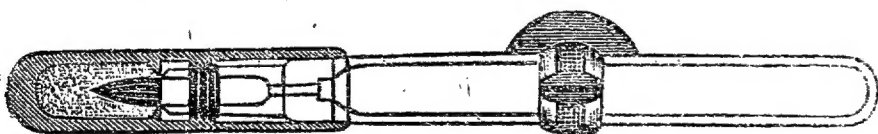

ధరలు
నరనము.
శ్రేణులగా
ఉచితము

కాశము 3.2 3.4, 3.6 అంగుళములలో దొరకును ఉన్నవి. జేబులో పెట్టుకోగలిగినవి మాడ దొరకును. యు.ఎ.సి. కామ్యూనికేషన్ కేబుల్ అంగుళము 3.0 మె.సి. నెం. 0.2, (కాశ్మీర్, మద్రాసు.

నెల్స్ ఫిల్లింగు "ఆగేట్" ఫ్రంట్స్ వేనా

పాకెట్ నెల్స్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, ఆమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూశత్రువులగు నూడే మిక్కుటముగా జవాదర చేతులు మొందుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆగేట్" కలము

2957

మామూలంగా ఉపయోగింపబడు ఉత్కృష్టపోలిక బదులు "ఆగేట్" గాజుపాళి నువ్వయోగింపబడు యద్భుతముగా నూతన ఆధారము. విశ్వసారీ విశాఖ ముంచినయెడల ఆయిదు వివిధములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మొలూపూరు

విక్రేయి డిపో,

మదరాసు.

OM

THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY

Life and Marriage Assurance Company Limited.

Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).

Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid up exceeds Rs. 3,00,000.

Government Securities held Rs. 1,50,000; Life Insurance policies issued Rs. 15,00,000.

Annual Premium income Rs. 50,000

Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs 1,000 to Rs 5,000- Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:--

Messrs. P. K. Rau & Sons.

Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

292. ఎన్ కృశేడ్, చిన్న పటం

BEST MEDIUM FOR PROGRESSIVE ADVERTISER THE BUSINESS DIRECTORY

OF INDIA, BURMA & CEYLON.

Published for the mutual Benefit of the
Foreign and Indian Business Houses

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters and Importers, Firms, Factories, Manufactures Mills and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India Burma and Ceylon.

Advertisement Rates in 1924 edition.

Full Page (a copy free)	...	Rs. 150	2 inches Single Column	...	Rs. 20
Half Page	...	80	1 inch. Single Column	...	10
Quarter page	...	50	Name alone in Bold Types	...	5

1 Page in Art Paper in 2 Colour Printing R- 200.

Price Per copy Rs. 10 or £ 1 net.

TESTIMONIALS OF

THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Jam-e-Jamshed, Bombay.

A mass of usefull information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Indian Review, Madras.

This is an All-India Directory of useful information for all businessmen. It contains descriptive accounts of trading and import centres in India, Burma and Ceylon, together with a list of trades and business terms in the respective cities. The Directory is amply illustrated.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras, the 1923 edition of which has just reached us. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariffs.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

West coast spectator, Calicut.

The Business Directory contains a fund of information which will be found of considerable use not only by businessmen in this country, but also manufacturers, merchants and exporters in foreign countries, desirous of forming or extending trade relations with the Indian Empire.

The Bombay Chronicle.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attraction of cities give some relieving interest. Some tips to saleemen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

The Cochin Argus, Cochin.

A mass of information of interest and service to merchants, traders, bankers, exporters and importers, commercial travellers, pressmen and others, has been brought together in a very handy form. This Business Directory is a book that should prove a useful addition to any reference library, while it is also calculated in its own way, to help forward the progress of of Indian commerce and industry.

Madras Mail, Madras.

It is a well got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations, weights and measures, Indian Customs duties, etc. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Editor, The British Printer, London.

You are to be congratulated upon the success of his very substantial volume.

The Western Star, Trivandrum.

The bulk of the publication is devoted to interesting and appropriate descriptive accounts of the principal cities, ports and industrial towns all over the Indian Empire together with comprehensive details of trades, arts and industries, several of these accounts being embellished with illustrations of the principal buildings and places of interest.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China : Kobe (Japan), Singapore etc. This is a new diversion for which the Directory should be liked, by merchants at wishing to extend their trades in oriental seas. It is nearly printed decently bound and cheaply priced.

The Champion, Calicut.

A business gazetteer of the chief cities, sea-ports industrial and trading towns within the Indian Empire.

Wanted Agents Every Where, Liberal Commission.

Designers, Printers & Publishers :

THE KANARA PRESS, MADRAS.

Telegram : "KETHEKI"

'Phone 540.

అమృతాంజనము

అన్ని నొములకు దివ్యమృతము
వ్రతిపాపులోదొరకును

చక్కని డబ్బీలో శహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనము డిపో. 6, తంబుచెట్టి నీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

హనుమాన్ సము లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బదర్, 12-బందరుషి, మదరాసు.

వాణిముద్రాక్రమాల, బెజవాడ:

అచ్చు బెండుపనులు, రబ్బరుపాంపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (609)

ఎంగ్లేవింగు

Powell's Extract of Golden

3421

పలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగ రోగమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సెగ రోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ
ములయొక్క వాపు, శ్లెష్మవృద్ధి, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొద
లగు వాటిని ఇది వమ్మకిముగా కుశలమిచ్చి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రణామము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాడవగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

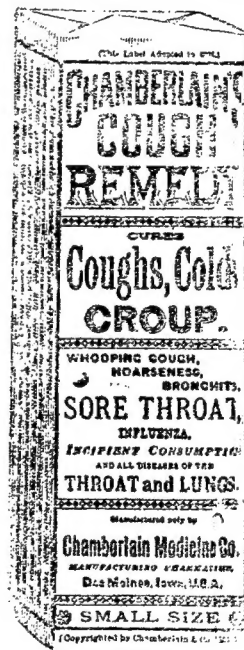
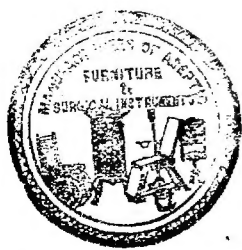
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదు కాణములన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా
యుపు అను విడ్డలకు వచ్చు
రోగము, గొంతుపుండు
గొంతురాపు, రొమ్ముపడి
సెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని
రకముల గొంతు వ్యాధులు
మొదలగునవి పటా పంచ
లై పోవును, అన్నిజాగ
లలో విక్రయించ బడు
చున్నది. (3)

వెండికి బంగారు
బహుమానము
లాటరీ లేకున్న అదృష్టమునకు మార్గములేదు
మోసము లేదు
ఏదైన రాకపోవుటలేదు
పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది
ఒక రూపాయను ఖర్చుచేసి 32 అత. కనిగరా మూత్ర
లను తీసుకు. బలహీనము, అశీర్ణము, మూసర కారీర సం
బంధమైన వ్యాధులన్నియు పటాపంచలై పోవును. దానిని
నిశ్చయించినవారు "దానియొక్క" విజయ బంగారము
నకు "శ్రమానకుని" తెలుపుచున్నారు.
పుత్రి కాటలాగునకై వ్రాయుడు.
ఆతంక నిగ్రహ ఔషధశాల,
26 బ్రాడ్వే మదరాసు.

